

Stoletnica rojstva dr. Avgusta Pavla na Cankovi

Organizacijski odbor za počastitev stoletnice rojstva dr. Avgusta Pavla pri občinski konferenci SZDL v Murski Soboti je na ponedeljkovem sestanku potrdil, da bo osrednja letošnja prireditev 28. tega meseca ob 10. uri na Cankovi z odkritjem doprsnega kipa temu znanemu slovensko-madžarskemu znanstveniku, pesniku in publicistu. Tri dni prej, torej 25. septembra, ob 19. uri bo v mali dvorani soboške Galerije otvoritev razstave o življenju in delu dr. Avgusta Pavla, ki jo pripravlja Pokrajinska in študijska knjižnica iz Murske Sobotice. Hkrati bo Pomurska založba predstavila prevod njegovega dela Potepuh Marko.

Na slovesnosti na Cankovi bo govoril podpredsednik republiške konference SZDL Ciril Zlobec, nastopil bo pevski zbor, ki nosi ime po dr. Avgustu Pavlu z Gornjega Senika v Porabju, vrli Cankovčani pa zagotavljajo, da bodo storili vse, da se bodo udeleženci slovesnosti iz domovine in tujine počutili prijetno in domače.

B. Ž.

NASLOV

Leto XXXVI

Št. 37

Murska Sobota
18. sept. 1986

CENA 120 DIN

VESTNIK

Med lastniki (zlasti manjših) vinogradov nezadržno narašča »temperatura«, menda je zabeleženih že nekaj primerov »mrzlice«. Zadnji lepi dnevi so izredno ugodni za zorenje, zato govorijo o skorajšnji trgatvi. Pov-

prašali smo strokovnjake — o namerah tistih, ki bodo brali že v tem mesecu. Ne le da tako hitenje ni koristno, je tudi nezakonito, zato velja toplo priporočilo za vse: bratvo načrtujte po 1. oktobru!

Prireditve ob soboškem občinskem prazniku

17. oktober je datum, ko slavijo občinski praznik delovni ljudje in občani Murske Sobotice. Oktobar je tudi mesec, v katerem se zvrsti veliko prireditev prav v ta namen.

Na zasedanju usklajevalnega odbora za proslave pri soboški Socijalistični zvezi so določili okvirni spored prireditev, ki ga povzemamo.

V tednu pred praznikom bo zveza telesnokulturnih organizacij priredila ulični tek po mestu, planinsko društvo Matice bo organiziralo kolesarjenje v Gančane k spomeniku NOB. Odprli bodo posodobljeno cesto Fikšinci—Cankova, v Rakičanu pa bo otroški vrtec sprejel malčke. Nova pridobitev se obeta tudi Rogašovčanom, kjer bodo odprli pošto. Teden dni pred vsemi naštetimi prireditvami, to je 4. in 5. oktobra, bo pomembna športna prireditev — zdaj že tradicionalno tekmovalje v judu v spomin na revolucionarja Štefana Kovača.

Osrednje slovesnosti pa bodo na sam praznični dan, to je v petek, 17. oktobra, in dan pozneje. V petek bosta dve prireditvi, ki ju gotovo ne bi kazalo zamuditi, saj gre za zares kakovostna kulturno-umetniška dogodka — najprej bo otvoritev razstave Panonia 86, obeta pa se nam tudi koncerti akademski pevski zbori Tone Tomšič iz Ljubljane. In kaj se bo dogajalo v soboto? Že dopoldan bo slavnostna seja vseh treh zborov občinske skupščine, za tem pa bo v soboškem gradu odkritje spominske plošče žrtvam nasilja med okupacijo, ki ga bodo popestrili s kratkim kulturnim programom.

BOP

Štefan Varga državni članski prvak v spustu

Na reki Vardar v Skopju je bilo letošnje državno člansko prvenstvo v spustu na divjih vodah. Sodelovalo je okrog 90 kajakašev in kanuistov iz vse države. Tekmovanja so se udeležili tudi štirje člani BD Mura iz Kroga. Največje presenečenje je pripravil 24-letni trgovski pomočnik Štefan Varga, saj je naredil velik podvig in na 6-kilometrski težki progi premagal vse državne reprezentante — Oblokarja (trikratni državni prvak), ki je bil še le osmi, Grobišarja, ki je zasedel četrto mesto, in Bregarja, ki je bil tretji — ter zasedel prvo mesto s pol sekunde prednosti pred drugouvrščenim Arnaudovičem iz Bosanskega Novga. To je doslej največji uspeh Štefana Varge, ki je sicer že bil državni mladinski prvak in zmagovalac neuradnega evropskega mladinskega prvenstva v avstrijskem Špitalu, hkrati pa je to največji uspeh pomurskega kajakašstva. Varga je zmagal s kajakom enosedom. Za letošnjo kajakaško sezono se je Varga zelo zavzeto pripravil in tako njegovi napori niso bili zaman. Njegov uspeh pa je

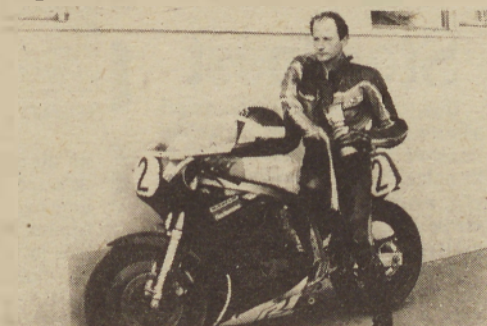

toliko večji, ker trenira sam, brez strokovnjaka. Hvaležen je tudi svoji delovni organizaciji Potrošnik, ki mu omogoča, da se lahko udeležuje tekmovanj. Osvojitev naslova državnega prvaka v članski konkurenci je zanj tudi velika spodbuda za še zavze- tejšo delo, s tem pa se mu je izpolnila tudi dolgolet- na želja.

F. Maučec

Janez Štefanec državni prvak v razredu 750 ccm

Na Grobniku pri Reki je bila četrta in hkrati zadnja letošnja cestnohitrostna motociklistična dirka za državno prvenstvo. Na njej je sodeloval tudi član AMD Štefan Kovač iz Murske Sobotice Janez Štefanec in dosegel velik uspeh. V razredu 750 ccm je na suzukiju zmagal in postal letošnji državni prvak. Čeprav je 33-letni Janez Štefanec iz Murske Sobotice letos prvič sodeloval na državnem motociklističnem prvenstvu je na vseh štirih dirkah odlično vozil, saj je v Novem Sadu in Slavon- ski Požegi zasedel drugi mesti, v Kraljevu in na Grobniku pa je zmagal. To je bilo dovolj, da je premagal svojega največjega konkurenta za prvo mesto, Boža Janežiča iz Kamnika. Uspeh Štefane- ca je toliko pomembnejši, ker je imel tudi nekatere težave, zlasti finančne. Osvojitev naslova državnega prvaka je zanj velika spodbuda za nadaljnje de- lo. Sicer pa že kuje nove načrte. V novi tekmovalni sezoni namreč ne bo več tekmoval v razredu

750 ccm, temveč v razredu 50 ccm, suzukija pa bo zamenjal za hondo. Čeprav gre za dtag motor, upa, da mu bo to uspelo, njegova želja pa je, da bi se tudi v novi kategoriji motociklistov boril za prvo mesto in postal državni prvak. Tudi mu ni želi- mo, da bi se mu načrti uresničili.

F. Maučec

Telovadne prvine na plačilnih listah

Pred zasedanjem zborov občinske skupščine prve dni oktobra izvršni svet v Murski Soboti temeljito rešeta go- spodarska gibanja, zlasti pa preverja, kako se v igri deli- tive sredstev za osebne dohodke (OD) in skupno porabo obnašajo posamezna podjetja.

Platanina tozda Lesna prede- lava in Ledava, Kmetijska zadru- ga Panonka, Sobotin tozd Kom- unala in Kmetijsko gospodar- stvo Rakičan so tiste gospodar- ske enote, ki so po zadnjih navo- dilih SDK morale — ker bi pa- rade zaposlenim povečale ali pri- lagodile plače — občinski vladi pisno sporočiti in utemeljiti svo- je namere. Ta pa je na zadnji seji podala mnenje, če je povečanje akontacije OD v skladu z dose- ženimi poslovnimi izidi. Ni bilo prvič, da so imeli izvršniki kaj ta- kega na tapeti, in menda so do- slej vsem ugodili. Podobno se je primerilo to pot, le pri KZ Pa- nonka, KG Rakičan, zlasti pa Sobotinem tozdu Komunala, so dokaj oklevali. V prvem primeru gre za 4-odstotno povečanje, za kolikor vsak mesec, že od januar- ja letos, po samoupravnih aktih zvišujejo plače, ki so recimo ob šestmesečju znašale v povprečju nekaj čez 87 tisočakov. Če jim ne gre po načrtih, so podpopravno uspešni, je temu kriva odvisnost od sezone pridelave, kar po- meni, da je šele v drugi polovici leta pričakovati več dohodka. V KG Rakičan bi radi več in bolje nagrajevali ob dejstvu, da so imeli ob polletju podpopravno uspešnost poslovanja in da so bi- li takrat OD podobni tistim v KZ Panonka. Njihov namen je, da spodbude v okviru veljavnega si- stema nagrajevanja od 1 do 15 odstotkov razdelijo različno po tozdih — odvisno od ustvarjene- ga dohodka. Podpopravna uspešnost Sobotinega tozda Kom- unala in njen siceršnji položaj v panogi dejavnosti in občin- skem gospodarstvu ne moreta bi- ti porok, da bo v prihodnjih me- secih solidno posloval. Člani iz- vršnega sveta so se resda strinja- li, naj si komunalci nekoliko po- pravijo plače — polletno pov- prečje je bilo blizu 78 tisoč di- narjev — pa hkrati opozorili na velik razkorak med doseženim dohodkom in razporejenimi sredstvi za OD. Že dvakrat je so- boška občinska vlada dograjeva- la informacijo o gospodarskih gi- banjih, OD, skupni in splošni porabi v prvem polletju ter ure- ničevanje občinske resolucije v

tem letu, ker pa gre v tretje rado, so jo še tokrat, zlasti in spet v ti- stem delu, kjer je govor o plačah. Za vsako ceno bi radi izvršniki prve dni oktobra prišli pred dele- gate vseh treh zborov občinske skupščine s čistimi računi, kar je tudi pošteno. Našli so 11 ozdov, od tega dva, Veterinarska posta- ja in tozd Tiskarna v Pomurskem tisku, kjer so najmanj spoštovali odvisnost OD od rezultatov po- slovanja. Če se bo zato komu kaj zgodilo, nismo slišali, kajti raz- prava je za lep čas obtičala pri kategorizaciji ozdov na pet sku- pin, po kateri se glede uspešnosti Dimnikar Beltinci v prvi kosa z 10 gospodarskimi enotami, med njimi so Gozdno in lesno gospo- darstvo, PTT, Mura, Sobotin tozd Vrtnarstvo in drugi v drugi skupini. Gre za nadpopravno uspešne organizacije z dokajšnjo akumulacijo ter višjimi ali nižji- mi OD. Pri dnu, v peti skupini, sta se znašla obrtna zadruga Prekmurka in Potrošnik, čeprav tudi tisti v tretji in četrti skupini niso ravno v hvaležnem položa- ju. Kako varljiva zna biti statisti- ka in do kakšnih fars utegne pri- vesti posplošena metodologija, posebej ko je posredi ugotavlja- nje kakovostnih kazalcev gospo- darjenja, potrjuje primer Urar- stva, ki se je, naj zveni še tako nenavadno, znašlo na seznamu — objavil ga je Gospodarski vestnik — 60 najuspešnejših podjetij v naši republiki. Verjet- no bi bilo res smotno preveriti, če ni — kot smo slišali prisodo- bo — v prikazovanju gospodar- skih rezultatov (in OD, dodaja- mo mi) nekaj telovadnih prvin. Dobiti prave, sprotne podatke, so približili, nekdo drug pa je kar po domače pripomnil, da je ne- smiselno leto ali dve »pacati« plače, nakar lepega dne poče.

Še to so rekli na seji: vse sa- moupravne interesne skupnosti morajo čimprej dostaviti stvarno presojo o zbranih in porabljenih sredstvih do konca leta v svoji dejavnosti. Posebej so omenili vodno gospodarstvo, ki ima — zavoljo zaostankov pri zemlji- ških posegih — na razpolago kar 407 milijonov dinarjev.

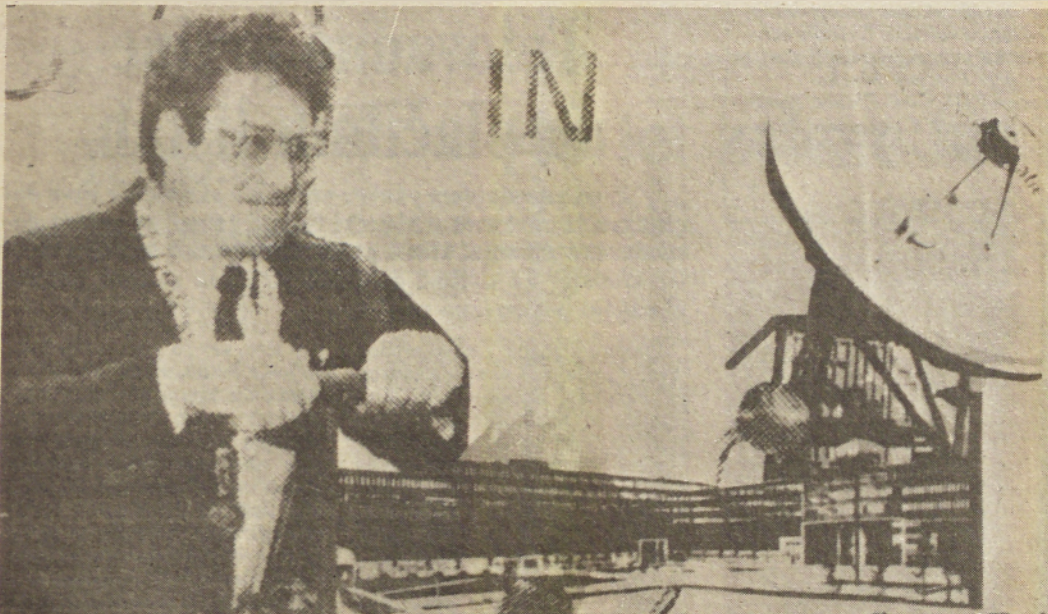
Branko Žunec

Velika prizadevanja za kirurgijo

Gradnja kirurškega bloka so- boške bolnišnice v Rakičanu še vedno poteka nemoteno, vendar zaradi znanih finančnih težav v zadnjem času nekoliko počasne- je. V urejenju okolice pa se je vključila tudi srednješolska mla- dina. Tako predvidevajo, da bo objekt dograjen in opremljen z nemedicinsko opremo do konca tega leta, za kar so zagotovljena sredstva. Ostanke le opremljanje kirurgije z medicinsko opremo, ki pa je v celoti odvisna od repu- bliške solidarnosti. O tej proble- matiki sta pretekli teden razpra- vljala predsedstvo republiške zdravstvene skupnosti, ki se je sestalo v bolnišnici v Rakičanu, in osrednji gradbeni odbor za naložbe v zdravstvu. Ugotovila sta, da akcija podpisovanja sa- moupravnega sporazuma občin- skih zdravstvenih skupnosti Slo- venije, s katerim naj bi zagotovili sredstva za dograditev kirurške- ga bloka v Rakičanu in Medicinske fakultete v Ljubljani, ne po- teka tako, kot je bila načrtovana. Doslej je namreč podpisalo sa- moupravni sporazum le 12 ob- činskih zdravstvenih skupnosti, sredstva pa sta nakazali le OZS Trbovlje in Trzin. V 20 OZS so podpis samoupravnega sporazu- ma odklonili, v drugih pa so ga sprejeli pogojno ali pa o njem še niso razpravljali. Ta samoupra- vni sporazum, s katerim naj bi za kirurgijo v Rakičanu zagotovili 700 milijonov dinarjev republi- ške solidarnosti, bi morali podpi- sati že do konca prvega polletja letos. Predsedstvo republiške zdravstvene skupnosti je pokazalo veliko pripravljenost, da sku- paj z drugimi odgovornimi de- javniki čimprej izpelje akcijo za zagotovitev republiške solidarno- sti, čeprav je to zahtevna naloga.

To je namreč dolg republike Slo- venije do kirurgije v Rakičanu še iz prejšnjih srednjeročnih obdo- bja, kajti gre za zdravstveni ob- jekt, za katerega so se dogovorili v republiki na osnovi delitve de- la v zdravstvu in za katerega so delovni ljudje in občani Pomurja prispevali ogromna sredstva, če- sar doslej ni storila nobena regi- ja v Sloveniji. Na predsedstvu re- publiške zdravstvene skupnosti je bilo dogovorjeno, da je s poli- tično akcijo potrebno doseči, da do konca oktobra letos podpiše- jo samoupravni sporazum vse slovenske občinske zdravstvene skupnosti, kajti ni pravega razlo- ga, da ga ne bi, saj ta sredstva ne posegajo v dovoljeno porabo v občinah. Osrednji gradbeni od- bor za naložbe v zdravstvu Po- murja, ki je izrekel priznanje in zahvalo delovnim ljudem Po- murja za ogromen prispevek, je tudi podprl pripravljenost repu- bliške zdravstvene skupnosti, da akcijo izpelje do konca. Predla- gal je, da je potrebno z dodatnim zbiranjem sredstev za kirurgijo nadaljevati, zlasti iz sredstev skupne porabe in med zdenci, hkrati pa tudi zahteval, da mora- jo vse štiri pomurske občinske zdravstvene skupnosti v najkraj- šem času poravnati svoj dolg do medicinske fakultete. Prav tako so se člani odbora zavzeli, da naj se PZC, LB in ZSS čimprej do- govorijo o morebitnem premo- stitvenem posojilu. V najkrajšem času pa se bo potrebno pogovo- riti s predstavniki tistih področij, ki še niso podpisala samoupra- vnega sporazuma in s slovenskim izvršnim svetom. Vodstvo sobo- ške bolnišnice pa mora pripraviti preselitev v nove prostore.

Feri Maučec

Ni dneva, da časopisi in druga sredstva javnega obveščanja, ne bi posredovali novic o bombnih napadih, zadnje čase predvsem v Franciji in ZR Nemčiji. Tudi v Amsterdamu sta sredi preteklega tedna eksplodirali dve bombi, ki sta poškodovali urad za predstavitev olimpijskih iger 1992 in pošto poslopje. Istočasno so se po mestu pojavili plakati (na sliki): možakar pritiska na detonator, za njim pa je napis: Olimpijski ogenj v Amsterdamu.

DESET LET IZKUŠENJ

Po desetih letih zakona o združenem delu — delavski ustavi, kot so zakon nekateri poimenovali — vemo o njem veliko več kot takrat, ko so ga v zvezni skupščini sprejeli. Razumljivo: praksa je pokazala tudi na njegove pomanjkljivosti in nedorečenosti. Posebna komisija Skupščine SFRJ je pripravila delovne teze o spremembah zakona, bile pa so tudi pobude, da bi zakon v celoti spremenili.

Omenimo nekaj novosti iz predloženih tez. Pri delitvi dohodka naj bi se najprej zagotovili bruto osebni dohodki in sredstva za skupno porabo in šele potem naj bi sledile obveznosti do družbe in države.

Spremembe zakona o združenem delu naj bi zagotovile večjo samostojnost organizacij združenega dela, hkrati pa tudi večjo

odgovornost za gospodarjenje z družbenimi sredstvi in rezultati dela. Z referendumom naj bi sprejemali samo še odločitve temeljnega pomena, in to z večinsko odločitvijo vseh delavcev, ne pa samo z večino prisotnih na zboru, kot je bila to dosedanja praksa. Referendumi bi se smeli ponoviti že po dveh mesecih (sedaj po 6 mesecih). Povečale naj bi se

pristojnosti delavskih svetov, prav tako tudi odgovornost podpisnikov samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, za katere vemo, da jih le redko izvajamo. V zvezi s tem naj bi po tezah uveljavili tudi materialne in pravne sankcije.

Vseh tez je 109 in v nekaterih večjih slovenskih delovnih organizacijah so jih že »preizkušali« in izrazili tudi nekatere dvome. Na vrsti je razprava v sindikatu in SZDL. Stališča, ki jih bodo tam oblikovali, bodo verjetno v drugi polovici jeseni posredovali delegatom zvezne skupščine.

Velike težave s hrano

Seminarija o lakoti in hrani v Afriki v celinski prestolnici Slo-nokoščene obale v Yamoussoukru, na katerem sodelujejo ministri in drugi delegati iz okrog 50 afriških držav, se je udeležil tudi generalni direktor svetovne organizacije za hrano in kmetijstvo (FAO) dr. Edouard Samouma. Dejal je, da se bodo razmere v Afriki v prihodnjih 20 letih usodno zaostriale, če države na tej celini ne bodo takoj in temeljito spremenile kmetijske politike.

Po teh opozorilih bo morala podsaharska Afrika čez dobrih dvajset let uvažati približno polovico hrane, države severne Afrike pa celo dve tretjini, če ne bodo več vlagale v kmetijstvo (le-to bi moralo dobiti absolutno prednost), spodbujale kmetovalcev za povečanje pridelkov, če ne bodo izboljšale sedanje strahotno slabe infrastrukture in uvažale več umetnih gnojil, zaščitnih sredstev, kmetijskih strojev in nadomestnih delov zanje. Vendar se je Afrika tudi na tem strateško pomembnem področju znašla v precepu, kajti uvoz mehanizacije, umetnih gnojil in podobno se vedno bolj draži, medtem ko cene tradicionalnim afriškim izvoznim pridelkom padajo.

Ce bo šlo tako naprej, bodo morale afriške države ob koncu stoletja dvakrat več plačati za uvoz iz razvitega sveta, kot pa bodo iztržile za izvoz kmetijskih pridelkov. To pa pomeni še hujšo lakoto kot je bila tista v zadnjih letih.

Socialno-gospodarski položaj na afriški celini postaja iz leta v leto bolj pereč tudi zaradi velikega naravnega prirastka prebivalcev — 3 odstotke na leto.

O MORALI PREDLAGATELJEV

V zveznem zavodu za cene je prek 1100 predlogov za višje cene in predsednik zveznega izvršnega sveta Branko Mikulić je v zvezi s tem nekajkrat potkal na moralo predlagalcev najrazličnejših podražitev. Nekateri zahtevajo dva, tri, celo osemkratno povečanje sedanjih cen. »Ali moramo res dopuščati, da del naših organizacij kljub pocenitvi naftnih derivatov, surovin, kljub padcu vrednosti dolarja, zniževanju obrestnih mer, delnemu solidarnemu pokrivanju tečajnih razlik, reprogramiranju dolgov in na druge načine vsaj deloma zmanjšanim stroškom z neprestanimi podražitvami pokriva negotovost.«

Diplomatski kovčki

Diplomati, kakor tudi njihovi kovčki, so bili vse do nedavna izjema ob carinskih pregledih. V Italiji so se odločili drugače: uvedli so obvezo prtljage in pošte vseh tujih diplomatov, ki živijo v Italiji. Prtljago bodo na mejnih prehodih pregledovali z detektorji, ki odkrivajo kovino, kot to počnejo s prtljago drugih potnikov. Italijanski ukrep je sprejet ob ugotovitvi, da so se napadalci na sinagogo v Istanbulu oskrbeli z bombami in orožjem ob pomoči diplomatske pošte doslej neznane države. Kot je povedal italijanski zunanji minister Andreotti, so zahodnoevropske države o takšnih varnostnih ukrepih že dolgo dogovarjale in Italija je pač prva, ki jih je uveljavila.

KOLIKO NOVIH NALOŽB?

Centrala službe družbenega knjigovodstva je objavila podroben pregled, koliko novih naložb smo se v prvih sedmih mesecih lotili v Sloveniji, kakšne naložbe so to bile in kako so zanje zbrali denar. Služba je ugotovila, da so v letošnjih prvih sedmih mesecih v Sloveniji začeli postavljati 866 gospodarskih naprav, ki naj bi po zdajšnjih predračunih stale 148 milijard dinarjev, ter 73 negospodarskih naložb, ki naj bi stale 7 milijard dinarjev.

Od tega so junija začeli postavljati 149 gospodarskih naložb, skupaj vrednih 12 milijard dinarjev, vendar ni bilo med njimi nobene večje. Julija pa se je to precej spremenilo, saj je bil obseg novih naložb izredno velik. Lotili so se namreč 153 naložb, ki naj bi po predračunu stale 57 milijard dinarjev. Večinoma so to infrastrukturne naprave in izvozni obrati. Največja julijska naložba je obnova vodne elektrarne Fala, ki naj bi stala 26 milijard dinarjev. Litostroj se je lotil razširjanja obrata za izdelavo energetske opreme, kar naj bi predvidoma stalo 6,3 milijarde dinarjev. Ljubljanska Pošta bo potegnila za 3,7 milijarde dinarjev spojnih poti, zagorski rudnik rjavega premoga bo vložil 2,5 milijarde dinarjev v pridobivanje premoga manjše kurilne moči ipd.

KRITIČNO

Misija Mednarodnega denarnega sklada je v poročilu izvršnega odbora direktorja IMF navedla o jugoslovanskih gospodarskih gibanjih slabšo oceno od tiste, ki jo je Jugoslaviji sporočila med svojim bivanjem v naši državi od 9. do 19. junija.

V poročilu izraža nezadovoljstvo nad našo denarno-posojilno politiko in še zlasti politiko obrestnih mer. Kritizirala je tudi gibanje cen in devizni sistem v zvezi z načinom razpolaganja z devizami.

Financial Times je v zvezi s tem zapisal, da IMF kritizira »večino osrednjih aspektov tekoče politike jugoslovanske vlade«. IMF je po pisanju omenjenega časopisa »vzrazil zaskrbljenost, ker so obrestne mere daleč od povečanja, ki bi se skladale z inflacijo, da Jugoslavija deviznega tečaja do zahodnih valut ne prilagaja več navzdol in da za odpravo inflacije uporablja neučinkovite administrativne regulatorje«.

Storilnost

Ilustrovana politika piše, da pri nas nihče zanesljivo ne ve, koliko imamo »tiskarno« denarja in tistih, ki poleg Narodne banke Jugoslavije, nelegalno emitirajo denar in vrednostne papirje. Sredi letošnjega leta je bilo v obtoku nekaj čez 540 milijard dinarjev gotovine. Kot ugotavlja list, dve tretjini tovarn v Jugoslaviji delata komaj nekaj več kot eno izmeno na dan, topičerska tovarna denarja pa ima že več kot leto uvedene tri izmene dnevno.

AKUMULACIJA JE PREMAJHNA?

Ta čas veliko razpravljamo o čezmerni delitvi osebnih dohodkov v primerjavi s premajhno akumulacijo, hkrati pa tudi o čezmernem večanju cen zaradi ustvarjanja zadostnih dohodkov za delitve po veljavnih merilih. Prizadevanja ZIS da bi z vračanjem čezmernih osebnih dohodkov in čezmernih cen vzpostavili nekakšno ravnotežje na administrativni način gospodarjenja je obnovilo mnogo polemik o tem, kako časa ni mogoče zaustaviti s še tako dobronamernimi predpisi, zlasti če se s primerjanjem samo nekaterih kazalcev gospodarjenja izogibamo razpravi o pravih vzrokih negativnih rezultatov gospodarjenja.

Beograjska televizija je te dni slikovito prikazala nekaj takšnih vzrokov iz nekaj nerazvitih področij, kjer so slado posredni sredstva iz sklada za manj razvita področja tako da so jih porabili za prelepa poslopja takojmenovanih negospodarskih dejavnosti, kar sploh ni nekaj novega, le da so se v prizadejih področij takšni analizi gospodarskega stanja zavestno izogibali, češ skupnost nam je dolžna pomoč v razvoju, kako pa bomo to pomoč porabili, pa je samo naša stvar.

Tu pa se zgodba o slabem gospodarjenju pravzaprav začne, kajti, kar je tudi že javna skrivnost, delavci tudi z najboljšim gospodarjenjem ne morejo pokriti rezultatov takšnega gospodarjenja, ki je vsem v že preveliko breme in proizvodnjo obremenjuje s čedalje večjimi obremenitvami, čeprav vemo da je razbremenjevanje gospodar-

pismo iz beograda

stva najučinkovitejša pot iz vseh gospodarskih in drugih težav. Gre torej za analizo, ki naj bi z razčlenjevanjem stroškov proizvodnje pokazala kakšna bi lahko bila akumulacija, če bi cena proizvoda razbremenili raznih prevelikih zlasti pa nepotrebnih prispevkov družbeno političnim skupnostim, sisom in drugim, ki se že preveč parazitski lepijo na novoustvarjene vrednosti.

V sindikatih so o tem govorili in govorijo z poudarkom na netočnosti mišljenja, da delovne organizacije potratno delijo ustvarjeno v osebnih dohodkih, pri čemer si izdatno pomagajo tudi z ugotovitvijo, da je veliko več tistih organizacij dela, ki so že doslej delile manj na osebne dohodke kot bi lahko po merilih primerjave z ustvarjeno akumulacijo kot pa tistih, ki so bili široke roke. Zdjaj se je torej zgodilo, kar se sicer dogaja pogosto z administrativnim odmerjanjem, da so bile gospodarske organizacije spodbujene k izdatnejši delitvi na osebne dohodke in so se za to tudi odločale — za vsak primer eventualnega na naslednjega odmerjanja delitvenih razmerij od zunaj.

V sindikalnih razpravah o tem smo lahko slišali ugotovitev, da je to zadnje odmerjevanje višine osebnih dohodkov privedlo tudi do neprijetnih razlikosti med tozdi iste delovne organizacije tako da je v eni tozdi prišlo do vračanja v drugi pa ne in je potem gospodarska organizacija prikazala obračune gospodarjenja tako da je lahko izkazovala velike obresti, hkrati pa je svoja sredstva oročala, da bi bila dejansko na istem navidežno pa v enakem položaju kot manj gospodarne. Da je bilo tudi marsikaterega prilaganja z evidentiranjem zaloga in podobnim, je jasno in to je tisto kar sploh ne spodbuja k boljšemu gospodarjenju temveč nasprotno.

Precej je tudi takšnih kolektivov, ki menijo da so jim osebni dohodki vsekakor premajhni in da jim vračanje na stare osebne dohodke ne pride na pamet, ker bi jim to spodkopalo že tako premajhno produktivnost, neredki pa so tudi primeri, da je ta postopek navedel kolektive tudi na prekinitve dela, a z mnenjem, da je treba popraviti že tako slabe odnose med dejavnostmi, ki jim zmanjšujejo vrednost dela tudi pri največji produktivnosti. In to je tisto kar marsikateri dejavniki spravlja v zadrego. Ponekod so celo sindikati zelo zagnani za uresničevanje ukrepov ZIS brez vsakršne kritičnosti, med tem ko so drugod kritični napram vsemu kar pride od zgoraj, nedelavni pa med delavci samimi, a najmanj je menda takšnih, ki ob vsakem in podobnem ukrepu analizirajo celotno gospodarsko aktivnost ozd in kljub vsemu negodovanju, ki ga kak ukrep prinaša v kolektive, najdejo še ustrežnejšo pot k uspešnejšemu gospodarjenju tako da s še boljšimi rezultati dela vplivajo na izboljšanje osebnih dohodkov tudi takrat ko je ta delitev najbolj omejena nasploh. Vprašanje pa je zakaj takšni niso odločujoča večina oziroma — še vedno niso.

Viktor Širec

v žarišču dogodkov

Med topovi in kruhom

Iz nekega nemškega novinarja je pred leti prišla zlobna pripomba: »Če nevrščeni pripadajo bodočnosti sveta, potem jim pripadajo tudi vse njegove vojne.« Res je, da oboroževalna tekma med supersilami sili tudi nevrščene k temu, da iz svojih neprebogatih proračunov namenijo precej denarja za obrambo.

V državah, članicah gibanja nevrščeni, je bilo po koncu druge svetovne vojne 100 več

dolarjev orožja. Najbolj revne afriške države, južno od Sahare dajejo za orožje letno okoli 4 milijarde dolarjev. Pa vendar mnoge med njimi — in tudi drugod po svetu — ne morejo zagotoviti resne obrambe svoje dežele: cele armade niso sposobne vzdržati napada nekaj stotin izurjenih plačancev.

Okoli štiri petine svetovnega izvoza orožja gre v nerazvite oziroma nevrščene države. S tem orožjem pridejo v deželo tudi specialni svetovalci in in-

ekonomisti vidijo v tem trgovanju nove možnosti za zaposlovanje — tudi pri nekaterih nevrščeni državah, ki se uvrstile med izvoznike orožja. Znan je pregovor: »Vlade trdijo, da ne gre za topove, namesto kruha, temveč za topove, ki prinašajo kruh.«

V nadaljevanju objavljamo pregled o denarju, človeški ter materialni vojni moči petnajsterice nevrščeni držav, ki ga je za zagrebški Danas pripravil Miroslav Lazanski.

država	milijard dolarjev za obrambo letos	štev.vojakov	tankov	letal	letalos= nosilk	podmor= nio	rušilcev	druga plovila
Etiopija,	?	217.000	-	-	-	-	-	-
Nigerija,	?	94.000	-	-	-	-	-	-
Indija,	6,126	1,250.000	1700	846	2	8	3	40
Pakistan,	2,059	482.000	1500	375	-	11	8	18
Indonezija,	2,500	278.000	200	85	-	2	-	41
DR Koreja,	4,000	838.000	3500	800	-	20	-	197
Irak,	?	1,000.000	3000	500	-	-	-	30
Egipt,	4,140	445.000	2200	430	-	14	3	56
Sirijs,	3,500	402.000	4200	500	-	-	-	35
Libija,	?	73.000	2300	535	-	6	-	35
Alžirija,	?	170.000	700	332	-	2	-	27
Argentina,	2,700	108.000	350	190	1	4	6	36
Kuba,	1,600	161.000	?	250	-	4	-	25
Peru,	1,400	128.000	370	125	-	12	10	12
Nikaragva,	0,450	83.000	200	17	-	-	-	10
SKUPAJ:	28,349	5,719.000	20.820	4.985	3	83	30	562

jih ali manjših vojaških spopadov ter vojn in 300 državnih udarov. Vse to je terjalo 20 milijonov človeških žtev. Res pri tem je tudi to, da so industrijsko razvite države kaj rade ponujale orožje in tako zagotavljale svoji industriji delo. Samo leta 1982 so nevrščeni državam prodali za 30 milijard

strukturji. Za velesile je to novo sredstvo sodobne diplomacije.

Koliko denarja sta v polnih šestih letih vojskovanja porabili nevrščeni državi Iran in Irak, najbrž nihče ne ve. Indija se oborožuje, »ker meji na nič preveč miroljubne sosed«, kot trdijo.

Nimajo nevrščene države najboljšega in najbolj sodobnega orožja. Toda, prodaja ameriških lovcev-bombnikov F-16 Venezuali in Pakistanu, spodbuja tudi druge. Indija se je že odločila za francoske mi-rage—2000. Sodobno oborožitev imajo Libija in še nekatere druge nevrščene države.

INNSBRUCK — Na kongresu avstrijske svobodnjaške stranke so za novega predsednika nekotiko nepričakovano izvolili Joerga Haiderja, sicer vodjo koroških liberalcev. Ker so v sedanjí koalicijski vladi zastopani tudi svobodnjaki, utegne volilni rezultat povzročiti vladno krizo.

PARIZ — Francija je uvedla vizume za vse tujce. Izvzeti so le državljani držav EGS in Švice. Gre za okrepljen nadzor zaradi novega vala terorizma v Franciji.

BONN — Zahodnonemški sindikati so se izrekli za odpravo jedrske energije v čim krajšem času. Temu nasprotuje 300 tisoč zaposlenih v jedrski industriji.

KALKUTA — Zaradi bolezni, ki razsajajo v begunskih taboriščih v indijski državi Tripura, je v minulih štirih mesecih umrlo več kot 300 pripadnikov plemena Čakma, ki so iz Bangladeša pobegnili v Indijo.

SAN JOSE — Kostariški predsednik je pred dnevi izjavil, da je »bržkone že prepozno«, da bi preprečili vojno v Srednji Ameriki. Po njegovem mnenju vojna najbolj grozi Nikaragvi.

SINGAPUR — Med Parizom in Singapurom so položili 13.600 kilometrov dolgi podmorski kabel, ki bo zagotovil stalno telekomunikacijsko zvezo med jugovzhodno Azijo, Srednjim vzhodom in Evropo. Doslej je ta zveza potekala preko satelita.

OSLO — Dobitnik letošnje Nobelove nagrade za mir bo znan 14. oktobra. Letos je 99 kandidatov, med največjega favorita za nagrado štejejo vodjo Afriškega nacionalnega kongresa Nelsona Mandelo in njegovo ženo Winnie.

BRUSELJ — Proizvajalci jekla v EGS zahtevajo večje omejitve uvoza jekla, da bi zaščitili notranji trg in cene te kovine. S tem bodo prizadeli naše jeklarne ter jeklarne v Alžiriji, Mehiki, Turčiji in Venezueli.

LONDON — Po dvanajstih letih so ponovno vzpostavili neposredno letalsko zvezo med Londonom in Petrogradom. Progo bodo obnovili na zahtevo britanskih turistov, ki so doslej Petrogram dosegli le preko Moskve.

Prenova ZK — prednostna naloga

Občinski komitej ZK Ljutomer je največ časa namenil razpravi o nalogah po obeh partijskih kongresih in 3. seji CK ZKS. Od treh nalog je vsekakor najpomembnejša in se je bo potrebno lotiti na vseh ravneh — prenova Zveze komunistov. Kaj v bistvu pomeni prenova? Predvsem to, da Zveza komunistov postane tisto, kar je bila: avantgarda delavskega razreda, gonilna sila, katere člani bodo v prvih vrstah v boju za boljše gospodarjenje, vendar pa z zglednim delom. Člani Zveze komunistov ne smejo in ne morejo biti tisti, ki so v partijo stopili zaradi karizma ali kakšnih drugih nepartijskih razlogov. Takšnih članov Zveza komunistov ne potrebuje.

Ne samo posamezni člani, tudi forumi — vodstva osnovnih, občinskih medobčinskih in republiških organizacij — morajo postati operativni. Med njimi se morajo učvrstiti vezi, da bo akcija usklajena, da bo Zveza komunistov nastopila enotno na vseh ravneh. Člani teh forumov pa bodo morali postati zgled drugim. In kako doseči te cilje. Odgovor je preprost, a težko uresničljiv: dosledno izpolnjevanje statuta in programa Zveze komunistov, nove oblike dela, v katerih bo več povezovanja med člani, dosledno uresničevanje sprejetih sklepov in stališč ter dogovorjenih nalog in dosledno izvajanje sankcij pri neizpolnjevanju partijskih dolžnosti. Le tako, z doslednim delom, bo Zveza komunistov z vsemi svojimi člani postala tisto, kar je bila.

D. L.

Pri vsaki deveti hiši telefon

Za razvoj poštnega, telegrafskega in telefonskega prometa v Pomurju ter za objekte skupnega pomena naj bi v srednjeročnem obdobju 1986—1990 vložili 2 milijardi 275 milijonov dinarjev — od tega največ za razširitev in posodobitev telefonije (čez 1,5 milijarde dinarjev), s čimer bi dosegli povprečje 11,3 telefonskega naročnika na 100 prebivalcev v Pomurju, kar pomeni, da bi bil telefon pri vsaki deveti hiši.

Ali bo tako smele načrte možno tudi uresničiti, je bilo slišati vprašanja na zadnji seji skupščine območne samoupravne interesne skupnosti ptt promet Murska Sobota, ki je bila pretekli petek. Brez občutnejšega povečanja deleža (prispevka) novih naročnikov — sedaj le 80 tisoč dinarjev — in brez dodatnega zbiranja sredstev za naložbe v ceni impulsa prav gotovo ne, je bil odgovor. Že prej pa je več delegatov predlagalo, da bi morali od novih naročnikov tudi po dveh letih pobirati plačilo celotnih stroškov za napeljavo telefona, kot so jih imeli drugi naročniki v krajevni skupnosti. Delegacija iz radgonske občine pa je dala pobudo, da je potrebno v okviru ptt organizacije Slovenije, pri katerih se sprošča okrog 500 milijonov dinarjev, doseči, da bi pretežni del teh sredstev namenili za hitrejši razvoj telefonije v Pomurju — na manj razvitih in obmejnih območjih. Skupščina je to pobudo podprla, direktor Delovne organizacije za ptt promet Murska Sobota Zoltan Sever pa je ob tem dejal, da bi lahko izkoristili le okrog polovico teh sredstev, kajti toliko bi lahko zagotovili tudi zahtevanega lastnega deleža. Če bo Pomurje ta denar dobilo, pa bi ga čim prej namenili za razširitev central v Lendavi in Črenšovcih ter za financiranje prenosnih sistemov.

Jože Gray

Za poživitev aktivnosti OO ZK

Ponedeljkova večerna seja predsedstva OK ZKS v Murski Soboti je bila namenjena obravnavi problematike delovanja nekaterih osnovnih organizacij ZK. To, da je še vedno šest OO ZK v občini, ki ni predalo zapisnika o programsko-volilni konferenci (decembra lani), in kar 23 OO ZK, kjer so »pozabili« na sezname članov komiteja za SLO, dovolj zgovorno priča o slabi aktivnosti marsikaterih osnovnih partijske organizacije v soboški občini. Tudi z navzočnostjo nekaterih članov občinskega komiteja ZKS na sejah ne morejo biti zadovoljni, s čimer v določenih okoliščinah krnijo dobro načrtovane akcije Zveze komunistov. In teh v zdajšnjih zaostrenih gospodarskih razmerah očitno ne manjka. Če želimo, da bo v partijskih vrstah več reda in discipline, so poudarili v razpravah, se bo treba s slehernim komunistom, ki

ne izpolnjuje svojih osnovnih obveznosti, temeljito pogovoriti v njegovi osnovni organizaciji ZK, pa čeprav bo nujno disciplinsko ukrepati ali resno razmisliti o nadomestnih volitvah članov občinskega komiteja ZKS, ki delajo v nasprotju z načeli partijske politike.

Da bi poživili aktivnost osnovnih organizacij ZK, so na predsedstvu OK ZKS v Murski Soboti sprejeli nekaj konkretnih nalog in usmeritev. Vprašalnik o uresničevanju sklepov kadrovske politike, sprejetih že pred skoraj letom dni, ki ga je izdelala komisija za organiziranost, razvoj ZK, kadrovska vprašanja ter idejno-politično usposabljanje, naj bi dal dokaj realno podobo trenutnega stanja. Kot zadnji rok za uresničitev te naloge so opredelili 20. oktober, za tiste osnovne organizacije, kjer kljub opozorilom ne upoštevajo sklepov, pa

načrtujejo obiske vodstva občinske partijske organizacije. Komisija za družbenoekonomske odnose pa naj bi preverila uresničevanje sklepov in stališč o izvajanju davčne politike kot enem izmed dejavnikov za zmanjšanje socialnih razlik, ki so jih zapisali letošnjega aprila. Več pa naj bi spregovorili tudi o gibanju denarnih tokov in likvidnosti soboškega združenega dela. Nič manjša pozornost ne bo namenjena problematiki usmerjenega izobraževanja in politiki zaposlovanja mladih, analizi kakovosti pouka v srednjih šolah in drugim aktualnim nalogam.

V nadaljevanju seje pa so se člani predsedstva CK ZKS Jožeta Boharja iz Murske Sobotice, ki je z odlično oceno napisal in zagovarjal temo z naslovom Aktualni problemi uresničevanja demokratskega centralizma.

Milan Jerše

Akcija dodatnega zbiranja sredstev za gradnjo kirurgije

Iz radgonske občine pravočasna pomoč

Akcija dodatnega zbiranja sredstev za gradnjo kirurgije v Rakičanu poteka že drugo leto, vendar je letos zaradi februarjskega referenduma nekoliko zakasnila. Mnogi trdijo, da to ni edini vzrok, saj se sredstva nakazujejo prepočasno, čeprav so delavci v nekaterih delovnih organizacijah že delali solidarnostno soboto, pa tega denarja po nekaj mesecih še vedno ni na žiroračunu.

Občinski sindikalni svet je imel pogovore v organizacijah združenega dela, toda koristne

posledice tega so bile le v Intesu, Lini, Marlesu, CDS, in Toku Gozdarstvo. Gorenje Elrad, VG Kapela, Komunala, Kmetijska zadruga, tozdr Kmetijstvo Črnci, Mešalnica Črnci in Delavska univerza bodo svojo obveznost po dogovoru izpolnili septembra, Mercator Sloga je po dvakratnem opozorilu enodnevni zaslužek nakazal avgusta, medtem ko v tozdr Farma bekonov in Emoni Marketu niso pripravljeni dati prispevka.

Podobno je v krajevnih skupnostih, saj nobena ni akcije v ce-

loti končala. Najbolj se je izkazala KK SZDL Siogovci. Akcija poteka še kar dobro v krajevnih skupnostih Spodnja Ščavnica, Kapela, Črešnjenci-Zbigovci (velik odpor zaradi neprimerne odnosa zdravstvenega osebja) in Apače, slabše pa v Gornji Radgoni, Vidmu, Radencih in Spodnjih Ivanjcih. KK SZDL Negova je tako edina, ki v svoji krajevni skupnosti še do danes ni organizirala akcije, čeprav so je leta 1985 končali med prvimi.

bp

Je v Pomurju prepozno za gozdove?

»Žejna zelena pljuča!«

Že pred 18. kongresom Mednarodne zveze gozdarskih raziskovalnih organizacij IUFRO, ki ga po plenarnih zasedanjih v Cankarjevem domu v Ljubljani nadaljujejo s strokovnimi potovanji študijskih skupin po Jugoslaviji, je bila zlasti strokovna in malo manj širša strokovna javnost seznanjena z nekaj odmevnimi raziskavami in študijami, ki zadevajo gozdarstvo. Ena takih je nesporno raziskovalna naloga z naslovom Onesnaženje zraka in propadanje gozdov v Sloveniji, ki so jo opravili na Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani. Tudi brez bežnega vpogleda vanjo vemo, da zaradi onesnaženega zraka v pokrajini ob Muri drevesne vrste niso ogrožene ali v zgolj neznatni meri. Niti po naključju se Pomurje ne more primerjati s Celjem, Zassjem, Jesenicami, Mežiško dolino ali Kidričevim, kjer sta se lani tako imenovani imisijski klasi priključila še plinska pežba in umiranje gozdov. Samo v delu koroško-šaleške pokrajine je plinska pežba poškodovala 50 tisoč hektarjev gozdov ali 50 odstotkov vseh gozdnih površin. Vseeno se ne kaže slepiti, kajti če jim drugje pretijo nevarnosti iz zraka, smo v svetu ob Muri z okrog 35 tisoč hektarji gozdov, ogroženi iz podzemlja. Čeprav je hkrati res, da so letos na pomlad gozdarji v gozdovih na Gorickem okrog trojevnika na koncih listov bukovih dreves našli ožgane dele kot posledice kislega dežja.

Ko govorimo o nevarnosti iz podzemlja, mislimo na vsakršne, tudi na ne ravno smotno ali ne dovolj kakovostno izpeljane zemljiške posege, posebej uravnavanje tekočih voda, kar znižuje podtalnico in s tem slabi funkcijo gozda. Na nižinskih delih znaša gozdnatost vsega 16 odstotkov.

»V agrarni pokrajini z nizko gozdnatostjo imajo te (gozdni omejitve — op. B. Z.) gospodarsko sicer obrobne površine zelo pomembno vlogo pri samoposkrbi z lesom. Glavna drevesna vrsta v omejitvi je črna jelša, ki skoraj sama porašča vse površine. Posamično sta ji primešana glede na rastišče jesen in dob. V glavnem se gozdarji panjevsko. Največ lesa se porabi za kurjavo, manj za tehnični les. S postopno premeno in smotnim gojenjem teh gozdnih ostankov bi lahko dobili ne samo več lesa za energetske potrebe (drva), ampak tudi pomembne količine vrednega jesenovega, jelševskega in hrastovega tehničnega lesa. Kaj ko pa komasacije iz za njimi hidromelioracije iz dneva v dan sproti desetkajo gozdne omejitve, oblikujejo nepregledne ravne njivske površine brez »nepotrebne grmičevja in drevja« in tako ekološko in gospodarsko siromastišo pokrajino.« (Iz publikacije Ladislava Nemesszeghyja Črna jelša v Premurju, ki je pred kratkim izšla pri Pomurski založbi v Murski Soboti.)

»Ni normalno, da ste

Zgornji stavek lepo ponazarja odnos industrije, pa tudi gospodarstva nasploh, do razvoja ene najpomembnejših postavk v sodobnem uspešnem poslovanju. Toliko bolj pa misel laska, če jo izreče kdo z industrijsko nepriemerno razvitejšega zahoda, kot je dr. Jörg Maier, profesor na zahodnonemški Univerzi Bayreuth. Skupaj s kolegom z ljubljanske Univerze Edvarda Kardelja, mag. Antonom Gosarjem, je namreč obiskal turniško Planiko, kjer so ju z direktorjem Jožetom Kolaričem na čelu sprejeli ne samo gostoljubno, ampak so ponudili tudi mnogo pobud in kreativnih misli za raziskovalno delo. »Do sodelovanja med bayreuthsko in ljubljansko univerzo je prišlo že pred leti, ko se je bayreuthska predstavila s projekti, ki jih do tedaj Zahodna Nemčija še ni poznala. Povežali so se z nekaterimi tujimi univerzami, tako tudi z našo na področju geografije, kjer sam delam že 13 let. V ospredju so teme, ki obravnavajo

razvoj posameznih območij, predvsem obrobnih, kot sta Pomurje in zgornja Bavarska. Pred dvema letoma smo se skupno odločili, da bi podrobneje proučili sodelovanje mednarodnih kooperacij, pa tudi vpliv razvoja industrije na pretežno kmetijskem območju. Gospodarska zbornica je projekt sicer idejno podprla, denarno pa manj. Raziskava je še v analitični etapi, pravi rezultati pa govorijo o tem, da so vlaganja tujih, predvsem nemških podjetij v Sloveniji, marsikje prinesla pozitivne premike v razvoju celotne kulture pokrajine.« Izjavja magister Gosarja o tem, kaj je znanstvenike obeh držav privedlo do Turnišča, naj podkrepimo še z nekaterimi obrazilitvami — prvič so bili raziskovalci v Planiki že februarja, ko so delavcem razdelili ankete lističe na podlagi katerih bodo lažje obravnavali problematiko. Tokratni obisk v Turnišču pa naj bi razjasnil nekatera vprašanja, na katera so naleteli od februarja

sem. Zato je bil pogovor, v katerem so poleg obeh znanstvenikov in direktorja Kolariča sodelovali še številni gostje iz landavskih in soboških občine, zanimiv, posebej za dr. Maierja, ki se je najprej zahvalil za sodelovanje (z že omenjenim vložkom o času, ki ga je Planika namenila znanosti), nato pa dejal, da bodo izsledki raziskave na voljo še letos jeseni, ko bodo na Bavarskem izdali posebno publikacijo, v kateri bodo zraven raziskave v Planiki še rezultati raziskovalnega dela v ribniškem Riku, ki pravtako sodeluje z enim zahodnonemških podjetij. »Lani poleti smo začeli proučevati pomen tujih naložb v Sloveniji,« je povzel dr. Maier, »od februarja letos pa opravljamo veliko raziskavo v različnih slovenskih mestih. Pri tem smo ugotovili, da je za nas najzanimivejša prav Planika v Turnišču, saj jim je uspelo, da je okolje, ki se je doslej le slabo razvijalo, sedaj napredovalo. Skokovit napredek tovarne je za

Izvršni svet Gornje Radgone o žetvi in setvi

Pravočasne priprave

Izvršni svet skupščine občine Gornja Radgona je minuli četrtek razpravljal med drugim tudi o poročilu o odkupu pšenice v letu 1986 in načrtu pridelovanja pšenice in sladkorne pese v letu 1987.

Kakor v drugih občinah so tudi v radgonski zaostajanje zasebnega sektorja za načrtovanjem odkupom pšenice krivi objektivni in subjektivni vzroki. Čeprav so bile naravne razmere za pridelovanje pšenice letos neugodne, saj so v družbenem sektorju pridelali 2576 ton, kar je za 5 odstotkov več od načrtovanega. Zahvala gre doslednemu in pravočasnemu izvajanju agrotehničnih ukrepov, kar pa je močno povečalo stroške pridelave. Le redkokateri kmetovalec si je lahko privoščil draga zaščitna sredstva in potrebna gnojila, zato je bilo odkupljenih 30 odstotkov manj pšenice, kot so načrtovali, ali 1100 ton. Suša meseca maja, toča v Apaški dolini in delno v Meleh ter nedosledno in nepravočasno izvajanje agrotehničnih ukrepov so naredile svoje. In kdor do žetve ne ve, kakšna bo cena pridelka, se le težko odloča za večje vlaganje v pridelavo.

Žetev in odkup pšenice sta v radgonski občini dobro potekala, nekaj zastojev je bilo le zaradi okvare računalnika. Že nekaj časa pa potekajo intenzivne priprave na jesensko setev. V nasprotju s prejšnjimi leti so tokrat na voljo vsa potrebna sredstva, predvsem kakovostno seme, umetna gnojila in pogonsko gorivo. Samoupravni sporazum o tržnem pridelovanju pšenice in sladkorne pese za leto 1987 pa po mnenju radgonskega izvršnega sveta predvideva prevelik porast pridelave sladkorne pese in pšenice. Uresničiti bo mogoče le načrt, ki sta ga predlagali obe združni organizaciji in ki ga predvideva tudi srednjeročni družbeni načrt občine.

Bernarda Peček

KAJ, KJE, KDAJ OZIMNICA?

Letošnji teden ozimnice v občini Murska Sobota bo predvidoma od 29. septembra do vključno 4. oktobra, večjim naročnikom pa bo trgovsko podjetje Potrošnik to ali ono iz ozimnične ponudbe dostavilo tudi še kasneje. Sicer pa bodo v določenem tednu organizirali prodajo ozimnice v samopostrežnih trgovinah Cankarjevo naselje, Park in Dom ter v Zelenjavi na tržnici v Murski Soboti, pa še na Cankovi in v Beltincih. Takšen dogovor so sprejeli na petkovem posvetu, ki ga je sklical občinski svet Zveze sindikatov Murska Sobota.

Besede je tekla tudi o cenah, vendar se o le-teh zaenkrat še niso dokončno dogovorili, znane pa naj bi bile do 19. tega meseca, in jih bodo letos tudi javno objavili (na plakatih in drugače), prejšnje leto ni bilo tako. Krompir bodo prodajali predvidoma po 65 dinarjev za kilogram, lani pa so ga po 45 dinarjev.

Večino sadja in zelenjave oziroma poljščin bo priskrbel Kmetijska zadruga Panonka iz Murske Sobotice, Potrošnik pa se bo dogovoril tudi z nekaterimi

drugimi ponudniki, kot so Intes (za ajdovo in proseno kašo), Eta (za vloženo zelenjavo in kompot), VAMA (za tisto ozimnico, ki je ne bo dovolj).

Medobčinski sindikalni svet Zveze sindikatov Pomurja pa bo skušal z bankami in službo družbenega knjigovodstva doseči dogovor o kreditiranju nakupa ozimnice. Obrestna mera naj bi bila 42 do 48 odstotkov, doba vračanja kredita pa 10 mesecev.

Jože Gray

ODLOČNO PROTI »NEZAPOSLENIM«

Čeprav sta bili seji predsedstva in občinskega sveta Zveze sindikatov v Ljutomeru skoraj formalni — na obeh so spregovorili o rezultatih gospodarjenja in podprli stališča in priporočila izvršnega sveta SO Ljutomer — pa velja omeniti pobudo, ki jo je dala članica sveta Mojca Čučulović iz Emoninega tozda Agropod na seji sveta. Govorili so namreč o zaposlovanju. Številke iskavcev za poslitve v občini Ljutomer so dokaj visoke, kljub temu pa temu tozdu in še marsikateremu, ki potrebuje sezonske delavce, ne uspe dobiti niti enega delavca, ki je prijavljen na zavodu za zaposlovanje. Zato so na seji sveta menili, da bi bilo potrebno sprejeti nekatere akte, ki govorijo o zaposlovanju. Le-ti so preveč nedosledni do vseh tistih, ki so prijavljeni na zavodu, vendar pa ponujene dela nočejo sprejeti, četudi gre za delo za določen čas. Izgovorji, da bi med tem delom, če bi ga sprejeli, lahko izgubili tudi kakšno službo, ki bi bila primerna njihovi usposobljenosti, so delno tudi utemeljeni. Na svetu so menili, da bi bilo potrebno določiti spremeniti tako, da nihče, ki odkloni ponujeno delo, ne sme biti več na listi čakajočih, ukiniti bi mu morali tudi denarno pomoč, ki jo dobiva. Vsem tistim, ki bi ponujeno delo sprejeli, pa bi morali njihovo trajnejšo zaposlitev, ki ustreza njihovi izobrazbi, prednostno reševati.

Čeprav zveni omenjena pobuda že znano, pa kaže, da jo bodo delavci Emona začeli uveljavljati na vseh ravneh. Vsekakor pa jo velja pozdraviti.

D. L.

posvetili znanosti!«

nas primer, kako je mogoče tudi na pretežno kmetijskem območju uspešno razvijati industrijske objekte. Jesenska publikacija bo poleg uvodnega dela vsebovala še interese in potrebe bavarskega gospodarstva, prek česar bomo skušali izvedeti, kakšne so nadaljnje možnosti za sodelovanje. Za protitutež bomo objavili prispevek slovenske gospodarske zbornice, seveda pa bodo tu še izsledki o sodelovanju Planika-Adidas in seznam vseh zahodnonemško-slovenskih kooperacij.«

Za Planiko je vsekakor zanimivo, da gre za tipično »turniško« tovarno, saj so vsi zaposleni doma največ 15 km iz Turnišča. V zadnjih letih je čutili vse večjo pripadnost tovarni, ki je za vaščane spodnja in zagotovitev socialne varnosti, kar za Planiki ne začetke vsekakor ne bi mogli trditi. Takrat so se otepli rdečih števil, delavci so imeli najtanjše denarice od vseh v delovni organizaciji, pa tudi v občini. Zato je bilo veliko bolniških, pa tudi

nedovoljenih dopustov. Zdaj pa so turniški čevljarji kolektiv z relativno visokimi osebnimi dohodki, njihov izvoz je 58 odstotkov občinskega, od 150 so presli na 814 zaposlenih, 50 pa jih solajo — in v teh težkih časih ne smemo pozabiti, da vse študentske tudi zaposlijo. Tak razmah tovarne je povzročil tudi številne spremembe v življenjskem utripu vasi — šola je postala pretesna, prav tako postajajo premajhne trgovine. Pred leti so bili navajeni, da mladi vas zapuščajo, zdaj pa je vse več takih, ki si gradijo eksistenco (tudi stanovanjske hiše) prav v tem okolju, mnogo pa jih je — slišati je bilo, da jih je v Planiki od 15 do 20 odstotkov — ki so se vrnili iz tujine. Urbanizacija vasi je torej več kot očitna in predstavlja le enega iz široke palete problemov, ki jih bo zajela raziskava, ki jo vodi dr. Maier in mag. Gosar. Zato lahko nimanjem pričakujemo izid senske bayreuthske publikacije.

Bojan Peč

»Štajerci imamo srečo, da nam ni treba izpolniti obvez državne pogodbe, saj je število tistih, ki se govorijo slovensko, postalo tako majhno, da bi jih lahko prešteli na prste ene roke,« je 4. junija 1959 pred graškim deželnim zborom izjavil pokojni štajerski deželni glavar Josef Krainer. Hkrati je opozoril na občutljivost obmejnega štajersko-jugoslovanskega prostora ter zavrnil zahtevo po »utrujanju« nemstva na tem območju.

»V URADU KANCLERJA NE VEDO NIČ...«

Pogodba o vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije, ki je bila podpisana 15. maja 1955, je v svojih določbah, ki se nanašajo na zaščito slovenske in hrvaške narodnostne skupnosti, zlasti v 7. členu, jasna. Avstrija je dolžna te obveznosti izpolnjevati v skladu s pravilom pacta sunt servanda. Gre za pravilo, ki je soglasna norma mednarodnega prava in pomeni, da je mednarodne pogodbe treba izpolnjevati, in to v dobri veri. Toda, kaj se je zgodilo?

Raznarodovalne organizacije so v 50-ih in začetku 60-ih let — zlasti mislimo na Alpenländischer Kulturverband (AKV), naslednika velenemškega in protidemokratskega društva Deutscher Schulverein-Südmärk — tako na Koroškem kot na Štajerskem začele z malone »križarsko vojno« zoper vse, kar je kakorkoli zadevalo slovenstvo in Slovence. V spregu z njimi se je podal velik del tiska, osrednjega in deželnega, in poslej je lahko najti v časopisu vse mogoče.

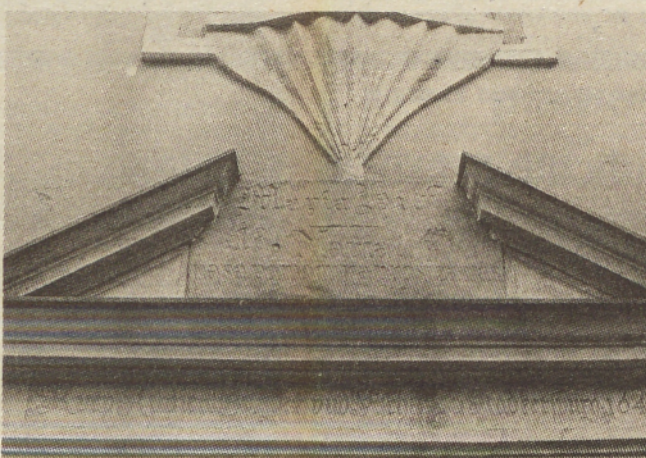
Na pomlad leta 1957 je AKV izvedel pod preskušeno parolo nekdanje Südmärk »Bratom na ogroženem ozemlju... na pomoč!« javno zborovanje, ki ga je z odločbo 9. maja 1956 dovolila deželna vlada Štajerske.

Januarja 1957 je v Lipnici na pobudo AKV prišlo do ustanovitve tako imenovanega združenja za ljudsko prosveto z nalogo, da podpre germanizatorsko dejavnost AKV. Süd-Ost

Tagespost je o tem med drugim poročal: »V slavnostni dvorani mestne hiše v Lipnici je bila večeraj pod predsedstvom okrajnega glavarja dr. Pammerja ustanovitvena seja lipniškega delovnega krožka Štajerskega združenja za ljudsko prosveto (Volksbildungswerk). Krožku pripadajo zelo važne naloge, je dejal dr. Pammer, da s pomočjo intenzivnega kulturnega dela zavaruje narodnost na obmejnem ozemlju, da bo moč držati mejo iz leta 1918, ki je bila takrat prav samovoljno potegnjena. Če se je pri ljudskem štetju leta 1951 na primer v občini Rače 31 odstotkov prebivalstva izjavilo, da ne pripada nemški narodnosti, potem je to alarmni signal, ki zahteva ustrezne ukrepe.« Po navedbah v Süd-Ost Tagespost bodo celotno obrambno delo osredotočili na okraj Arvež, ki bo zgrajen v »duhovno trdnjavo« in v maju 1957 bo pod častnim predsedstvom deželnega glavarja g. Krainerja posebna anketa, da prouči to veliko »nevarnost slovenizacije«.

»V uradu kanclerja ne vedo nič...« Avstrijski Die Neue Front je 6. julija 1957 v članku pod tem naslovom objavil: »Vsak šolar ve, da na Štajerskem ni ne slovenske in ne hrvaške manjšine... Publikacije Statističnega centralnega urada to izkazujejo, tisk je že večkrat opozoril na napako v državni pogodbi, samo v uradu kanclerja ne vedo nič o tem.« V Okrožnem pismu št. 2 leta 1955 pa je dr. Walter Schneefuss v članku Državna pogodba in manjšinske pravice po vzoru meščanskih krogov menil: »Ker tukaj (namreč na Šta-

jerskem) praktično ni Slovencev, razen nekaj posameznih v občinah na meji — zadnje ljudsko štetje je pokazalo, da imamo na vsem Štajerskem samo 977 slovensko govorečih prebivalcev, od katerih jih je večina v velikih mestnih in industrijskih središčih — sodijo določbe 7. člena avstrijske državne pogodbe očitno v isto kategorijo, kakor je določba, ki prepo-veduje Avstriji, da bi imela podmornice, torpedovke, morskane mine in drugo pomorsko orožje, s katerim bi mogla vznemiriti obrežje Nežiderskega jezera.«

Cerkev Marije pomočnice v avstrijski Radgoni s slovenskim napisom nad vhodnimi vrati (portalom): Maria naša pomočnica prosí za nas in letnico 1847.

SO BILI LOKALNI DEJAVNIKI MOČNEJŠI?

V tej zvezi utegne biti zanimiva izjava diplomata in politika, do nedavna predsednika komisije za mednarodne odnose pri skupščini SR Slovenije, Rudolfa Čačinoviča, ki jo je dal na vprašanje, če je morda prišla kakršna koli ponudba, naj bi Avstrija konkretno izpolnjevala določila 7. člena avstrijske

državne pogodbe, iz vrst Slovencev, ki živijo v treh obmejnih okrajih oz. občinah avstrijske Štajerske. »Bile so želje posameznikov, izražene ob različnih priložnostih, toda kake organizirane širše pobude ni bilo. V časih prvega »starega« Krainerja, kot deželnega glavarja, je bila neka njegova zasebna izjava, da bi podprl iz kulturnega sklada kakšno slovensko pevsko društvo, če bi ga Slovenci ustanovili. V Radgonski kot je prišel tudi voditelj koroških Slovencev, dr. Franci Zwitner, da bi ob pomoči Korošcev ustanovil pevsko društvo. Po-

venska in avstrijska Radgona sta bili svoj čas eno naselje. Še pred določitvijo sedanje državne meje so bili sosednji kraji v Avstriji zvečine naseljeni s slovenskim življem. Imena krajev, potokov, polj, gričev in priimki ljudi pričajo, da je slovensko ljudstvo še pred desetletji segalo bolj proti severu. Onkraj meje je še vedno precej ljudi, ki jim je pri srcu slovenski jezik, tisti jezik, ki so ga govorili predniki in se ohranja vse do danes. Ne moremo sicer govoriti o močni slovenski narodnostni pripadnosti, živa pa je močna jezikovna pripadnost. Vse to je veliko poročilo, da slovenska beseda v teh krajih še dolgo ne bo izumrla,« smo slišali na enem zadnjih občinskih zborov združenja dvolastnikov v Gornji Radgoni.

DR. THEODOR VEITER: KOLIKO SLOVENCEV JE NA ŠTAJERSKEM?

Preden se ustavimo pri popisu prebivalstva oz. ljudskem štetju iz leta 1961, ostanimo še pri tistem iz leta 1951. Pri tem nam je v oporo podatek Walterja Neunteufela v publikaciji Die steirische Bevölkerung (izšla je v Gradcu leta 1956), da se je leta 1951 »priznalo od stalno prisotnih prebivalcev Štajerske« k slovenskemu »materinemu« (pravilno: občevalnemu) 0,88 odstotka vseh prebivalcev Štajerske. Neunteufel dodaja, da jih živi večina »v okraju Radgona«, kar da število 9762 slovensko govorečih Štajercev; koliko jih dejansko odpade na obmejno območje Štajerske, je težko presoditi. Pač pa bi smeli pritegniti mnenju naključnega obiskovalca Radgonskega kota, ki je v celovski Koroški kroniki 10. septembra 1948 pisal, da so vasi »Žetinci (Sichelsdorf), Potrna (Laafeld), Dedonci (Dedenitz), Zenkovi (Zelting), St. Gorica (Goritz bei Radkersburg)... s

95 do 100 odstotkov prebivalstva slovenske«, kar bi utegnili dati po podatkih štetja 1951 kakih tisoč oseb slovenskega jezika.

Tudi za leto 1961 in tedanje ljudsko štetje oz. popis prebivalstva niso znani podatki po jezikovnih kategorijah. Nekaj pojasnil nam ob tem študiju daje pisec znane knjige o koroških Slovacih Die Slowenen in Kärnten, dr. Theodor Veiter, v grškem listu Kleine Zeitung 16. oktobra 1964, št. 241. Opozarja, da »ustrezno gradivo ljudskega štetja po jezikovnih kategorijah za Štajersko in Gradiščansko ni dostopno, ker ga je od centralnega statističnega urada prevzelo notranje ministrstvo«. Kljub temu pa so bili dr. Veitru dostopni ustrzeni globalni podatki za posamezne sodne okraje, posebej še za okraja Lipnica (Leibnitz) in Radgona (Radkersburg). Po teh podatkih naj bi se število prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom do 1961. leta zmanjšalo na 229 oseb. Tako naj bi jih bilo v okraju Radgona (Radkersburg) samo še 135, ki so se odločile za eno od možnih različic jezika: »deutsch-slowenisch«, »slowenisch« in »slowenisch-deutsch«. Iz podatka, da se je v tem okraju 53 oseb odločilo za različico »slowenisch-deutsch«, dr. Veiter meni, da so to prebivalci Dedonca. V okraju Lipnica (Leibnitz) so po njegovih podatkih številni komisari našli v vseh treh jezikovnih različicah 94 oseb s slovenskim občevalnim jezikom.

TUJCI NA SVOJI ZEMLJI

Česa vse niso počeli skrajno protimanjšinsko, ekstremistično naravnani avstrijski krogi, da bi slovenska in hrvaška manjšina izginila!

(se nadaljuje)
Branko ŽUNEČ

Pomen »evangelizacijskega otoka« Zagorice (Agoritschach) med Slovenci na avstrijskem Koroškem. — Dragocenosti iz obdobja slovenske reformacije v muzeju o protestantizmu v Fresachu. — Ustvarjalen delež rojaka Vrečiča k prevodu slovenskega uvoda Dalmatinove Biblije. — Češke izkušnje sudetskega Nemca kot »manjšinskega človeka«.

Na kratko smo že poročali o delovni slovesnosti, ki jo je (5. tega meseca) ob 400. obletnici Trubarjeve smrti pripravila evangeličanska verska skupnost v Murski Soboti. Med uglednimi gosti iz tujine je bil na prireditvi upokojeni evangeličanski škof, vodja evangeličanskega muzeja v Fresachu (Das evangelische Diözesanmuseum in Fresach), sudetski Nemec g. Oskar Sakrausky. Povsem po naključju smo zvedeli za njegovo zgodovinsko najdbo: Trubarjev Katekizem iz leta 1580, ki so ga pred kratkim našli v tiskarni Ernsta Ploetza v Wolfenbüttelu na avstrijskem Koroškem. »Šele leta 1960 je bil najden ta katekizem v evangeličanski verski občini Agoritschach (slov. Zagorice) na jezikovno mešanem območju Koroške. Ta evangeličanska občina je edina, ki neposredno izvira iz reformacije in se je ohranila vse do danes, kljub 180-letnemu preganjanju, zadeva pa dejavnost slovenskega reformatorja Primoža Trubarja. Katekizem je povezan s tremi drugimi spisi, ki vsi izvirajo iz tiskarne Ljubljancana Johanna Mannla. Doslej je to edini znani primer. Do odkritja tega katekizma smo poznali deset različnih katekizmov v slovenskem jeziku iz 16. stoletja in so bili delno prevodi takratnih nemških izdaj, delno pa sestavljenke in predelave, beremo v dodatku po faksimilu. Več deset izvodov, ki so na voljo v soboškem evangeličanskem centru, je g. Sakrausky prinesel s sabo, in to je bila priložnost, da nekaj več zvedemo tako o samem odkritju kot o siceršnjem znanstveno-raziskovalnem delu razumnika, ki je veliko vsega skusil, med drugim štiri leta in pol ruskega ujetništva po drugi

svetovni vojni. V letošnjem Trubarjevem letu ima izid Katekizma iz leta 1580 toliko večji pomen. Zanimajo nas vaši dozdajšnji najvrednejši, najpomembnejši raziskovalni dosežki iz proučevanja in raziskovanja južnoslovenske reformacije in še posebej protestantizma na Slovenskem.

CATEHISMVS.
TVIETTY
NAR POTREIBNISHI
shtuki nashe Kerszhanske Vere,
te, sred kratko sallopno islagu inu
Hishno Tablo, inu drugimi
potrebnimi navukui.

MATTH. 6.

Yfzhite nerpoprei Krailestvu Bo
shie inu negovo Pravizo, taku vam
bo vfc tu drugu pervershentia.

VLVLANI,
M. D. LXXX.

Mali Katekizem Martina Lutra v slovenskem jeziku iz leta 1580 je potsem natančna oznaka za najdeno Trubarjevo delo — unikat — tigar faksimile je te dni izšel v knjižni obliki na avstrijskem Koroškem.

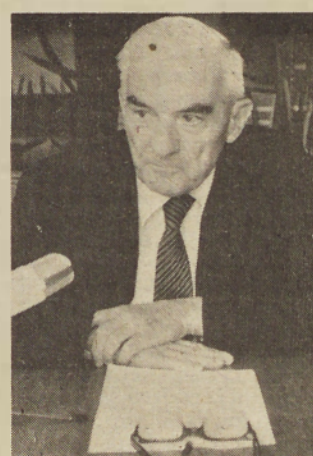
OB ODKRITJU OSKARJA SAKRAUSKYGA

UNIKAT TRUBARJEVEGA KATE

Rad vam odgovorim na to. Že od nekdaj me zanima reformacija pri Slovencih in tako sem recimo v mladih letih proučeval reformacijo pri Čehih, posebej še pri »čeških bratih«. Pozneje sem v Bleiburgu pri Villachu naletel na majhno podružnično občino Zagorice, kjer so vse od reformacije protestantje. Z gospodi iz prezbite-

rija, ki so bili vsi rojeni Slovenci, sem poskrbel za bogoslužje. Začel sem se resneje ukvarjati s tem evangeličanskim otokom med Slovenci na Koroškem, in tako sem našel knjižico, ki ima veliko znanstveno vrednost. V njej je Katekizem iz leta 1580, in to je doslej edini znani primer. Poleg so bili še trije tiskani, dotlej kot unikati znani samo v danski kraljevski knjižnici. To me je še bolj spodbudilo, da nadaljujem z raziskovalnim delom. Odpotoval sem v Ljubljano, spoznal prof. Mirka Rupla in potem sva na tem področju sodelovala. Zanimajo vas moji največji uspehi, kajne? Menim, da je lahko eden od teh povezan s proučevanjem v Hamburgu. V tamkajšnji mestni knjižnici sem študiral zapuščeno hamburškega cerkvenega zgodovinarja za Avstrijo Bernharda Raupacha, ki sega v notranjost Avstrije. Mislim na tri pokrajine: Štajersko, Koroško in Kranjsko, o katerih zapuščina še ni natisnjena in leži več ali manj neobdelana v hamburškem mestnem arhivu. Tam sem našel nova pisma Primoža Trubarja, kar je bil seveda velik uspeh. Takoj sem jih predal prof. Ruplu in ta jih je objavil v Slavišni reviji. Vedno globlje smo prodirali v bistvo problema.

Takrat sem se začel posebej zanimati za nemške predgovore Primoža Trubarja, ki jih je izdal, da bi zbudil pozornost velikega, svetega, bogatega in pomenovskega rimskega naroda, kar pomeni, da je hotel ta veliki imperij spodbuditi za boj zoper Turke; to je skušal s pomočjo božje besede in religije. Tako sem se, skratka, znašel v tem delu in imam še danes stike z Jožetom Rajhmanom in drugimi znanstveniki. Trenutno pripravljam izdajo zbranih nem-

Do večjih odmevov na njegovo odkritje v strokovni javnosti še ni moglo priti. Novembra bo g. Sakrausky Trubarjev Katekizem iz leta 1580 vzel s sabo v Tübingen, kjer bo takrat velik simpozij o Primožu Trubarju.

škkih predgovorov, ki jih je že za 320 strani, dodati pa moram še komentar, in tako bosta verjetno izšli kar dve debeli knjigi. Kakšne izkušnje imate pri študijskem sodelovanju z našimi znanstveniki iz Slovenije in Jugoslavije? Ste lahko konkretni?

Povem vam naslednje: kdor je znanstvenik, za tistega je popolnoma vseeno, kakšne narodnosti je: ali Rus ali Američan ali Indijec ali karkoli drugega. Kajti pri znanosti gre za dejstva, za dokaze ali vsaj teorije, ki si jih izmenjujemo in moramo biti sposobni prisluhniti tisti, ki je drugačna od naše, nam lastne. Na voljo sem imel najboljšje sodelavce. Prof. Mirko Rupel mi je recimo marsikaj podaril, imam številne njegove knjige. Sodeloval sem tudi z njegovimi sinovi in ženo, vendar sta žal oba umrla. Samoumevno je, da sva sodelova-

la s prof. Jarom Dolarjem, ki me je pred kratkim obiskal in sva se dolgo pogovarjala. V Fresachu sem staro molilnico preuredil v muzej o protestantizmu na območju vsega avstrijskega cesarstva. Tu je velika vitrina z dragocenostmi iz obdobja slovenske reformacije. Imamo izvirno Dalmatinovo Biblijo, Trubarjev Katekizem, o katerem sem že govoril, z drugimi tremi spisi, pesmarico iz leta 1579, molitvenik in Salomonove modrosti, Postillo Jurčiča in Krelja, Dalmatinov molitvenik iz leta 1784 in zelo lep rokopis, ki so ga sestavili v Zagoricih, o čemer je med drugim pisal prof. Oblak. Rokopis je zelo dragocen in ga protestanti v Zagoricih uporabljajo pri bogoslužju. To je v bistvu, edina majhna verska občina, ki izvira neposredno iz Trubarjeve reformacije. Za primer: tu v Murski Soboti in drugih slovenskih verskih občinah so v tem pogledu drugačni odnosi. Omenjena verska občina na Koroškem je edina sled, ki je ostala. Gospoda, zlasti Anna Neumann, ki je bila tako bogata — po tem ko se je poročila s sedmimi moškimi in so ji vsi po vrsti umrli, vsak pa ji zapustil dediščino — da je z denarjem pomagala celo Ferdinandu II. Zaradi vsega tega se je mogel ta »otok«, ta skrivna protestantska slovenska občina, ohraniti.

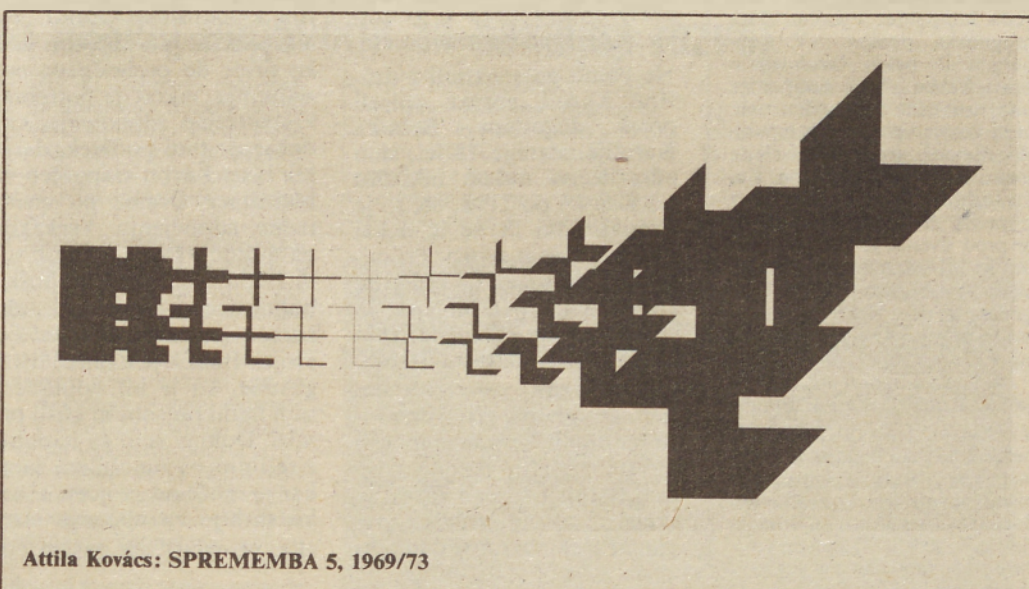
Nam hočete ustreči z nekaterimi podrobnostmi iz proučevanja osebnosti in dela Primoža Trubarja?

O tem sem nekaj že govoril. Posebno sem zadovoljen, ker sem našel povezavo z Rudolfom Trofenikom v Münchnu, ki je izdal vrsto del z naslovom Zgodovina kulturnega in duhovnega sveta Slovencev. V teh delih je izšel prvi zvezek —

Ob razstavi Konkretna umetnost — Zbirka Gomringer

Še štiri dni si bomo lahko ogledali razstavo konkretne umetnosti v Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec Murska Sobota, ki nam jo je posredovalo prijateljsko mesto Ingolstadt v okviru uspešnega sodelovanja obeh mest na področju likovno-galerijske dejavnosti. Zbirka 54 likovnih del — slik, grafik, skulptur — je dobila naziv po univerzitetnem profesorju Eugenu Gomringerju (danes poučuje na düsseldorfski Akademiji za likovno umetnost estetik), rojenem v Švici, pesniku konkretne poezije, umetnostnemu zgodovinarju in kritiku, ki se je že od 30. let družil z likovnimi umetniki (posebej z Maxom Billom), ki so največ prispevali k afirmaciji konkretne umetnosti. Ob tem mu je uspelo oblikovati edinstveno zbirko tovrstne likovne umetnosti na svetu, v katero so vključena najpomembnejša in za njen razvoj nepogrešljiva umetniška dela.

Ni naključje, da je leta 1982 prav mesto Ingolstadt odkupilo od Klare in Eugena Gomringerja to zbirko za bajno vsoto 870.000 nemških mark. To staro obdobje mesto, ki se lahko pohvali z izredno bogato kulturno dediščino, ki si jo je pridobivalo in ustvarjalo že od antike, predstavlja danes tudi enega najuspešnejših svetovnih središč avtomobilske industrije. V njej je ime AUDI pojem, pod katerim si predstavljamo idealno sintezo moči, hitrosti, vzdržljivosti, čiste forme, oblikovanja, elegancije in udobnosti. Konkretno umetnost odlikujejo prav tako absolutno čista forma, izrazna moč barvne ploskve, linije ter natančno izdelana mehanična tehnika. Iz vsega povedanega, pa tudi iz resničnih razmer lahko sklepamo o bistrosti in modri daljnovidnosti mestnih mož Ingolstadta, ki so imeli namen, da z odkupom in

Attila Kovács: SPREMEMBA 5, 1969/73

razstavljanjem te zbirke v svojem mestu združijo in povežejo umetnost z industrijskim oblikovanjem. Očitno lahko govorimo o tem, da so ideje znamenitega nemškega inštituta za umetnost Bauhaus še danes žive in tudi koristno uporabljene.

Koncept konkretne umetnosti izvira že iz del slikarjev Wassilya Kandinskega, Františka Kupke, Pietra Mondriana, Kazimirja Maleviča in drugih ustvarjalcev iz obdobja 20. let našega stoletja. V njih so se začeli oddaljevati od abstrakcije, ki je še slonela oziroma koreninila na motivih, vezanih na naravo.

Pravo formulacijo pa je dobila z manifestom konkretne umetnosti, ki so ga podpisali in izdali umetniki Carlsund, Doesburg, Helion, Tutundjian in Wantz leta 1930 v edini številki časopisa Art Concret v Parizu. Ta pravi:

1. Umetniško delo je univerzalno.
2. Umetniško delo mora biti točno koncipirano in duhovno oblikovano, preden se izvede. Vsebovati ne sme nobene naravne oblike, nobenega senzualizma ali sentimentalnosti. Izogniti

se hočemo lirizmu, dramatik, simbolizmu in podobnemu.

3. Podoba naj bo popolnoma konstituirana iz plastičnih elementov, to pomeni iz površin in barv. Slikovni element nima nobenega drugega pomena kot sebe samega.

4. Konstrukcija podobe in njenih elementov naj bo enostavna in neposredno nazorna.

5. Tehnika naj bo mehanična, kar pomeni ne impresionistična, temveč natančna.

6. Stremi naj se k absolutni jasnosti.

Izmed 30 avtorjev, ki so zbrani v tej zbirki, lahko v klasiko konkretne umetnosti uvrstimo tele najpomembnejše: Josef Albers, Max Bill, Walter Dexel, Günter Fruhtrunk, Reimer Jochims, Richard Paul Lohse, Friedrich Vordenberge-Gildewart in Antonio Calderara. Našteti avtorji izvirajo iz Švice, Nemčije in Italije, iz dežel torej, kjer je konkretna umetnost doživela svoj največji razmah in popularnost. Njena kulminacija sovpada z veliko razstavo pod naslovom 50 let razvoja konkretne umetnosti, ki

jo je organiziral njen najodličnejši predstavnik Max Bill v Zürichu leta 1960.

Ob sedanjem, trenutnem trendu v svetu, ki vodi ustvarjalca v

popolno introvertirano osebno izpoved ter skuša »novo sliko« uveljaviti in potrditi absolutnost lastnega jaza, se zdi, kot da bi se zelo jasno proklamirane misli in ideje konkretne umetnosti o njeni univerzalnosti in absolutni jasnosti ovile v gosto meglo. Človeštvo je v svojem razvoju stopilo v obdobje konca 20. stoletja, ki je v marsičem podoben prejšnjemu koncu stoletja (fin de siècle), ki se je najizraziteje kazal v splošni zmedbi, kaosu in dezorientaciji ter z njimi povezani splošni krizi človeka. Ta je tudi vzrok, da se umetnost današnjega časa zateka k popolnoma osebnemu jazu individualnosti svoje izpovedi, ki že z zadovoljstvom samega sebe opravi svojo funkcijo in svoje poslanstvo.

Prepričan sem, da bo človek kmalu našel izhod iz krize in da bo namesto kaosa zavladal Közmos, red. Vrednote in ideje konkretne umetnosti bodo pri tem predstavljale enega temeljnih kamnov.

Franc Obal

GLASBENE ŠOLE V POMURJU

Kot za večino glasbenih šol v Sloveniji, tudi za pomurske v štirih občinskih središčih veljajo problemi šibke kadrovske zasedbe. Poglavitni razlog je po besedah ravnatelja soboške glasbene šole Ladislava Voroša v tem, ker akademija za glasbo v Ljubljani vzgaja le vrhunske umetnike, kadrovskega problema glasbenih šol pa ne rešuje.

Glasbena šola v pomurskem središču se namreč že dalj časa ubada s kadrovskimi problemi, v letošnjem šolskem letu, ko se je na novo prijavilo kar šestdeset učencev, pa je posebej hudo. Ne le zaradi navala, tudi zato, ker je visoko izobražena predavateljica zaradi nizkih osebnih dohodkov

zamenjala delovno okolje in je med zaposlenimi preveč tako imenovanih oprostilnih učiteljev, ki jim predavanja omogočajo le delovne izkušnje. Pozna se tudi, da je podmladka manjša kot kadra, ki se je upokojil, in tako je vrzel velika. Zanimanje za glasbo pa izjemno. Tako želi (očitno bolj na pobudo staršev) kar 82 mladih postati pianistov, 60 je harmonikarjev, 14 učencev se uči igrati na kitaro, 4 na violino, za pihala jih je navdušenih 19, 13 za trobila in le eden vztraja na tolkalih. Na novo pa deluje tudi oddelk za flavto. Glasbena šola v Murski Soboti je edina v občini in vanjo prihajajo tudi učenci primestnih naselij, pa tudi iz bolj oddaljenih goriških vasi. Da je njihov standard visok, priča podatek, da je med gojenci glasbene šole večina takih, ki imajo doma instrumente in tako možnost vadbe. Pereča kadrovska problematika pa tako kot soboško tare tudi lenadavsko glasbeno šolo, na kateri je od 135 vpisanih, 26 novincev, največje zanimanje pa je za harmoniko in kitaro. Razpis si so, prijav za zasedbo delovnih mest pa zaenkrat malo, saj je za mesto ob madžarski meji značilno glasbeno mrtvilo. Tudi v Gornji Radgoni ob avstrijski meji ni bistveno drugače, čeprav se na tamkajšnji glasbeni šoli trudijo in skušajo nadarjenim učencem približati tudi tako, da so na vseh osnovnih šolah v občini uvedli dislocirane enote. Imajo jih v Radencih, na Negovi, v Apačah, Vidmu ob Ščavnici in Stogovcih. Na glasbeni šoli Slavko Osterc s tradicijo v Ljutomeru, rešujejo kadrovska vprašanja z zaposlovanjem svojih nekdanjih učencev in kmalu bo zasedba popolna. Na šoli so vsi instrumentalni oddelki razen solo petja, učencev pa je zadnjih deset let v povprečju med 210 in 220. Značilnost ljutomerske glasbene šole so pihalni orkestri, vpis pa tudi letos ni razočaral.

Brigita Bavčar

KAKO OBNOVITI SPOMENIK PREKMURSKIM KNJIŽEVNIKOM?

Odprta knjiga za solidarnost

Turistično društvo v mestu Murska Sobota je z dovoljenjem občinskega sekretariata za notranje zadeve ter s soglasji občinske konference SZDL in mairborskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine začelo z akcijo zbiranja prostovoljnih denarnih prispevkov med Sobočani za obnovo spomenika prekmurskim književnikom. Gre za spominsko obeležje v obliki pokončno stojčih zaprtih knjig, nastalo po zamisli arhitekta Franca Novaka, 1. decembra 1940. Že prej — 27. septembra 1940 — pa sta Klub prekmurskih akademikov in Umetniški klub v Mariboru kot znamenje poglobitve sodelovanja v Murski Soboti priredila recitacijski večer slovenske besede, da bi tako dokazala povezanost obeh obmejnih pokrajin. Ob tej priložnosti je bila pri spomeniku prekmurskim književnikom ustvarjalcem krajša slovesnost, na kateri so med drugim spomnili na pomen prvih glasnikov slovenstva. Dejali so, da je bil jezik zlat most, ki je vezal slovenstvo tostran in onstran Mure, bil je trdna veriga, ki je sklenjeno držala vez od Triglava do Rabe časovno in krajevno v vseh vekovih. Dokler niso leta 1919 slovenski vojski stopili na tla in za vsa bodočnost priključili prekmurski rod k drugim Slovincem.

Na spomeniku so izpisana imena Franca Temljina, Mikloša Küzmiča in dr. Franca Ivanovca, z njihovimi poglavitnimi deli in mislimi, da se je soboško turistično društvo odločilo za njegovo obnovo, je v letu, ko slavimo 400. obletnico smrti očeta prve slovenske knjige, Primoža Trubarja, hvalevredno poteza. Najbrž bo zato poziv, naj se Sobočani množično solidarnostno odzovejo in prispevijo sredstva za ta namen, padel na plodna tla. Po prvih izračunih bi za obnovo potrebovali vsaj okrog 200 tisoč dinarjev. B. Z.

V KOROŠKIH ZAGORIČAH

KIZMA IZ LETA 1580

Berčičev —, s katerim sem tudi sodeloval, in za to zbirko sem napisal prispevek z naslovom Teološka strujanja na Slovenskem in Hrvaškem. Pozneje je izšla knjiga o Dalmatinovi Bibliji, v kateri sem napisal nastavek o teoloških ozadijih prevođa Biblije. Gre za dokaj dolg članek. Dodal sem še prevod slovenskega uvoda Dalmatinove Biblije iz leta 1584, ki ga je končal duhovnik Vrečić, ki izvirajo iz Podgrada pri Gornji Radgoni. Bil je tako prijazen, da mi je uvod prevedel, tako da imamo zdaj prevod slovenskega uvoda. Zelo zanimiva je prva slovenska protestantska dogmatika, zelo zanimiva in še vedno ne dovolj obdelana. Pred dvema letoma sem imel v ljubljanski cerkvi predavanje. Slo je za praznovanje, ki ga je za evangelizacijo pripravil g. Novak, in opazil sem, da vedeje o Dalmatinovi teologiji ni kaj prida. Kar zadeva že omenjeni Trubarjev Katekizem iz leta 1580 naj povem, da sem ga pred kratkim izdal kot faksimil, ki je opremljen z dvema ali tremi stranmi obrazložitve, seveda v nemščini, na koncu

PREDGOVOR.

ATEHIZMVS nei ena Slovenska ali Nemška, temuzh Gerzhka bešteda, inu pomeni en navuk ali podvuzhčine sbeštedo, kakor ie vtim Lyfti hGalatariem na 6. Cap. viditi.

Satu my Kerzhcheniki skusi to beštedo Catehizem sastopimo te ner potrebniše shruke X 4 nashe

knjige. Faksimile so zelo dobro natisnili v neki avstrijski tiskarni, je istega formata kot izvirnik in gotovo zelo zanimiv. Gre za luteranski katekizem, ki so ga leta 1578 do neke mere ukazali napisati v cerkvenih ministrstvih notranje Avstrije. Od Karla II. so dobili zagotovilo verske svobode za plemstvo. Takrat so bila verska ministrstva v Ljubljani, Celovcu in Gradcu. Urejala so bogoslužje, šolski pouk in predpisano je bilo, da morajo poučevati luteranski katekizem. Za Slovence ni bilo nobenega in menim, da je prav zato Jurij Dalmatin naredil prevod. To sem zdaj izdal ob Trubarjevem jubileju. (Postanimo pri zadnjem odstavku obrazložitve v navedeni knjižici! Sila pomenljiva je. Beremo: »Slovenski katekizem iz leta 1580 kaže na veliko duhovno povezanost notranje Avstrije z nemškim Reichom. Reforma-cijsko gibanje na Kranjskem in Hrvaškem prek Primoža T. in Jurija D. gre v prvi vrsti razumeti kot negovanje evangeličanske veroizpovedi med narodi, ki so jih močno onesrečili Turki, pa tudi kot poskus evangeličanskih premožnejšev v ne-habsburških pokrajinah, posredovati narodom Slovenije in Hrvaške s pomočjo evangelija pot do »polnoletnosti« in samozavedanja ter jim tako pomagati k duševni in duhovni sposobnosti obstoja v strahu pred turško silo, po besedah svetega pisma. »Naša vera je zmaga, ki je obviadala svet.«

Kako kot človek in kot visok cerkven dostojanstvenik doživljate problematiko narodnostnih manjšin v Evropi, zlasti Slovencev na avstrijskem Koroškem?

Tudi sam sem nekoč — kot Nemec v Pragi na Češkem — živel življenje »manjšinskega človeka«. Tako recimo mati in

otroci v tramvaju nismo smeli govoriti nemško, ker smo se bali kakršnihkoli sovraštvev. Če hi so nas obmetavali s kamenjem, in vem torej, kako je, če si v manjšini. Ta se more uveljaviti zgolj s kakovostjo in dobro narodnostno politiko. V vsakem primeru ne sme izgubiti svoje omike in vere. Slednje je zelo pomembno, in pri tem je vseeno, za katero manjšino gre. Tega preprosto ne sme izgubiti, ampak se nasprotno opirati prav na to. Najboljši primer v tej zvezi so Židje. Če se ti ne bi držali svojega izročila, bi bili popolnoma asimilirani. Očitno imajo pravico do življenja in dovolj pomembno vlogo. V 16. stoletju narodnostnih problemov med Slovenci in Nemci na avstrijskem Koroškem ni bilo, saj narodnostna problematika — kot jo poznamo danes — izvira iz konca 18. stoletja. Gre za veliko vprašanje, v katero zdaj ne morem podrobneje posegati. Tu je vendarle odločilna volja do življenja neke manjšine: če je ne bo, PREDGOVOR.

Istemu inu negovo pravizo, ta ku nam bo tu drugu vse pervershe. Inu koku bozhe ta Bogu prou slushti, svoje Gerzhe spoznati, vBuga prou verovati, prou moliti, svoiga svetiga Kurtsa trushati, prou kVezherij Crisufufove ferpravitit inu perštopiti, vNebefi. priti ali le po pravici, le eniga Kerzhchenika imenovati, kateri letieh potrebniših shrukou nashe Kerzhzanske Vere nesna, inu nevei koku bi si ie imel prou knuci perpraviti, veliku maine drugin, kateri ga sa grunt tigarupaina, kateru ie notri vnas, vprashaa

DESSET

SAPVVIDI BOSHIE, koku ie ima vřaki Hishni Ozka svoj Druhini preprořtu naprei derslari inu vuzhdi.

Perva Sapuvid.

Iest fem Gospud tvoi Bug,ti neimash ptuih Bogou imeti raven mene.

Kai tu pomeni? Odgovor.

My fe imamo Boga zhes vse ti shy batinu lubiti, inu nemu savuo pati.

A Druge

je zmanjka, bo manjšina nevtalizirana in pomešana. Na ta način ne more prispevati takega deleža h kulturi, kot bi ga lahko. Toda to se mora dogajati na urejen način, ne na silo. Saj, če pri drugem zaničujem to, kar je pri meni najvišja vrednota, v bistvu zanižam to svojo najvišjo vrednoto. Je to jasno? Pomaga lahko le vzajemno spoštovanje, razumevanje, priznavanje. V športu sem recimo v Pragi kot maturant doživljal tako sodelovanje. V visokošolskem športnem društvu sem sabljal, igral hokej, se ukvarjal z lahko atletiko, skupaj smo hodili na športna igrišča. Enkratno. To je torej možno, ker ima šport določeno etično in moralno osnovo. Ne tako, kot je bilo pred kratkim na Nizozemskem, kjer so se med sabo pretepali.

In kaj sodite o prireditvah, kakršna je današnja?

Za Slovence, ki so se je udeležili, ali bodo o njej zvedeli prek množičnih medijev, menim, da je eden od temeljnih kamnov za njihovo samoiska-nje in samospoštovanje. Da se najdejo in potrdijo.

Branko ŽUNEČ

kulturni koledar

ČETRTEK, 18. SEPTEMBRA
MURSKA SOBOTA — Nocoj ob 20.00 bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec predavanje o konkretni umetnosti. Predaval bo Rudi Koller iz Ingolstadta. Za predavanje, ki bo spremljano z diapozitivi, vstopnine ne bo.

SOBOTA, 20. SEPTEMBRA
MURSKA SOBOTA — Na grajskem dvorišču se bo ob 19.00 začel folklorno-gostinski večer. Nastopila bo tudi znana folklorna skupina iz Kormenda na Madžarskem.

NEDELJA, 21. SEPTEMBRA
KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — Ob 13.00 se bo začela tradicionalna turistično-kulturna prireditev Kmečki bal, na katerem bo prav gotovo videti marsikaj zanimivega.

razstave

LJUTOMER — V Galeriji Antje Trstenjak je odprta razstava akvarelov in grafik umetnika Jana Oeltijena, ki jo je Ljutomerčanom posredovala Umetnostna galerija Maribor.

kino

PARK MURSKA SOBOTA
18. septembra ob 18.00 akcijska komedija ŠTIRI PESTI PROTI RIJU in ob 20.00 japonski ljubezenski film ZAPELJEVANJE V POLETJE.

19. septembra ob 18.00 ti. akcijska komedija ŠTIRI PESTI PROTI RIJU. Ob 20.00 ZAPELJEVANJE V POLETJE.

21. septembra ob 18.00 ŠTIRI PESTI PROTI RIJU. Ob 20.00 ZAPELJEVANJE V POLETJE.

22. in 23. septembra ob 18.00 in 20.00 avstralski film CESTNI BOJEVNIK. 24. septembra ob 18.00 in 20.00 BOJEVNIK BRONXA.

knjige

KNJIŽNE USPEŠNICE v knjigarni DOBRA KNJIGA
Lepote slovenskih cerkva — Ognjišče, Koper

Berta Golob: Drobne zgodbe ... Mladinska knjiga, Ljubljana
A. Gum in E. Kovacik: Konzerviranje in zamrzovanje v gospodinjstvu — Centralni zavod, Ljubljana

Gledališki abonma

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ M. SOBOTA RAZPISUJE SBOBOTNI GLEDALIŠKI ABONMA V SNG MARIBOR, IN SICER:
5 dram
5 oper
cena: 10.000 din (možnost plačila v treh obrokih) in prevozni stroški.
Prijavite se lahko do vključno 22. 9. na Zvezi kulturnih organizacij Murska Sobota, Trubarjev drevored 4. Podrobne informacije dobite po tel. 21957

Nekaj »čarobnega« je v krajih teh

Police in vinogradi so nerazdružljivi. Če govoriš o Policah, takoj pomisliš na vinograde; če govoriš o vinogradih, se najprej spomniš Police.

Police so en sam velik vinograd. Na katerem koli hribu v Policah stojiš (in teh ni malo), v grapi ali kar na cesti, ne vidiš drugega kot skrbno obdelane gorice. Tukaj so že od nekdaj živeli viničarji, ki so menjavali gospodarje, delali v njihovih vinogradih v poletni vročini in snegu — pa vendar se je jeseni, ko so trgali grozdje, pozabilo na vso trpljenje in skromno življenje: razlegala se je pesem, ki je odmevala med hribi. Med najtežjimi deli je bilo škropljenje vinogradov — koliko vode so morali prenositi na ramah!

Pred letom 1940 je bilo le nekaj več kot četrdeset vinogradov urejenih, drugo so bile njive ali sadovnjaki. Tedanji lastnik je bil Francoz Clote Buvier, ki je imel 17 viničarjev v radgonskih in 2 v ljutomerskih gorah. Buvier je tudi prinesel idejo (in jo uresničil), da bi izdelovali peneče vino po stari šampanjski metodi.

Eden izmed »privrženih vinogradu« je tudi Vinko Vajs, ki je, kot pravi sam, rojen skoraj pod trto. Ko smo ga obiskali na njegovem domu sredi najlepših vinogradov v Policah, nam je razlagal: »Moj oče je bil viničar in tudi jaz sem — to je v krvi. Od tega sem živel, vendar pa me je delo tudi vese-

Vinko Vajs se lahko pohvali, da ima vsako leto prvi most. Svojim nekdanjim sodelavcem ga je prinesel že 9. septembra. Se nekaj dni, pa bodo začeli trgati ranejšo sorto.

lilo. Pred vojno sem končal osnovno šolo in opravil tečaj. Drugih šol nimam. Zaposlil sem se pri Buvieru v njegovi kleti. To je tista velika stavba na hribu, ki ste jo videli na desni, ko ste se peljali sem. Sedaj je last Kmetijskega kombinata. Tu na levi, na tistem hribu, pa je imel Buvier svojo počitniško hišico z majhnim bazenom.

Hribovit teren v Policah je najprimernejši za vinograde. Kako zelo je plavovit, dokazuje uničena cesta na posnetku. Tudi za vinograde bi bila zaradi tega primerna zatravitev.

NA PAŠI — Takih prizorov v Pomurju, čeprav je kmetijsko-živilnorsko območje, ne vidiš veliko. Škoda, da je živina pretežno v hlevih, paša pa je neizkoriščena. Če že nimamo (veliko) pašnikov, bi lahko živino odgnali na pašo vsaj na jesen, ko je po pokošeni otavi spet zrastle veliko trave. Prav gotovo ne bi imel noben lastnik travnika nič proti, če bi se živina pasla vsepovprek. Morda pa so problem pastirji? Ni še tako dolgo, ko so otroci v popoldanskem času pasli krave, se na pašnikih igrali, pa tudi učili so se. Tudi nekateri ne, ko pa je pastirje vedno spremljal tudi ogenj, v žerjavici pa se je pekel krompir. Naš posnetek je nastal na pašniku Kmetijskega gospodarstva Rakičan.

Foto: Š. Sobočan

Sem je prihajal na oddih. Tu spodaj, v grapi, pa je živeła Marija Rožman...«, nam je razlagal in razkazoval okolico. Njegova najljubša pijača — seveda šampanjec oziroma zlata radgonska penina. »V šampanjcu je nekaj čarobnega,« pravi Vinko. Pravi šampanjec ima drobne mehurčke, tisti, ki ni vzgojen po pravi šampanjski metodi, pa ima debelejšje mehurčke. Verjamemo mu! Kako tudi ne, saj se je ukvarjal z njim vse življenje. Upokojil se je pred dvema letoma, ves čas pa je bil zaposlen v Kmetijskem kombinatu v tozdu Radgonske gorice. Nekaj let je celo stanoval nad šampanjsko kletjo v Gornji Radgoni.

Večina vinogradov v Policah je last Kmetijskega kombinata. V teh hribih je za razliko od kapeških ali drugih goric le malo lastnikov iz Avstrije. Okrog 120 hišnih števil je v Policah, vendar raste vse več novih. Starejši ljudje, ki so bili v glavnem viničarji, so zaposleni v Kmetijskem kombinatu. Toda to so, kot smo že omenili, starejši ljudje, ki so vse življenje delali v vinogradih. Mladi so se zaposlili drugje ali celo odšli. Nič čudnega, da delavcev, ki bi delali v vinogradih Kmetijskega kombinata Gornja Radgona, primanjkuje. Kaj je vzrok? V Policah 1 in 2 je že dolga leta cesta asfaltirana, letos so potegnili asfalt tudi v Gornjih Policah. Električno so dobili že leta 1949. Od Gornje Radgone so oddaljeni le nekaj kilometrov, spadajo pa v krajevno skupnost Črešnjevci-Zbigovci. Toda vinogradi ravno tako umirajo kot ljudje. Njihovo življenje se deli v deset let rastočo dobo, deset let rodovitne dobe, zadnjih deset let pa je doba umiranja. Vinograd je treba vedno znova obnavljati, pri tem pa so potrebni znanje in izkušnje. Včasih so organizirali tečaje za vinogradnike — dobro bi bilo, meni Vinko Vajs, če bi jih spet uvedli. Res pa je pri tem najpomembnejše veselje do tega dela. Kako sta trti potrebna nega in ljubezen, najlepše povedo naslednji pregovori: Če viničar pri kolu le grudo brcne, se trsu pozna! Zadnja brenta grozdja in prvi koš gnoja se morata v vinogradu srečati.

ŠE ENKRAT: Ali je tako prav?

SPOŠTOVANO UREDNIŠTVO!

Oglašamo se Vam zaradi članka z naslovom Ali je tako prav, objavljenega v Vestniku 28. 8. 1986 na strani osem.

Ne bomo polemizirali z družino Karoli, ampak opisali potek dogodkov. Bolnika Karolija, starega 78 let, smo zdravili na našem oddelku od 9. 8. 86 do 21. 8. 86, to je dvanajst dni in ne le nekaj dni, kot pišejo svojci. Pri odpustu bolnik ni imel več pljučnega obolenja, bili pa so znaki starostne demence (pozabljivosti) in ateroskleroze, ki sta pogosti pri starih ljudeh. Le-ti lahko zdravimo tudi na domu, še pomembnejši pa sta nega in pomoč svojcev. Bolnika je med zdravljenjem na našem oddelku pregledal tudi nevropsihater, ki

je prej omenjeni boleznijo potrdil, in zato ga nismo premestili v bolnišnico Ormož. Pri teh bolnikih pa občasno lahko pride do prehodnega slabšanja, takrat je potrebno kratkotrajno zdravljenje, kar dokazuje tudi podatek, da je bil Ivan Karoli odpuščen iz bolnišnice Ormož po enem tednu zdravljenja. Vsekakor pa ni bilo »kapi«, in zato tudi odpust iz murskosoboške bolnišnice ni mogel biti »ab-surden«, kot domnevajo svojci. Bolnik je namreč tistega dne, ko je bil odpuščen, sam hodil po sobi in kosil pri mizi. Domov smo ga napotili z rešilnim avtomobilom zato, ker se nihče od svojcev, ki tako skrbijo za ubogega starčka, ni oglašil na našem od-

delku, čeprav so se dan pred odpustom pogovarjali z zdravnikom in so tako bili obveščeni, da je zdravljenje na oddelku končano. Zakaj se nihče od svojcev ni oglašil in zakaj ni bilo nikogar doma, pustimo družini Karoli v premislek. Končajmo z mislijo Karolijevih, ki opozarjajo na nehumano in neodgovorno ravnanje z ljudmi, ki ob svoji bolezni ostanejo prepuščeni sami sebi zaradi pomanjkanja človekoljubnosti pri ljudeh, ki bi je morali imeti največ. Strinjamo se z njimi, vendar se sprašujemo, če je ta dolžnost res samo naša ali pa vsaj toliko tudi tistih, ki so bolniku najbližji.

Delavci pljučnega oddelka

URESNIČEVANJE REFERENDUMSKEGA PROGRAMA V LENDAVSKI OBČINI

V začetku tega leta so se občani lendavske občine na referendumu odločili, da bodo 5 let zbirali občinski samoprispevek za prizidek k turniški šoli, za gradnjo telovadnice, otroških vrtec in za napeljavo treh telefonskih kablov, ki so pogoj za razširitev telefonskega omrežja. Plačevanje samoprispevka poteka normalno in do konca avgusta so občani že prispevali 49 milijonov dinarjev. Kot nam je povedal podpredsed-

VRTEC ŽE STOJI

nik izvršnega sveta skupščine občine Lendava Vendež Ostrič, so doslej iz referendumskih sredstev prispevali za gradnjo vrta v Črešnjevcih 16 milijonov 612 tisoč dinarjev, za pripravo projektov za prizidek k turniški osnovni šoli 9 milijonov 100 tisoč dinarjev, za telefonsko omrežje v treh Bistricah milijon 304 tisoč dinarjev in v enak namen v Čentibi 460 tisoč dinarjev, za opremo telovadnice v Odrančih pa je bilo iz referendumskih sredstev nakazanih 14 milijonov 300 tisoč dinarjev. Skupaj je bilo torej porabljenih 41 milijonov 176 tisoč dinarjev. Ker se v krajevnih

skupnostih Lendava, Dolga vas, Lendavske Gorice in Mostje-Banuta pripravljajo na napeljavo telefonskega omrežja, bodo za glavni vod od lendavske pošte namenili iz sredstev občinskega samoprispevka 16 milijonov dinarjev, gradnjo lokalnih omrežij pa bodo seveda financirale krajevne skupnosti same oziroma naročniki telefona. Te krajevne skupnosti so napele vse sile, da bi akcija uspela, saj bodo pri napeljavi vključili 5 milijonov dinarjev, ki jih bodo dali investitorji objektov na mejnem prehodu v Dolgi vasi.

Š.S.

80 let graškega sejma

Od 27. septembra in do 5. oktobra bo v Gradcu v sosednji Avstriji tradicionalni jesenski sejem, ko bodo počastili 80-letnico njegovega delovanja. Tokrat bo na sejem prvič vozil iz Ljubljane in Maribora poseben zeleni vlak. V organizaciji turističnih agencij pa bodo lahko tja potovali naši obiskovalci tudi z avtobusi. 30. septembra bo na sejmu jugoslovanski dan.

Na nedavni tiskovni konferenci v Mariboru so predstavniki sejma poudarili, da predstavlja Graški sejem vrata proti jugu in jugovzhodu zaradi tega, ker združuje posebno razstavo Italije, območja Veneto, kolektivno razstavo Jugoslavije in posebno razstavo na novo pridobljenega partnerja, severne Grčije. Na sejmu že po tradiciji razstavljajo tudi številne druge države.

Posebej je potrebno omeniti tokratno razstavo zdravstvene in življenjske pomoči v družini in razstavo Smisel za stanovanjsko kulturo. Posebna pozornost bo dana pripravljenosti ljudi na morebitne nesreče v atomskih centralah in mnogim drugim področjem.

F. Štefanec

TOBAČNA TOVARNA LJUBLJANA n. sub. o.

TOBAČNA TOVARNA LJUBLJANA, n. sub. o., tozdr Tobak Ljubljana, Tobačna ulica 5

Komisija za delovna razmerja

objavlja

prosta dela in naloge

OBRAČUNSKA DELA III

V OE MURSKA SOBOTA

Pogoji:

- ekonomska srednja šola
- 2 leti delovnih izkušenj,
- poskusno delo 3 mesece.

Delo je za nedoločen čas.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na Tobačno tovarno, tozdr Tobak, organizacijska enota Murska Sobota, Štefana Kuzmiča 19, v 8 dneh po objavi. Kandidate bomo o izbiri pisno obvestili v 30 dneh po izteku objave.

ABC POMURKA
Veletrgovina Potrošnik
TOZD IZBIRA

Murska Sobota

ponovno razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za prodajo

STANOVANJSKE HIŠE

pri Juriju št. 14 — hiša, dvorišče v skupni izmeri 4,74 ara, vl. št. 20, k. o. Jurij,

ki bo 29. 9. 1986 ob 10. uri na kraju samem.

Izključna cena je 3.186.876,00 din.

Interesenti morajo pred začetkom dražbe položiti 10-odstotno varščino od izključne cene. Plačana varščina se kupcu vsteeje v kupnino, drugim udeležencem pa se vrne.

Prometni davek plača kupec.

14. OKTOBER p. o.

Obrtna zadruga 14. oktober, p. o., Gornja Radgona, Trg svobode 12,

razpisuje

na osnovi sklepa zadržnega sveta prosta dela in naloge za dobo štirih let

računovodja zadruga

Pogoji:

- višja ali srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri ter najmanj 3 oz. 5 let prakse na delovnih mestih s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
- predstavitev programa organizacije finančne službe zadruga ob prehodu na računalniško obdelavo podatkov.

Prijave z dokazili in zahtevan program organizacije naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa tajništvu zadruga. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili najpozneje v 30 dneh od poteka roka za sprejem prijav.

sozd zcp, ljubljana, n. sub. o.

cestno podjetje
maribor n. sub. o.

CESTNO PODJETJE MARIBOR, n. sub. o., tozdr za vzdrževanje in varstvo cest Murska Sobota, o. sub. o., Murska Sobota, Lendavska 61

Komisija za delovna razmerja in varstvo pri delu tozdr za vzdrževanje in varstvo cest Murska Sobota

OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE

TEHNIK I

za vzdrževanje

1 delavec

Pogoji:

- V. zahtevnostna stopnja gradbene smeri
- 4 leta delovnih izkušenj
- 2 meseca poskusnega dela

ČISTILKA

S POLOVIČNIM DELOVNIM ČASOM

1 delavec

Pogoji:

- I. zahtevnostna stopnja — končana osnovna šola, brez delovnih izkušenj

1 mesec poskusnega dela

Delovno razmerje s kandidati bomo sklenili za nedoločen čas, pod tč. 1 s polnim delovnim časom.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite v 8 dneh od dneva objave na naslov: Cestno podjetje Maribor, n. sub. o., Maribor, Iztokova ul. 30, Kadrovska služba.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh od poteka prijavnega roka.

gorenjevarstroj

Delavski svet tozdr Montaža-Purien razpisuje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti dela in naloge:

I. Vodja projektno razvojnega oddelka:

pogoji:

- visoka ali višja izobrazba strojne smeri,
- nad 4 leta delovnih izkušenj,
- strokovni izpit za projektante.

II. Vodja komercialne montaže:

pogoji:

- višja izobrazba ekonomske oz. strojne smeri,
- nad 4 leta delovnih izkušenj,
- pasivno znanje enega tujega jezika.

III. Vodja OPP:

pogoji:

- višja ali srednješolska izobrazba strojne, organizacijske ali ustrezne smeri,
- nad 3 leta delovnih izkušenj

IV. Vodja sektorja laboratorija in kontrole:

pogoji:

- visoka izobrazba ustrezne smeri,
- nad 4 leta delovnih izkušenj ter daljši tečaj iz varstva pri delu v laboratoriju in kontroli kakovosti.

V. Vodja sektorja za izvajanje investicijskih del:

pogoji:

- višja ali srednješolska izobrazba strojne smeri,
- nad 4 leta delovnih izkušenj,
- strokovni izpit za nadzorne organe investicijskih del.

Izbrani kandidati bodo imenovani za mandatno dobo 4 let.

Kandidate prosimo, da v 8 dneh pošljejo prošnje s kratkim opisom dosežanih zaposlitev ter dokazila o strokovni izobrazbi na naslov: Gorenje Varstroj, Kadrovska služba, 69220 LENDAVA. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po poteku prijavnega roka.

Ob letošnjem dnevu proizvajalcev KZ Panonka

Sami so najbolj odgovorni za nadaljnji razvoj

Čeprav je v zadnjih treh letih kmetijstvo, še zlasti pa živinoreja, v krizi, so rezultati, ki jih dosega pomursko kmetijstvo, spodbudni. To je pokazal tudi zadnji dan proizvajalcev Kmetijske zadruge Panonka, ki so ga po dveh letih ponovno pripravili v Murski Soboti, na njem pa so prikazali dosežke, ki so jih v zadnjem času dosegli v organizirani zadrugi proizvajalci v soboški občini.

Kot je na prireditvi dejal Gusti Grof, predsednik KPO, so z ABC Pomurke, so kljub težavam, s katerimi se ubada jugoslovansko kmetijstvo, v Pomurju in tudi v Kmetijski zadrugi Panonka lahko zadovoljni z dosežki, ki jih uvrščajo v gornji del kmetijskih organizacij v Jugoslaviji. Vrhunec količinske proizvodnje so dosegli v letu 1983, ko so bili tudi gospodarski rezultati najboljši, položaj pa se je bistveno poslabšal v zadnjih letih, ko je tudi v kmetijstvu raven proizvodnje začela padati. Kljub vsemu pa so v Pomurju z lastnimi prizadevanji in tudi ob pomoči republike obseg proizvodnje v glavnem ohranili in šele letos je opaziti padec v prireji goved in prašičev predvsem v zasebnem sektorju.

Pomurski kmetijci se zavedajo, da so sami najbolj odgovorni za svoj razvoj, zato morajo nare-

dit vse, da povečajo proizvodnjo, da dosežejo z boljšim delom čim večji dohodek. To pa bodo lahko dosegli le ob upoštevanju novih dosežkov v tehnologiji ter z boljšim izkoriščanjem naravnih danosti.

Osnovna usmeritev pomurskega kmetijstva ostaja še naprej v živinoreji, saj brez te tudi ni poljedelstva, vendar pa je treba dohodek iskati tudi v drugih programih, v pridelavi pšenice in sladkorne pese, možnosti pa so še v nekaterih drugih dejavnostih. V Kmetijski zadrugi Panonka so na nekaterih področjih že veliko naredili in so lahko vzor marsikomu v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji. Vzgoja sadnih sadik in čebulnic v kooperaciji z Nizozemsko že daje lepe rezultate, s pridelavo travnih semen pa se je Panonka postavila ob bok najboljšim semenarskim organizacijam v Jugoslaviji. V zadnjih letih si v Panonki veliko prizadevajo tudi za razvoj sadjarstva na Goričkem, kjer je še največ neizkoriščenih možnosti, ob tem pa bo nujno razmišljati o etapni gradnji hladilnice, če hočejo sadjarstvo na tem območju, še naprej razvijati. To pa morajo razvijati, saj so za to dane vse naravne možnosti.

Seveda si razvoja ni mogoče zamišljati brez ustreznih kadrov

in tem v zadnjem času v Panonki namenijo posebno pozornost. Le s kadri, ki bodo delali z roko v roki s pridnimi kmetovalci, bo napredek še hitrejši, so poudarili na zadnjem dnevu proizvajalcev Kmetijske zadruge Panonka, ko

so najboljšim pridelovalcem in rejcem za dosežene rezultate podelili tudi nagrade in priznanja. Ta naj so jim spodbuda za nadaljnje uspešno delo, hkrati pa naj bodo spodbuda tudi drugim za podobne dosežke. L. Kovač

KAKŠNA JE LETOŠNJA KROMPIRJEVA LETINA?

CENEJŠI IN DROBNEJŠI KROMPIR

Ker je bilo lani malo krompirja, so ga številni pridelovalci (pa tudi kupci: zadruga, trgovske organizacije) precej shranili, pri čemer so računali na precej višjo ceno. Prišla je pomlad, ko so dozorevale rane sorte, zato so mnogi ugotovili, da so se močno usteli: cena krompirja ni narasla, prej nasprotno: pojavile so se motnje v prodaji. Mnogo jedilnega krompirja je zato namesto na krožnikih končalo v kemični industriji. Se bodo lanske slabe izkušnje pridelovalcev krompirja ponovile v novi letini?

Lanske slabe izkušnje kmetovalcev z območja temeljne zadruga organizacije Beltinci niso odvrnile od sajenja. V teh dneh, ko gre spravilo krompirja h koncu, ugotavljajo, da je neugodno vreme pobralo precej pričakovanega pridelka. Krompirja je torej manj, poleg tega pa je še drobnejši, kot smo ga bili vajeni. Kot nam je povedal inž. Jože Bojnc, so na beltinskem območju letos v povprečju dosegli na hektar 25 ton pri sorti Igor in okrog 28 ton pri sorti Dezire. Uresničile so se torej napovedi o slabšem pridelku, zato so pridelovalci krompirja predlagali odkupno ceno 55 dinarjev za kilogram, saj menda toliko znašajo pridelovalni stroški z nekaj malega ostanka dohodka. Ta cena pa ni bila sprejeta in je naposled obveljala precej nižja: 45 dinarjev. Dodamo naj, da je to akontacijska cena, saj če bodo organizatorji pridelave pri kupcu iztržili več, potem bo seveda še poobračun. To pa se najbrž ne bo zgodilo, saj je zvezna odkupna cena komaj 37 dinarjev. Letos dobe torej pridelovalci precej manj denarja. Ali to pomeni, da so poslovali z izgubo? Š. Sobočan

NASPROTUJOČI SI GOSPODARSKA IN EKOLOŠKA MISELNOST ZATRAVITVE VINOGRADOV

V vinograd s koso ali motiko?

»Zaradi intenzivne pridelave grozdja v minulih dvajsetih letih smo s pretežnimi stroji, neprimerno obdelavo in kemičnimi sredstvi naredili več škode kot naši predniki v 300 letih«, je dejal prof. dr. Jože Colnarič z Višje agronomske šole v Mariboru, ki je bila organizator Mednarodnega kolektivja delovne skupine za zatratitev vinogradov. Kolokvij je bil v začetku septembra prvič v Jugoslaviji, in sicer v kongresni dvorani hotela Radin v Radencih. Zbralo se je čez 100 udeležencev, uglednih strokovnjakov iz 10 tujih držav. Čeprav sodelujejo že deset let, pa organizirajo kolektivje vsako drugo leto, saj morajo upoštevati vegetacijo in rezultate raziskav. Tudi Jože Colnarič že več kot 15 let zbira podatke o ljutomersko-oromoških gorah. Čeprav ima konkretne dokaze o škodljivosti prekopane obdelane zemlje, saj jo ob vsakem nalivu voda lažje odnaša, v njej se hranilne snovi ne obdržijo, ob suši pa je trta prej prizadeta, se zatratitev v slovenskih vinogradih le počasi uveljavlja. Pri tem je veliko kriva tudi trgovina, ki ponuja napačne izdelke in z reklamami zavaja vinogradnike. V drugih evropskih državah že nekaj let skorajda ni vinograde, ki ne bi bil zasejan s travno mešanico. Pri nas so začeli zatrativati vinograde v zadnjem letu, na primer v Podravju in kapelsko-radgonskih gorah. Dokazano je torej, da so zagovorniki zatratitve na pravi poti. Zakaj so torej naši kmetje tako proti? Je res kriv le predsodek, da je tisti kmet, ki ima v vinogradu travo, slab gospodar. Tu bi se morala izkazati, tako kot drugod, pospeševalna služba.

Ker ni več nobene dileme, ali je zatratitev vinogradov pravilna ali ne, se je celotna nazprava po več kot 30 referatah usmerila v uporabo pravih metod zatratitve. V desetih letih je kakovost dela mednarodnega kolokvija toliko napredovala, da se ne ubadajo več s problemi učinka zatratitve na gospodarnost pridelave grozdja, niti ne več ne samo z ekološkimi problemi, ki so bili zanimivi v zadnjih letih. Dolgoročni in stalni cilj kolokvijev o zatratitvi je združiti praktike in teoretike — kajti praktikom je bistveni gospodarski učinek, ne zanima pa jih, kaj bo z zemljo čez 100 let. Jože Colnarič je

v zvezi s tem dejal naslednje: »Osnovni cilj ustanovitve tega kolokvija je bil, da se znanost stalno konfrontira s prakso. In za cilj postaja vedno bolj resničnost. Znanost mora vedno pogostejše prislusniti praksi, po drugi strani pa mora praksa vedno upoštevati ugotovitve znanosti. Tisti, ki so napredni in hitro povzemajo rezultate raziskovalnih institucij, so tudi najboljši vinogradniki, ki pridelujejo najceneje in najbolj kakovostno.«

V Sloveniji in Jugoslaviji se je uveljavilo napačno mnenje, da obstaja med travami-polevami in trto konkurenca in da zaradi tega zatrativanje ni primerno. V vseh drugih državah so glede tega daleč pred nami. Na primer v Zvezi republik Nemčiji, Švici, Franciji, Češko-slovaški, Madžarski in drugih državah jo zanikajo s teoretičnim delom in praktičnimi rezultati. Z zatrativanjem — s travo — lahko uravnavamo vlago tako uspešno kot z nobenim drugim sistemom. Če je v tleh preveč vlage, trave ne kosimo, temveč jo pustimo rasti. Nasprotno pa, če je vlage premalo, travo takoj pokosimo in jo obdržimo čim bolj pri tleh. Ena od uspešnosti zatrativanja je tudi, da s travo nadomestimo potrebni humus, ki je osnova rodovitnosti tal. Seveda trava ne mora biti enakovredno nadomestilo hlevskemu gnojju, ker se le ta ne da nadomestiti v celoti. In kar je še pomembno — zatratitev vinogradov preprečuje erozijo tal. Najprimernejši način preprečevanja erozije tal v vinogradih so terase. Ker pa so vertikalno urejeni vinogradi gospodarni (možno je posaditi več trsov), je takih največ tudi v slovenskih in pomurskih gorah. Zaradi strojne obdelave vertikalnih vinogradov, in to z neprimerno težko mehanizacijo, se »grabce« za odtok vode opuščajo. Raziskave pa so pokazale, da tam, kjer je povprečno padavin 600 milimetrov, voda odnese 1 milimeter prsti.

Verjetno se bo zatratitev dokončno uveljavila kot najprimernejša naravna zaščita in hrana za vinograde šele takrat, ko bo prišlo do naravne nesreče — tako so začeli tudi v radgonsko-kapelskih gorah množično sejati travo šele po spomladanskem neurju. Bernarda Peček

PRIPRAVE NA TRGATEV

S pripravami ne čakamo do zadnjega dne. Sode, stiskalnice, mline in vse druge lesene posode, ki jo bomo potrebovali ob trgatvi, pripravimo pravočasno. Če imamo nov lesen sod, ga moramo najprej ovinit. To najlažje storimo tako, da nalijemo vodo v kotel za žganje in jo grejemo, dokler ne začne uhajati para (voda za hlajenje kotla ni potrebna). Iz cevi, ki izhaja iz »kape«, dovajamo paro v sod neposredno z gumijasto cevjo skozi pilek, pri tem je odprtina pilke obrnjena navzdol. Iz dog sode se nam mora izločiti tanin, zatem lahko sod izperemo s hladno vodo, peremo, dokler nam ne teče iz sode čista voda. Priporočljivo je, da imamo prvo leto v tem sodu slabše vino.

Sode, ki so bili prazni in čez leto večkrat žveplani, dobro izpiramo s hladno vodo, dokler nima voda nevtralnega okusa. Še bolje pa je, če pustimo v njih dan ali dva čisto vodo (pri-

de v poštev za manjše sode) in zatem še dva- do trikrat izperemo s hladno vodo.

Plesnivo posodo je treba pred izpiranjem z vodo zdrgniti s krtačo, da odstranimo plesen, šele potem obdelujemo sod (ali posodo) s hladno in vročo vodo ter po potrebi z 2-odstotno rastpino sode. Posode za trgatve ne smemo nikoli uporabljati v druge namene (npr. za škropiva, mineralna gnojila itn.), ker je iz njih težko odpraviti okus ali vonj po teh stvareh. Tudi posoda iz plastike ni izjema. Vse železne dele stiskalnice, mlinov in tudi druge kovinske dele, ki pridejo v stik z mostom, je treba položiti. Težke kovine, ki jih mosti topi (kislina v mostu), povzročajo kasneje v vinu razne motnje (motnosti). Tudi železne vijake pri vratah sode je treba dobro premazati z lojem. V kletarstvu ne smemo uporabljati pocinkane posode, ker se cink, ki je strupen, topi v mostu in vinu. Prav tako se baker, ki na zraku

hitro oksidira (prevleče ga patina), in medenina po daljšem stiku z mostom topita v njem ter povzročata neprijeten kovinski okus v vinu (izjema je svetel baker). Tudi aluminij se topi v mostu in v vinu, če je dalj časa v stiku z njima in če se segreje. Le kositer in srebro sta odporna proti kislina v mostu in vinu. Danes se mnogokrat v kletarstvu uporablja posoda iz nerjavečega jekla in plastičnih mas (polietilen, polister itn.).

Najboljša je lesena posoda, tako za grozdje, most in vino, seveda če je čista in pravilno vzdrževana. Plastična posoda je v veliki meri izpodrinila leseno, predvsem zato, ker je lažja, manj dela je z njenim vzdrževanjem (ni nevarnosti, da bi cinknila) in seveda je bolj praktična. Posodo iz plastike moramo prav tako pred uporabo dobro izprati z 0,05-odstotno rastpino žveplaste kisline in dobro splakniti z vodo.

Nekaj dni pred trgatvijo postavimo in počistimo prostor,

v katerem bomo prešali in drozgli, prav tako tudi klet, ki jo je zaželeno razkužiti z žveplom. Na 1 m² prostornine zažgemo okoli 20 g žvepla (6—7 azbestnih trakov), prej seveda zapremo vse odprtine v kleti. Iz teh prostorov odstranimo vse druge stvari, ki ne sodijo k mostu in vinu (škropiva, kmetijski in vrtni pridelki, nafta, barve, lake in vse drugo, kar smo med letom shranjevali tam, ker »drugje« ni bilo prostora). Na trgatve, kakršnakoli bo, se moramo dobro pripraviti, kajti napake, ki jih naredimo tu, kasneje težko odpravimo in gotovo vplivajo na kakovost vina. Letos kaže na dobro (tako količinsko kot kvaliteto) trgatve, zato ne hitimo z njo.

Člane društva vinogradnikov prekmurskih goric Goričko obveščamo, da bo predavanje o tej problematiki ter o dejavnostih, ki vplivajo na kakovost vina, 21. septembra 1986 ob 9. uri v kavarni hotela Diana. Predaval bo inž. Franc Protner.

E. Novak, dipl. inž. agr.

V ABC Pomurki 128 milijard prihodka

11.738 delavcev, zaposlenih v 37 delovnih organizacijah ABC Pomurke, 14.000 združenih kmetov in 4.000 kooperantov je v prvem polletju letošnjega leta ustvarilo 128 milijard dinarjev prihodka, kar je za 82 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Največji porst dohodka, 113 odstotkov, so dosegli delavci v gostinsko-turistični dejavnosti, delavci v trgovini 194 odstotke, še več pa nekatere dejavnosti, kot so servisiranje vozil in delavci na ŽVZ za Pomurje, tako da so v povprečju delavci v nekmetijskih dejavnostih ustvarili za 117 odstotkov višji prihodek kot v prvem polletju 1985. Celotni prihodek kmetijstva z živilsko industrijo in gozdarstvom pa je rasel počasneje kot v povprečju v celi sestavljeni organizaciji. Porabljena sredstva v višini 113 milijard dinarjev so se v primerjavi z enakim obdobjem v letu 1985 povečala za 76 odstotkov in so rasla za 6 odstotkov počasneje od celotnega prihodka.

Med porabljenimi sredstvi predstavlja največji delež, 64 odstotkov, nakupna vrednost prodanega blaga, materialni stroški pa so znašali 30 odstotkov. Počasnejša rast porabljenih sredstev je prispevala k večjemu dohodku, ki je dosegel vrednost 15,6 milijarde dinarjev in je tako za 138 večji kot leto prej.

Največ so k dohodku prispevali trgovci, z deležem 44,8 odstotka, kmetijci 29 odstotkov, ži-

viškopredelovalna industrija 13, gostinstvo in turizem 7,1, druge dejavnosti 3,8 odstotka in gozdarji 2,3 odstotka.

Delavci ABC Pomurke so v prvem polletju ustvarili 10,8 milijarde dinarjev čistega dohodka, kar pomeni, da je bil čisti dohodek za 136 odstotkov večji kot v 6 mesecih leto prej. Najbolj se je povečal v nekmetijskih dejavnostih, in sicer za 184 odstotkov, najmanj pa v gozdarstvu, za 66

odstotkov. V razporeditvi čistega dohodka predstavljajo osebni dohodki 68,5, skladi pa 31,5 odstotka.

Povprečni mesečni neto osebni dohodek v polletju je znašal 82.196 dinarjev, tako je bil za 131 odstotkov višji od tistega v prvem polletju 1985.

V prvem polletju so imele združene organizacije Pomurke za 1,3 milijarde dinarjev izgub, kar je 41,8 odstotka več kot leto prej, od tega so 92 odstotkov izgube »pridelali« delavci v živilski proizvodnji. Največ v temeljnih organizacijah Klavnica in predelava soboške Mesne industrije, tozdu Predelava Lendava, Tovarni sladkorja Ormož in 8 odstotkov v tozdu Živinoreja-poljedelstvo Ljutomerčana.

Boris Hegeduš

Za radgonska vina uspešen Vinski sejem 86

RADGONSKA PENINA DRUGIČ ŠAMPION

Udeležba na vinskih in drugih sejnih je draga, saj stane ta celotna dejavnost, ki je povezana s sejmom, in sama razstava za enega razstavalca okrog 3 milijone dinarjev. Tudi pri vinih in njihovih prodaji je potrebno čedalje več reklame, kar je po eni strani dobro, saj je to znak konkurence. In če je konkurenca med kakovostnimi vini, smo lahko tembolj zadovoljni, saj se bo tako njihova kakovost še izboljšala.

Štajerska vina doslej niso potrebovala reklame, prodajala jih je njihova kakovost, zaščiten z znanko Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vina. Kljub višjim cenam v primerjavi z drugimi vini je v trgovinah najprej pošla ponudba ljutomersko-oromoških, kapelskih, radgonskih in drugih goric.

Ali je ogroženo dobro ime štajerskih vin, so se mnogi spraševali, ko so podelili zlate medalje na sejmu vin v Ljubljani v začetku septembra? Prevladovala so namreč primorska vina, katerim so pred kratkim priskrbeli tudi zaščitno znanko, že od nekdaj pa so znana po nižji ceni. Eden od vzrokov, da so večino zlatih medalj in najvišjih ocen odnesli Primorci, je tudi ta, da je bila lanska leto v štajerskih vinogradih slaba rodnost. Čeprav je bilo tisto malo vina, kar so ga pridelali, visoke kakovosti, pa pri nekaterih sortah ni bilo takega uspeha, kot so pričakovali, medtem ko je na Primorskem večina sort dala več — kakovostno in količinsko — kot so pričakovali.

Nasprotno pa so lahko v Kmetijskem kombinatu Gornja Rad-

gona oziroma njegovem tozdu Radgonske gorice z letošnjim vinskim sejmom več kot zadovoljni. V ocenitev so poslali osem vzorcev vin, 4 peneča se vina in 4 mirna vina pozne trgatve. Prejeli so dve veliki zlati medalji za traminec letnik 1983 in 1985 pozna trgatve, štiri zlate medalje za tri zlate radgonske penine in radgonsko ranino. Za zlato radgonsko penino (letnik 1984, serija 112 A) so dobili najvišjo možno nagrado — naziv ŠAMPION penečih se vin Vinskega sejma 86. Lani je ta naziv prejelo avstrijsko peneče vino, leta 1984 pa je ta naziv prvič pripadel zlati radgonski penini. Uspeh je tem večji, ker je radgonsko peneče se vino narejeno z domačo kvasovko, ki v tozdu Radgonske gorice že četrto leto zamenjuje francosko kvasovko, ki so jo uporabljali do takrat. Tako je vse peneče se vino narejeno doma in z domačimi sredstvi po stari šampanjski metodi (v svetu jo uporabljajo že 300 let, v Gornji Radgoni pa 130).

Po mnenju enologa in vodje temeljne enote Radgonska klet Alojza Filipiča je vinski letnik 1983 letnik stoletja, med radgonskimi vini pa izstopajo po kakovosti radgonska ranina, beli burgundec, laški rizling in traminec. Z vsako od sort so napolnili od 6 do 12 tisoč steklenic. Škoda le, da so skromne zaloge v slovenskih prodajalnah.

Bernarda Peček

REKORD V KUTINI

Iz tovarne v Kutini, ki je največji oskrbnik slovenskih kmetijcev z mineralnimi gnojili, prihajajo razveseljive vesti. Prva med njimi je, da so v avgustu izdelali rekordnih 148 tisoč ton. S tem so presegle načrt za 3,5 odstotka, lanske proizvodnje v tem mesecu pa za 3,2 odstotka. Pri tem so konstrukcije končnih izdelkov izkoristili celo 80,6-odstot-

no. V avgustu so izdelali 48 tisoč ton uree (111,5 odstotkov več kot po načrtu), 38 tisoč ton (110,7 odstotkov) kana, kompleksnih NPK

V sestavljeni organizaciji ABC POMURKA bodo letošnje porabili 40.846 ton mineralnih gnojil, v letu 1985 so jih 36.409 ton. Za leto 1987 pa so zbrali naročil za 44.555 ton gnojil.

Boris Hegeduš

Komisija za delovna razmerja Vzgojno-varstvene organizacije Murska Sobotna objavlja prosta dela in naloge

HIŠNIKA-KURJAČA-ŠOFERJA

za nedoločen čas, za enoto Gregorčičeva v M. Soboti.

Pogoji:

- kvalificiran delavec za naloge vzdrževalca,
- opravljen tečaj za kurjača centralne kurjave,
- šoferski izpit kategorije B.

Hišnika mora ožvežno stanovati v enoti.

Prijave z dokazili naj kandidati vložijo osebno v tajništvo Vzgojno-varstvene organizacije M. Sobotna. Talančijeva 6, 8 dni po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po objavi.

Zanka za sodnika

Nadomestna mati, ki je za 10.000 dolarjev rodila otroka nekemu amerišku paru, sedaj na sodišču zahteva skrbništvo za tega otroka, češ da ni več popolnoma gotova, kdo je otrokov oče.

Po njenih besedah ni nujno, da je otrokov oče William Stern, s čigar semenom je bila oplojena, temveč bi lahko bil tudi njen mož. Družina, ki je plačala za rojstvo, deklice noče oddati kar tako, sodnik pa, ki se v teh čudnih okoliščinah ne znajde, je primer preložil na kasnejše čase.

SOVRAŠTVO IN NASILJE MED PRISELJENCI

Poulični pretepi, po katerih obleži kateri od udeležencev s počeno lobanjo ali zlomljenimi udi na tleh, pravzaprav niso pravi nič redke pojave na ulicah ameriških mest. Toda v zadnjem času je opaziti, da pretepi in nasilje pogosto izbruhnejo med revnimi prebivalci mest in priseljenci iz azijskih držav, ubežnikov iz Vietnama, Laosa, Kampučije. Sovražstvo in nasilje proti »rumencem« narašča, in to ne samo proti novim ubežnikom, marveč tudi proti tistim, ki živijo v ZDA že drugo ali tretjo generacijo.

Sociologi ugotavljajo, da se sovražno in nasilno obnašajo revni beli in temnopolti Američani do »rumencev« zaradi občutka ogroženosti in tuje kulture, ki jo prinaša val priseljenčev iz Azije. Med azijskimi priseljenci so mnogi poslovno in sploh uspešni, z marljivim de-

lom znajo kaj hitro obogateti in se dvigniti nad povprečje. In tudi to moti.

Sovražnost kažejo tudi s požiganjem imetja azijskih priseljenčev, z napisi sovražne vsebine, pretepi, umori. »Vse bolj očitno je nasilje proti Azijcem, ki ga motivira razizem, kar postaja že splošen pojav,« pravi član posebnega sklada za azijske Američane Nicholas Chen.

Njegove besede potrjuje tudi pred kratkim objavljena študija komisije za državljanske pravice, ki je dve leti raziskovala problematiko. V študiju so zapisali: »Protiazijske dejavnosti, nasilje, vandalizem, poniževanje in trpinčenje so nacionalni problem!«

Napetost med temnopoltimi Američani in azijskimi priseljenci ima ekonomske korenine. Korejci in drugi Azijci so

prevzeli že lep del trgovin in lokalov v črnih četrtih. Celo v Harlemu je četrtna poslovne v njihovih rokah. In podobno, kot so v šestdesetih letih črnci napadali bele trgovce v Harlemu in drugih črnih četrtih, zdaj napadajo »rumence«, ki so zamenjali za belimi prišle črne trgovce in poslovneže.

Seveda pa nerazumevanje in z njim sovražstvo sproščata tudi velike kulturne razlike, razlike v obnašanju, življenjskih navadah, vrednotah, jeziku. Mnogi priseljenci ne znajo ne govoriti ne pisati angleško, kar otežuje njihove stike z novim okoljem.

Ni pa mogoče prezreti, da je pač nasilje do priseljenčev, še posebno, kadar gre za priseljence nebele rase, značilno za ameriško družbo že od nekdaj. Le da so zdaj namesto črncev žrtve Azijci.

Vreme iz računalnika

Razen 98 večjih meteoroloških postaj za opazovanje vremena v spodnjih plasteh atmosfere imamo v Jugoslaviji tudi tri za višinska opazovanja, iz katerih spuščajo sonde, pritrjene na balone, ki se povzpnejo do višine 30 km. Take postaje so drage in jih imamo v Beogradu, Zagrebu in Skopju.

Vsi dobljeni podatki — z zemlje in iz zraka — so šele podlaga za prognozo; kažejo samo trenutno vreme in iz njih ni mogoče še ničesar sklepati. Potem sledi druga, najvažnejša etapa, prenos podatkov. Jugoslovanski prognostiki morajo kar najhitreje dobiti podatke, recimo, z Islandije. Vsi podatki gredo preko regionalnih

centrov Svetovne meteorološke organizacije v Evropi.

V 15 minutah so zbrani pri nas podatki iz vseh 98 jugoslovanskih opazovalnic in takoj jih pošljemo v zameno drugim. Mi pa imamo v slabi uri po vsakem vnaprej določenem času opazovanja podatke s cele severne hemisfere. Pošljejo nam jih regio-

nalni centri v Offenbachu (ZRN) ali na Dunaju. V 24 urah dobimo s severne poloble 200.000 meteoroloških podatkov!

Potem je na vrsti tretja etapa, obdelava vseh podatkov. Najprej je treba vse spraviti na disk telekomunikacijskega računalnika, od tam pa na računalnik IBM 370, tu se začne analiza. Računalnik vrtava podatke na karto, prizemseljsko in višinsko: višinske karte se izdelujejo za višine 1500, 3000, 5000, 9000 metrov in več. Tudi te karte povedo samo to, kakšno je stanje vremena, nič drugega.

Najhitrejši so pri Air France

Začetki prve francoske letalske družbe segajo v leto 1909. Letala Air France so že leta 1919 prevzela potnike med Parizom in Londonom. V začetku dvajsetih let so vzpostavili prve redne letalske proge med Parizom, Prago, Varšavo in Budimpešto. Posebna zanimivost je bil prvi nočni polet med Parizom in Londonom leta 1922. Leto pozneje so ga ponovili med Parizom in Strassbourgom. Polet je trajal 3 ure in 50 minut. Prvi medcelinski polet med Marseillom in Saigonom je trajal deset dni. Iz vseh teh začetkov se je leta 1933 rodila letalska družba Air France, ki je imela 219 letal. Po drugi svetovni vojni so družbo nacionalizirali. Z letali DC-4 in s hitrostjo 350 kilometrov na uro so imeli dolet 2700 kilometrov. S temi letali so vzpostavili prvo povojno medcelinsko zvezo Pariz—New York. Polet je trajal 23 ur in 45 minut. Leta 1960 je boeing 707 skrajšal ta čas na 8 ur in 15 minut.

Novo obdobje pri Air France se je začelo 21. januarja 1976, ko je poletel prvi nadzvočni concord. Za pot od Pariza prek Dakarja do Rio de Janeira je novo letalo potrebovalo samo 7 ur. Koliko manj od DC-4, ki je za isto pot leta 1946 potreboval 31 ur in 15 minut! S svojo nadzvočno hitrostjo — 2400 kilometrov na uro — porabi ta vitka srebrnasta ptica za pot med Parizom in New Yorkom samo 3 ure in 30 minut. V desetih letih so v concordih prepeljali okoli dva milijona potnikov. Samo Francozi (imajo jih tudi Britanci) so prevozili 69 milijonov 700 tisoč kilometrov, dovolj za 1740 poti okoli Zemlje. Letala so opravila 10.500 poletov, v zraku pa so bila 47.000 ur. Koliko je to goriva, če štirje concordovi motorji skurijo pri polni hitrosti od 18 do 20 ton goriva na uro!

Letos so vzpostavili letalsko progo med Parizom in Tokiom — 11 ur in 40 minut poleta brez pristanka. Francozi in Britanci napovedujejo concord-2. Kakšno bo to letalo, je še skrivnost.

Pogledi v skrivnost rastlin

Rastlinam ni lahko. Občutljive so, podvržene so ostrim spremembam okolja od suše do zmrzali, napadajo jih škodljivci, a ne morejo zamenjati svojega okolja, ne morejo mu ubežati, saj so trdno zavezane kraju svojega bivanja. Zato so se skozi milijone let razvoja posebej prilagodile za preživetje. V ta namen so razvile najrazličnejše načine prilagajanja. Da bi znanost bolje spoznala skrivnosti rastlin v njihovem boju za preživetje in obstanek, so se botaniki lotili novih raziskav z novimi, doslej še neuporabljenimi napravami.

Rastline so se pojavile na svetu pred okrog 430 milijoni let, a takrat so bile hudo primitivne in nič podobne današnjim. Pomembnejši razvojni preobrat je bil pred 280 milijoni let, ko so prarastline razvile zasnove stebel. Paleobiologi so zbrali že lepo število okamenelih rastlin, ki kažejo določene stopnje razvoja, vendar jim te okamenine niso odprle poti do razumevanja vzrokov za spremembo bistvenih sestavin v organizmu rastlin.

Rastline se razvijajo, lahko bi rekel, po inženirskih rešitvah fotosinteze. Gre skoraj za gradnjo strojev, pravi biolog Karl Niklas s Cornellске univerze. Da bi podkrepil svojo zamisel, se ukvarja z računalniškimi modeli, v katerih se strukture, podobne prarastlinam, podrejajo najbolj učinkovitim novostim, da bi bil proces fotosinteze kar najboljši. Tako raziskovalec dobi računalniške modele učinkovitih struktur, te pa primerja s fosilnimi ostanke starih rastlinskih vrst. Na ta način bo, kot je prepričan, od-

kril osnovne spremembe v razvoju rastlinskih vrst.

Način, kako rastlina išče svetlobo, je mogoče raziskati v vzorcih vejic. Niklas tako pusti svoji zamišljeni računalniški rastlini, da na računalniškem zaslonu »raste« v določenih razmerah, nato pa v model vnese spremembe in ponovno pusti, da spremenjena računalniška rastlina raste. Vse se seveda dogaja v računalniškem procesorju in na zaslonu. Dosedanji poskusi so pokazali, da je gon po svetlobi odigral pomembno vlogo pri nastanku določenih rastlinskih oblik.

Ko bo nova znanstvena metoda še bolj izpopolnjena, jo bodo prenesli v proučevanje sedanjih rastlin. Kaže se namreč koristnost uporabe takšne metode za zaščito sedanjih kulturnih rastlin in za pridobivanje novih, odpornejših in boljših vrst.

V ta namen strokovnjaki uporabljajo tudi druge načine opazovanja. Odkrivajo sestavo in spremembe v najmanjših delih

rastline. Še posebno jih zanima način, kako rastlina razvija korenine in jih krepi. Tovrstne raziskave so bile doslej dokaj težavne, saj so rastlino morali izruvati in jo prisiliti, da je rastla v posodah s steklenimi stenami, kar nikakor ni isto kot rast v naravnih razmerah. Korak naprej so naredili, ko so začeli uporabljati miniaturne videokasete, s katerimi so po majhnih kanalih snemali rast korenin v čvrstih tleh. Zdaj pa imajo strokovnjaki možnost opazovati in raziskovati koreninje rastlin v skoraj povsem naravnih razmerah. To jim omogoča naprava, ki deluje na osnovi magnetne resonance.

Takšne naprave so dandanes že vsakdanjost v zdravstvu, saj omogočajo pogled v sestavo človekovih organov od zunaj med njihovimi običajnim delovanjem.

Na ta način so uspešno raziskali, kako nekatere rastline črpajo vlogo, kako se začne kaljenje in kako sadike pod svetlobnimi učinki začno oživljati.

»Prvokrat smo imeli znanstveniki možnost neprekinjeno opazovati, kako se tvorijo korenine,« je navdušeno povedal strokovnjak za rastlinsko fiziologijo Hudo Rogers. »Stari načini opazovanja so bili nenatančni in zelo težavni.«

Zanimive so tudi raziskave, pri katerih ugotavljajo, kako rastline absorbirajo svetlobo in jo spreminjajo v kemično energijo. Tako počno zdrave rastline, medtem ko obolele rastline, pa naj bodo poškodovane zaradi zmrzali, suše, herbicidov ali drugih onesnaževalcev, oddajo nekaj svetlobe. James Ellenson ob pomoči posebnih videokamer snema te svetlobne emisije in jih beleži. Z njihovo pomočjo ugotavlja, kako se rastlina odziva in uravnava svoje življenjske procese glede na strese.

Trije Nizozemci so prejšnji teden postavili rekord pri preletu Atlantika z balonom. Od Newfoundlanda v Kanadi do Almera pri Amsterdamu na Nizozemskem so porabili 51 ur in 15 minut.

PRVE PTICE IZ AVSTRALIJE

Avstralski paleontologi trdijo, da so prve ptice na Zemlji nastale prav na peti celini. Trditve utemeljujejo z nedavnim odkritjem fosilnega okostja ptice v Queenslandu. Gre za okamenelo nožno kost, ki so jo našli v kraju Hamilton Downs pri mestu Boulia na severozahodu Queenslanda. Znanstveniki zdaj sklepajo, da so živele ptice v Avstraliji najmanj 50 milijonov let prej, kot so mislili doslej, in da so prve ptičje vrste nastale v Avstraliji, od koder so se razširile na druge celice. Ob najnovejšem odkritju se poraja tudi dvom, da so se ptice razvile iz arheopteriksa, kot so znanstveniki mislili doslej.

Omenjeni fosil ptičje kosti naj bi izvirali iz krede, se pravi, da mora biti star okrog sto milijonov let, to pa pomeni, da je dvakrat starejši od doslej odkritih ptičjih fosilov v Avstraliji. Kot pravi eden od vodilnih paleontologov na peti celini dr. RALPH MOLNAR, pripada fosilna kost nedavno odkriti vrsti enantornit, ta pa očitno ni povezana s tremi glavnimi skupinami, ki jih poznamo danes: to so današnje ptice, zobate ptice, ki so živele v kredi, in vrsta arheopteriksa, ki je živel v juri.

Dr. Molnar trdi, da je fosil enantornita doslej najstarejši, vendar ne dosti starejši od arheopteriksa.

Pogreb v zahodnem delu Nove Gvineje: mrliča bodo obesili v rogovile osušenega drevesa

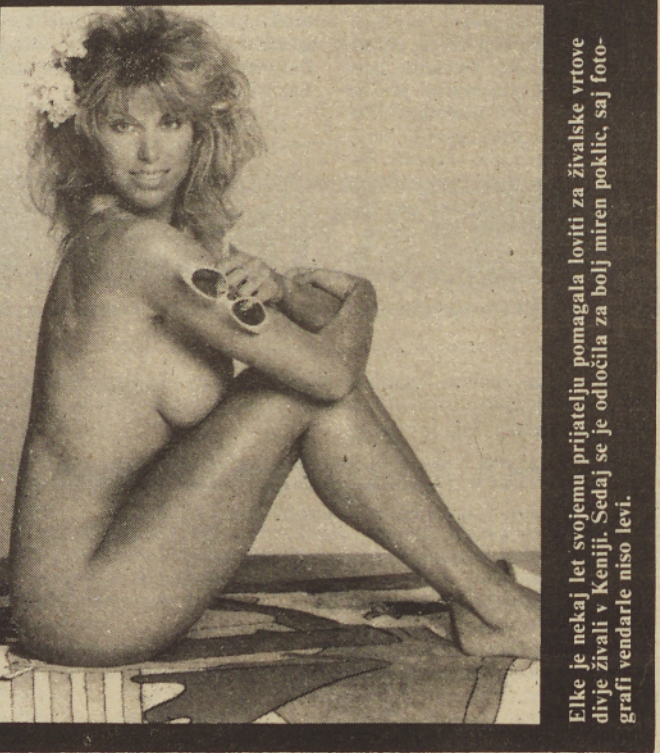
Znamenita filmska zvezda Greta Garbo nosi čevlje številka 41.

Od površine do zemeljskega središča je 6400 kilometrov.

drugje smo prebrali

Ko je po prvi svetovni vojni v Nemčiji zmanjkalo kovin, so denar »kovali« iz porcelana.

Ustje Amazonke je širše od Jadranskega morja.

Elke je nekaj let svojemu prijatelju pomagala loviti za živalske vrtove divje živali v Keniji. Sedaj se je odločila za bolj miren poklic, saj fotografije vendarle niso levi.

IZ MOJEGA DNEVNIKA

Obat je sprejela svojega sina do avtorizacije na občinsko avtobusno postajo. Ker de drugo nedelo pa je poloval v tiskano s tolo ob rton časi, je mati šla k blagajni, ka bi kupila vozovnico za naslednjo nedelo. Datum! je zaključilo blagajnik. Tej pa za nedelo, gujes keden, nican kato je pravila mati. Pravo san datum, je ratulo blagajnik. Tej pa na stepni mate kalendar pa pogledal je pravila mati. Iščuuo je karto dolike, lidfo okoli no ga itali mirno, pa razideno gledali polpismenoga blagajnika. Otkazi

Vitamin C iz bakterije

Že do konca letošnjega leta bodo začeli izdelovati vitamin C na popolnoma nov način. Razlika v primeri s sedanjim načinom

je takšna kot med lesenim šolskim računalom in elektronskim računalom. Tako vsaj lahko sklepamo po navedbah britanskega

podjetja za izdelavo zdravil Genetech — ime je sestavljeno iz genetske tehnologije in glavnega raziskovalca pri tem delu, molekularnega biologa Steva Andersona. Dosedanji proces izdelave kislin, belih tablet, za katere velja splošno prepričanje, da lahko nadomestijo limone in pomaranče, uporabljajo že od leta 1930. Novi Andersonov način ima le eno kemijsko reakcijo, vse drugo pa se hitro razvija v bakteriji. Bakterija se imenuje erwinija, je popolnoma neškodljiva in jo je najti v rastlinah. Ko je delal poskuse z geni nekaterih rastlin, je Anderson, kot sam pravi, prišel na misel, da bi v bakteriji razvil tisto, za kar je sicer potreben zapleten laboratorijski proces. Poskus je uspel, ta sreča pa pomeni, izražena v denarju, 400 milijonov dolarjev letno. Andersonova skupina skuša dobiti še nekatere naravne snovi, ki so nujno potrebne v industriji zdravil. Na primer kofein ali rožno olje, katerega izdelava je prav tako zapletena kot pri vitaminu C.

Recept za test bavarskega piva

Vzamemo razpolovljen hrastov hlod, dva soda piva in 10 Bavarcev, težjih od 100 kg. Iz hrastovega hloda naredimo klop, jo polijemo z enim sodom piva in nanjo posadimo vseh 10 Bavarcev. Načnemo drugi sod piva, in ko ga izpraznimo, se Bavarci dvignejo. Če se hrastova klop prilepi na njihove irhaste hlače, je pivo dobro, če ne, je zanič.

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

Načrtno usposabljanje pripadnikov CZ

V domu obrambne vzgoje v Vidoncih na Goričkem je bilo zadnjih nekaj dni zelo živahno. Na usposabljanju so bile nekatere enote civilne zaštite, organiziral pa ga je sekretariat za ljudsko obrambo skupščine občine Murska Sobota skupaj z občinsko gasilsko zvezo in soboškim gasilskim društvom. Najprej so bili na štiridnevem usposabljanju komandirji enot civilne zaštite iz posameznih vasi teh je bilo 82, ki so se usposabljali v vodenju in organiziranju enot civilne zaštite po vaseh. Sklepna analiza je pokazala, da so bili z usposabljanjem zadovoljni tako komandirji kot mentorji. Od četrtega do desetega

seh, ki so imeli poskusno usposabljanje že lani, je bilo za druge enote to prvo usposabljanje, nadaljevali ga bodo v naslednjih letih. Ugotavljajo namreč, da je tak način usposabljanja zelo koristen. Letošnje usposabljanje pripadnikov civilne zaštite pa bi radi sklenili z vodom prve medicinske pomoči, če bo to dopuščal čas.

Občinski štab civilne zaštite Murska Sobota pa je letos prvič začel preverjati znanje pripadnikov civilne zaštite po vaseh. Pri tem so ugotovili, da so enote prve medicinske pomoči in gasilsko-tehnične enote civilne zaštite teoretično zelo dobro pripra-

septembra pa je bil na usposabljanju v Vidoncih komandni vod občinskega štaba civilne zaštite, katerega pripadniki so seznanili z različnimi radiološkimi in kemičnimi detektorji za ugotavljanje radiacije in kontaminacije na terenu ter usposobili za druge naloge civilne zaštite. Poleg komandnega voda je bil na desetdnevem usposabljanju tudi gasilsko-tehnični vod občinskega odreda civilne zaštite, ki ima sedež v Murski Soboti. Pripadniki tega so imeli sedem dni praktičnega pouka v domu obrambne vzgoje v Vidoncih, kjer so se navajali tudi na življenje v taboru, zatem pa tri dni praktičnega pouka v Murski Soboti, kjer so preverjali svoje znanje na določenih objektih z opremo gasilskega društva Murska Sobota. Razen komandirjev enot civilne zaštite po va-

vljene, medtem ko bile določene pomanjkljivosti pri praktičnem delu. Zato bodo v prihodnje večjo skrb namenili praktičnemu delu. Sicer pa pripadniki enot civilne zaštite, ki so bili na letošnjem usposabljanju v Vidoncih, pozitivno ocenjujejo takšen način usposabljanja. Anton Gomboc iz komandnega voda civilne zaštite, ki je bil sicer že lani na poskusnem usposabljanju, je zelo zadovoljen z letošnjim delom v taboru v Vidoncih, ker so se naučili marsikaj novega. Zadovoljen pa je tudi z bivanjem in hrano v Vidoncih. Meni, da bi s takim delom morali nadaljevati. Podobnega mnenja je bil tudi Franc Sluga iz gasilsko-tehnične enote. Po njegovem bi morali v tovrstno usposabljanje vključiti čimveč pripadnikov enot civilne zaštite.

Feri Maučec

ANEKDOTE

Neka mlada in lepa Američanka, ki je zagovarjala rasno diskriminacijo, je Einsteinu zastavila v Ameriki zelo razširjeno vprašanje:

»Kaj bi rekli svojemu sinu, ko bi vam povedal, da se ženi s črno?»

Odgovoril ji je:

»Ne vem. Verjetno bi se rad seznanil z nevesto. Če pa bi moj sin rekel, da se ženi z vami, bi bil čisto zagotovo ob spanje in tek.«

Slavni grški basnopolisec Ezop je bil menda suženj na otoku Samosu. Nekoč je prišel k njemu kmet in videl, da sedi sam med knjigami.

»Kako le živiš tako sam med knjigami?« ga je vprašal.

Ezop je odgovoril:

»Šele ko si vstopil, se mi je zazdelo, da sem osamljen.«

Francoski pisatelj Fontenelle je nekoč dejal: »Osemdeset let sem star, in niti enega sovražnika nimam na svetu!« Ko so mu čestitali, je brž dodal:

»Vsi so namreč že zdavnaj mrtvi.«

Francoski pisatelj Anatole France je povedal o ženskah takole: »Lepe ženske so kakor sadje: zgodi se, da padejo, če jih pravočasno ne oberejo.«

KO DEČKA BOLJ CENIJO KOT DEKLICO

V patriarhalnem družbenem okolju uživa deček vedno več pravic in večjo prostost kot deklica. Dečku dovoljujejo marsikaj, kar prepovedujejo njegovi sestri. Marsikaj mu oprostijo, zaradi česar deklico strogo kaznujejo. Razlika, kako ravna z dečkom ali deklico, je zlasti očitna v pubertetnem obdobju. Starši, ki so obremenjeni s patriarhalnimi predsodki, le redko nasprotujejo sinu, ki hoče uveljaviti svojo pravico do spolnega življenja, toda hkrati obsojajo vsako zanimanje njegove sestre za spolno življenje kot nekaj sramotnega in prepo-

Takšna vzgoja vceplja fantu dvolično spolno moralo. Nava-

jen je, da ima večje pravice, kot jih imajo ženske, zato bo ostal pozneje v ljubezenskem razmerju in zakonu prepričan, da so pravice njegove, dolžnosti pa žene.

Pravilna spolna vzgoja terja, da med otroki različnih spolov gojimo čut za enakopravnost, tako, da ne dajemo prednost temu ali drugemu spolu. To je še zlasti pomembno, ko se fant ali deklica začne zanimati za ljubezensko življenje.

Knjiga za vsak dom

Štiri vaje za vašega otroka

Prav gotovo je res, da si zdrav otrok sam izbojuje dovolj gibanja. Res pa je tudi, da vsi otroci ne brcajo enako radi, saj so že v rani mladosti razlike v temperamentu. Namenska telovadba med igro gotovo pripomore k temu, da vsi otroci vadijo nujno potrebne gibe. Poleg tega pomeni telovadba na previjalni mizi za mamo in otroka vsak dan nekaj minut dodatnega veselja. Tu je nekaj predlogov: 3.—4. mesec: Prevrčanje s hrbta na trebuh. Ena nožico skrcimo, drugo stegnemo. Nato potegnemo skrceno nogo na drugo stran in jo spet stegnemo. Pri tem se otrok obrne na trebuh.

4. mesec: Opiranje in dviganje glave. Otrok leži na trebuhu z glavo proti vam. Ljubkovalno ga primete za ramena in ga previdno dvignete proti sebi. Otrok pri tem avtomatično dvigne glavo, se stegne in pri tem opre na svoje roke.

5. mesec: Otrok leži na hrbtu. Dvignete mu noge in jih približate njegovim rokam, tako da jih lahko prime. To krepi trebušne mišice.

8. mesec: Dviganje v žabji položaj. S trebušnega položaja najprej dvignete otroka za boke, dokler noga ni skrcena, nato prenesete težo in dvignete še drugo nogo. Z rahlim pritiskom v hrbet otrok dvigne glavo.

Ali imate radi šah?

Igra na črno-belih poljih je zelo priljubljena v Nemški demokratični republiki. V nekaterih krajih tako obožujejo šah, da se morajo snubci pomeriti z očetom svoje izvoljenke, preden zaprosijo za njeno roko. Se le če fant zmaga, je oče za to, da mu da hčer za ženo. Pravila starodavne igre se učijo v šoli, kot da je pravi učni predmet.

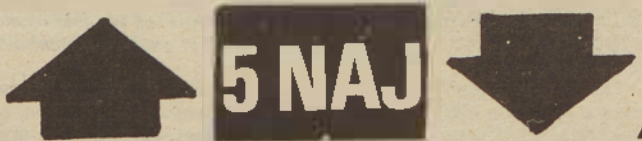
Izbira poklica

Konec obveznega šolanja pomeni za otroka drugo veliko življenjsko prelomnico. Mlad človek mora nadaljevati svojo življenjsko pot s tem, da se odloči za poklic ali nadaljnje šolanje. Prav pa bo mogel izbrati, če bo upošteval svoje zanimanje in nagnjenje, splošne in posebne sposobnosti, pa tudi družbene potrebe po delovnih močeh v določenih poklicih. Zato pa mora mladi človek stvarno presoјati in stvarno poznati sam sebe. Čeprav si mora izbrati poklic sam, po lastni želji, je vendar tedaj še premalo samostojen in zrel, da bi

mogel to zahtevno nalogo opraviti popolnoma sam. Potrebuje pomoč, nasvete in podatke, ki mu jih morajo dati starši, vzgojitelji in poklicni svetovalci. Njihova naloga se ne začneja šele, ko je šolar že na koncu osemletke, marveč morajo doraščujočega otroka že leto dni prej pripraviti na poklic, tako da mu pomagajo pri spoznavanju samega sebe, usklajevanju želja in zanimanja s sposobnostmi, ki jih ima. To je ena poglobitvinih nalog poklicnega usmerjanja.

Knjiga za vsak dom

RADIO MURSKA SOBOTA

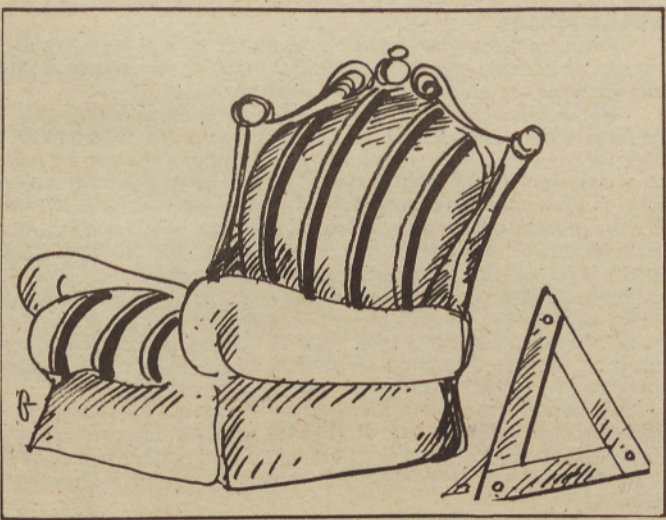
Lestvica tega tedna v oddaji 21-232

1. SLEDGEHAMMER — Peter Gabrijel
2. LJUBIL BI SE — Gugu
3. PAPA DON'T PREACH — Madonna
4. FRIENDS WILL BE FRIENDS — Queen
5. JASMINA — Agropop

Lestvica nastaja s sodelovanjem HI-FI Videostudija na Kidričevi 21 (telefon: 25-577), 69000 Murska Sobota

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: 5 NAJ.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite do četrtega, 25. septembra, na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Glavogolci bi postali, če kisel dež se zlival nam bi po glavi. (Emilija W.)
- Prijateljski, stisnimo se še malo, da bodo še drugi pršli na »suh«. (Karmen K.)
- Politi(ki) so si podobni, ko molčijo. (Milan S.)
- Vreme: nad območje delavskega razreda priteka nov val višjih cen. (Martin M.)

SESTAVIL MARKO NASTAP	KROMPIR-JEVA CIMA	ZDRAVIL-SČE NA ITALJANSKI RIVIERI	ITALJANSKI SMUČAR EDALINI	MLEČNI IZDELEK	TISOČ KILOGRAMOV	ŠPANSKA LUKA V SREDNEM SKEM M	NAPRAVA ZA LIKANJE
FINO BRUŠENO STEKLO							
Z MESOM POLNJENE TESTENINE							
TRNAT GRM, ČRNI TRN							
OTOK V IRSKEM MORJU				SRBSKO MOŠKO IME			
OGRAJA OKROG VRATA				TERBU			
IVO LOLA			MESTO V ZRN		ALUMINIJ		
STIKALI-SČE DVEH ALI VEČ PLOŠKEV			PORTUGAL. PISATELJ		LUKA V KALI-FORNJI		
AVTOMOBILSKA OZNAKA JAPONSKE		KRAJ NA KRASU					
POSTEKLINA, LOŠČ		PRIPODNIK MAČKOV				INDUSTRIJSKA RASTLINA	JEZERO V ČADU
DAVNI VZHODNI GERMANI							
NEOBRTI ČLOVEK, PORASEL S KOCINAMI							
DANSKI OTOK					SPODNJI DEL POSODE		

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: smodnik, cipresa, Otranto, tram, RS, Livada, De, ing, naklo, O, DT, erar, Y, Aland, Arp, Mia, Riemann, dolg, AA.

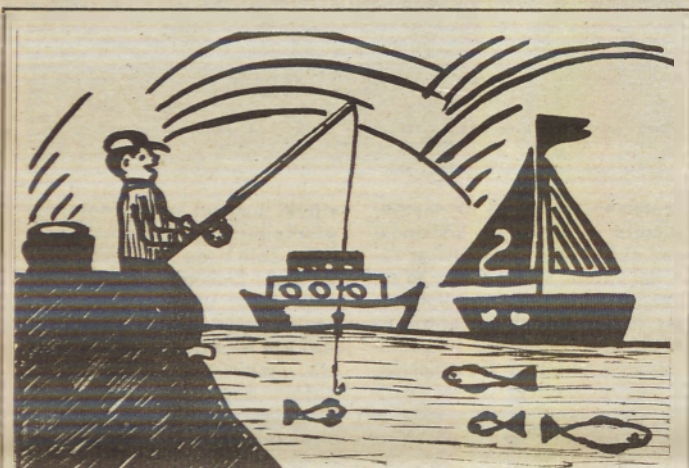
Vaša pošta že prihaja in se počasi nabira v moji mapi. Niti enega prispevka ne nameravam zavreči, no, bojim se, če boste zelo prizadevni oziroma ustvarjalni, da vsega ne bo moč objaviti. Takrat bom moral izbirati med bolj aktualnimi, zanimivimi in vsebinsko primernejšimi prispevki. Ta naloga bo večkrat zelo težka in zna biti, da bom kdaj komu storil tudi krivico. Pa ne bodite preveč hudi! Sicer pa se mi lahko potožite. No, zaenkrat prejeme le še pozdrave. Posebej se zahvaljujem za razglednico z Baške učencem 5. razreda OŠ Branko Bernot-Alljaž Križevci pri Ljutomeru.

V Baški pa je bila v šoli v naravi tudi Marjana Berden, učenka 4. razreda OŠ Edvard Kardelj v Kobilju in o tem dogodku zapisala:

»Že pred počitnicami smo zvedeli, da bomo avgusta odpotovali v šolo v naravi v Baški. In res je prišel dan odhoda, ki sem ga komaj pričakala. Čim bolj smo se bližali morju, vedno več je bilo skalnatih pobočij. Končno smo se peljali po Titovem mostu, ki spaja otok Krk s kopnim. Kmalu zatem pa smo prispeli do počitniškega doma Dane Šumenjak-Miran, kjer smo ostali deset dni. Bila sem prvič na morju in najprej sem poskusila, če je voda res slana. Videla sem tudi dosti smokv in drugega južnega sadja. Bilo mi je zelo všeč in rada bi še kdaj šla na morje.«

O doživetjih in vtisih z morja nam je poslal prispevek tudi Saša Fras, učenec 4. razreda kobiljske osemletke.

»Poletje ob morju je zelo vroče. Včasih piha tudi burja, sapica pa skoraj vedno. Po zraku letajo galebi in druge ptice. Če v bližini ni kopalcev, kakšen galeb zaplava tudi po morski gladini. Trava se je zaradi pomanjkanja vlage in prehude vročine posušila. Smokve so že zorele in grozdje bodo kmalu obirali. Cvetele so tudi razne cvetice, iz katerih so srkali cvetni prah metulji ali pa so se pri njih ustavljale čebelarice. Vseenoakrog je bilo tudi polno turistov. Tudi meni je bilo zelo všeč.«

SPOMIN NA POČITNICE — Narisal Jožek Erniša, 6. raz. OŠ Bogojina

Moje počitnice

Vsak človek ima rad počitek. Tako sem tudi jaz z veliko nestrpnostjo pričakovala letne počitnice. Začele so se 24. junija, ko so nam podelili v šoli tudi spričevala. Doma smo razveselili starše, ki so na nas zelo ponosni.

Nekateri so šli na morje, drugi v gore, nekateri pa so ostali doma. Jaz sem bila z bratom Jožkom najprej pri stari mami v Münchenu v ZR Nemčiji. Tam sva spoznala veliko novih prijateljev in videla veliko zanimivega. V avgustu pa smo šli še na morje v Biograd. Bilo je zares lepo. Veliko smo se kopali, sončili in se igrali. Toda čas je prehitro minil in spet smo se vrnili domov.

Tudi preostali del počitnic sem prijetno preživela. Pomagala sem staršem pri delu, hodila sem se kopat v Moravske Toplice, se igrala s prijateljicami...

Zadnji teden pa sem izkoristila za obnovo šolske snovi. Počitnice mi bodo ostale v prelepem spominu.

Aleksandra ERNIŠA,
4. raz.
OŠ Tešanovci

Kdor zdravo živi — ne kadi

To je geslo letošnjega tedna boja proti kajenju, ki ga organizira Rdeči križ Slovenije od 14. do 21. septembra. To pa je tudi priložnost, da opozorimo na nevarnosti kajenja za človekovo zdravje.

Kljub dolgoletnim prizadevanjem, da bi vsaj omejili, če že ne popolnoma odpravili kajenje, ugotavljamo, da ta razvada moderne časa ogroža čedalje več ljudi. Še posebno je zaskrbljujoče, da po cigaretah segajo otroci, doraščajoča mladina in ženske. Na to problematiko so opozorili tudi člani koordinacijskih odborov za solidarnost in boj proti alkoholizmu, narkomaniji in drugim zasvojenostim pri OK SZDL v Murski Soboti. Ugotovili so, da je kajenje med mladimi, še posebno žensko mladino, pereč problem, kjer pa so zdravstveni delavci-nekadilci in prosvetni delavci-nekadilci nemočni, kajti njihova prizadevanja ob slabem zgledu tovarišev ne zaleže-

jo dosti. Zato bi morali v prihodnje več skrbí nameniti sistematični vzgoji doma, v šoli in v raznih interesnih dejavnostih ter vplivati, da mladi ne bi začeli kaditi. Pri tem imajo veliko odgovornost starši, vzgojitelji in učitelji, družbeni in javni delavci, zdravstveni, kulturni in športni delavci, ki morajo predvsem s svojim osebnim zgledom postati vzor mladini. V tednu boja proti kajenju bodo po osnovnih in srednjih šolah organizirali predavanja o škodljivosti kajenja, razgovore pa bodo pripravili tudi v delovnih organizacijah. S takimi in drugimi aktivnostmi naj bi dosegli, da se na sestankih, sejah in drugih oblikah dela ter srečevanja ljudi v zaprtih prostorih ne kadi.

Ob tem ni odveč opozoriti, da posamezne sestavine cigaretne dima škodljivo deluje na organizem in slej ko prej povzroča razna obolenja: motnje vida, glavobol, vrtoглаvico, pogosta obolenja dihal s kasnejšim razvojem kroničnega bronhitisa, pljučnega raka, do številnih obolenj srca, ožilja in prebavil. Zaradi tobakovega dima trpe tudi mnogi nekadilci, zlasti v zaprtih prostorih, zaradi glavobola, slabosti itd. Kajenje med delom pa tudi povečuje nevarnosti za poškodbe na delovnem mestu. Kadilci bodimo uvidni do nekadilcev in ne kadimo na sestankih, delovnih mestih in v drugih zaprtih prostorih. Če pa se že ne moremo odpovedati kajenju, kadimo cigarete, ki imajo le malo nikotina in čim manj katrana.

F. M.

Regnemer Adolph

AVTOHIŠA ZA REZERVNE DELE
8020 GRAZ, Lendplatz 1—3
telex 03-1289
telefon 316/91 37 56/58/48
8020 GRAZ, Waagner—Biro Strasse 3
telefon 316/52 3 88

ZASTOPSTVA

	— pribor, bati		— cilindri, drobni nadomestni deli, litoželzni rezervni deli		— zračni, oljni filtri, posebni program za kmetijske in gradbene stroje, industrijski filtri		— zavorna obloga, zavorna čeljusti
	— motorna tesnila, tesnila za cilindre		— visokokakovostni ventili za izgorovalne motorje, ventili		— sklopke za osebnna, tovorna in gradbena vozila		— nadomestna ploščavina, karoserije
	— skladišče motorjev za vsa osebnna, tovorna in gradbena vozila		— pogonske varige, krmični deli, vodila		— vodne črpalke		— izpušne cevi, montažni deli

OBISČITE NAS NA ZAGREBŠKEM VELESEJMU!

Miroslav Slana-Miros

VIDEMSKA DRUŽNOST OD GUBCA DO VUKA

9

Odvrnili je: »Hvala ti za odkritosrčnost. Vemo to. Saj si mi veliko pripovedoval o stremljenju vaše mladine in o jugoslovanstvu, o vašem revolucionarnem delovanju na tem polju. Res da to ni marksizem, a verjamem mi, da mi tak, kakršen si, veliko bolj ugajaš, kakor da bi poznal Marxa in se imenoval markiz, toda delal bi, kakor prijatelj Tjugakov.« Osupel sem vprašal: »Tjugakov, kaj on ni...?« Povzel je: »Revolucionar, hočeš reči, kaj ne? Žal ni.« In sem dalje dejal: »Pa smo vendar toliko govorili o njem, ko še ni bilo revolucije.« Vojni komisar se je nasmešnil: »Govorili, o, da. Ali jaz sem to, kakor vidiš, tudi dejansko delal — on pa je sedaj proti.« Zmajal sem z rameni, a komisar mesta Murena je dejal: »Vem, da sibral o manjševskih.« »Sem, sem priznal.« »Vidiš, je rekel, »Tjugakov je manjševik.« Razumel sem ga. Od tega dne se je začel v moji notranjosti hud duševni boj. Vojni komisar, moj prijatelj, mi ga je napovedal, ko mi je prinesel marksistične knjige, rekoč: »Intelektualec si — četudi samouk — zato moraš v svoji duši prestati borbo, ki je neizbežna. Navaden delavec, ki preživlja izkoriščanje kapitalizma in čuti njegovo roko vsak trenutek na vratu, ne bojuje tega boja v takšni meri kot intelektualci. Kapitalistična psihologija je sicer že z otroško vzgojo cepljena vsakemu v srce, vendar, vendar jo intelektualci vidi in čuti bolj kot navaden delavec in zato mu tudi stoji ostreje na poti. Delavec gleduje in trpi vsakovrstna zlorabljanja; neprenehoma in že nagonso stremi za ustvaritvijo brezrazredne človeške družbe, pri intelektualcu pa se to manifestira drugače. Zato, Ivan, sprejmi boj in ga vojui! Zmagal boš, ker vidim, da nisi mrto bitje, ampak si živ človek!«

Vuk je z dejanji izpričal, da je v boju zmagoval. Sam je dejal, da bi lahko napisal o svojem psihološkem prevratu posebno povest, saj jebral Leninove spise, Marxa, Engelsa, Kautskega in druge razlage, v dejanju pa je vreden je bil poslan na bojišče. Sam je priznaval, da je bilo v tisti njegovi stari življenjski praksi veliko napak in popravkov, saj je bil to protest na poti ustvarjanja novega človeka.

O tistem času psihološkega preobrata je v življenjepisu zapisal: »Vsakdo je vedel, kaj dela in za koga; vedel je, kdo je zakrivil pomanjkanje, ki je besnelo, in kako je moč takšno pomanjkanje odstraniti. Videl sem ljudi, ki so delali z vso vnetostjo, a se še niso otreli kapitalistične psihologije. Zato so delali zase v škodo drugih. A ne dolgo. Bili so posvarjeni, in če ni pomagalo, jih je proletarijat odstranil... In postal sem drug človek. Moje duševno življenje je začelo drugo življenje, zagledalo je drug svet, jasen in resničen. To, kar sem živel poprej, se mi je zdelo le kot nekakšen sen, nelep in zloben sen. Videl sem, da nisem

bil človek, ampak predmet nekomu, da me vzame in uporabi, ko me bo potreboval, dasiravno poginem za njegove koristi... Preveč smo še v sedanosti, da bi razumeli zgodovinsko veličino današnjega časa. Ko bodo znanjci brali o tej dobi, živeli že v družbenem redu, ki se ustvarja, bodo znali ceniti to veličino, kakor mi sedaj, ko prelistujemo zgodovino prevrata fevdalnega družbenega reda. Proleterska kultura in proletarska literatura bosta docela drugačni. Rodili se bosta. Njun porod je težak, ker tu stoji sovražna naproti stare tradicije in naša napačna vzgoja...«

Vuk je bil resnično revolucionarni gorečnej, ki ga iz današnjega zornega kota težko razumemo. Toda iz tedanjega zornega kota, ko je bil člen v verigi naše revolucionarne predstraže, je njegova čustvena prizadetost, pa tudi nekoliko boleče romantična pripadnost ideji razumljiva, in jo je treba razumeti po tedanjih kriterijih.

Po naravnih zakonitostih je to svojo ideološko preokupacijo združeval in usklajal z družinskim življenjem. Žena Štetanija mu je bila v tistih časih prav gotovo v oporo. Na njej je utrjeval svojo idejno prepričanje, saj je kot Rusinja došla v Rusijo.

Kot prekaljenemu revolucionarju so mu v Srednji Aziji, v Turkestanu, zaupali tudi pomembne naloge, ki jih je bil opravljal leto in pol. Kaj je počel v tem času, to je ostalo ne docela pojasnjeno. V njegovi biografiji ameriškim Slovencem je samo na kratko zapisano: »Tjakaj sem bil delegiran po važnih naročilih.«

Ampak ko se je tako prekaljen naposled vendarle zavedal svojih korenin in gnezdeca, kje se je izlegel, se je v njem močno oglasila želja po domačem kraju. Vedel je, da doma ne vladajo rožnate razmere in bo treba zato orati ledino. Ampak odločil se je bil za dom. Bilo je težko, ker si je bil medtem že ustvaril družino. Sam bi bil laže potoval.

VSAKA PTICA RADA TJA LETI, KJER SE JE IZVALILA...

Jeseni leta 1921 se je iz Turkestanu z družino odpravil v domovino. Tedaj je bil že zatrdno odločen, da bo prevedel v slovenščino roman ruskega pisatelja Dobrohova KOLČAKOVŠČINA — v tem romanu so opisane razmere državljanske vojne. Kanil je napisati tudi biografski roman o Rusiji. Domov je torej odhajal z novimi upi in obeti. Bil je poln vtisov, izkušenj in ustvarjalnih hotenj. In bil je na dobri poti, da postane dober pisatelj. Ob njegovem odhodu iz Rusije se spomnimo zdaj sklepnih misli iz njegove kratke biografije: »Ruski proletarijat mi je dal drugo duševnost. In rad sem, da mi jo je dal. Zakaj zdaj sem živ človek. Trpim, ko gledam, kako je jugoslovanski proletarijat nepoznan in neozivljen. Radujem se, ko se pokaže, da se oživlja. In prepričan sem, da oživi. Svoje moči stavljam v to. In delam...«

To so lahko že misli političnega agitatorja, ne pisatelja. S tem je Vuk v resnici to tudi postal. Ujel se je sam v svoje navidezno odrešenje. Preveč pošteno. Preveč naravnost. Premalo diplomatsko morda. Širjenje tega duhovnega preobrata mu je pomenilo več kot življenje samo. Tega se je zavedal še dolgo po vrnitvi v domovino.

Vrnil se je poln vere v prihodnost in ljudi z ženo in dveletni im sinom Ljubomirrom leta 1922.

Njegovo potovanje domov je bilo zapleteno. Zavil je prek Dunaja in Trsta, kar je potovanje dokaj podaljšalo. Doma je po prvem navdušenju, ko si je napasel oči, srce in dušo, spoznal, da se je vrnil ob nepravem času. Možnosti za delo napredno mislečih ljudi so bili vse prej kot rožnate. Spočetka ga je imelo, da bi se z družino vrnil v Rusijo. Toda poti nazaj ni bilo. Niti so bile v nekem oziru potrgane. Pot z družino ne bi bila zanesljiva.

Doma je ugotovil, da je delovati kot pisatelj prav tako nevarno kot stati v prvih bojnih vrstah. Morda bi bila Vukova prihodnost mirna in bi živel v izobliju, ko bi se vrnil k pisanju večerniških in ruralnih povesti s

tistimi poetičnimi elementi, ki so lepo zazveneli v njegovih začetnih delih. Tudi ne bi bilo slabo, ko bi nadaljeval s socialističnimi potopisi, h katerim se je bil zatekal že pred vojno. Tu je posebno vprašanje njegova psihofizična perspektiva, ki je vplivala na manifestiranje njegovega ustvarjalnega in jezikovnega organiziranja.

Vrnil se je torej kot revolucionar, a ostaja vprašanje, ali je imel čas, da si je dosledno začrtal ideološki koncept pisanja, ali je pisal bliskoma, zgolj elementarno, v večni stiski, med ognji in osebnimi omahovanji zaradi bolezni...

Ob Vukovi vrnitvi je obisk učencev v videmski šoli narasel v primerjavi s številom učencev med prvo svetovno vojno. V šoli so pripravili tudi gospodinjinski tečaj, ki ga je vodila učiteljica Jelka Premrov. Proti koncu vojne, ko je ravnateljaval v Vidmu Ljudevit Ivanjšič, so v šolski kroniki s poudarkom opisali nastanek nove države — kraljevine SHS. Tedaj je bilo v jurjevski občini okoli 400 šolobveznih otrok, od katerih jih je redno obiskovalo videmsko šolo 355, medtem ko je 31 učencev obiskovalo pouk v drugih šolskih okoliših. Ostalo je torej še 17 otrok; med njimi je bilo 16 nerazvitih, eden pa je bil gluhihonom...

Da se je Ivan Vuk vrnil ob nepravem času, mu je postalo jasno, ko so ga še istega leta v Mariboru aretirali in zaprli. Poslali so ga bili v konfinacijo v domači kraj. Doma je našel oporo med Krefti in tudi nekaterimi drugimi napredno mislečimi domačini.

Poteza tedanjega sistema je bila prodorna. Hujšega niso mogli storiti, kot to, da so mladoporočenca s komajda dveletnim otrokom stisnili ob zid, v hudo ekstenzno zagato.

V tem času je v Vidmu ob Ščavnici upravljal pošto oče Ivana in Bratka Krefta. Bil je prijatelj Vukovih. Se zlasti dobro se je razumel z bratrancem Ivana Vuka, dr. Ivanom Vukom, sicer sodnikom.

Kreftov oče je Ivana Vuka opozoril, da opravlja okrajno glavarstvo cenzuro nad njegovo pošto, da pravzaprav prebero vsako pošto, preden pride v njegove roke.

Vuk je tako nemudoma opozoril na nevarnost vse svoje napredno misleče tovariše, s katerimi si je dopisoval. S tem se je izognil nadaljnjim še usodnejšim političnim pritiskom.

RDEČA POMOČ

Kmalu se je vpregel v politično delovanje, ki se je med drugim kazalo tudi v zbiranju sredstev za RDEČO POMOČ. Na delo se je podal zavedajoč se, da preži nanj polno nevarnosti.

Med slovenskimi komunisti je vladala tedaj načelna enotnost. Toda proletarska miselnost je bila čedalje bolj ogrožena. Kdaj pa kdaj so burknili na površje medsebojna trenja. Medsebojni spori so bili bolj ali manj osamljeni in tudi že v kali zatrti. Toda bili so. Vuk je bil prekaljen z idejo boljševizma, pa se je razumno in trezno lotil reševanja teh trenj. Pri tem je bilo njegovo delo večkrat postavljeno na preskušnjo, ko so si posamezniki v eksistenčni nujnosti prilastili denar RDEČE POMOČI. A v veljavi je bilo pravilo, da se nihče ne dotakne niti pare, niti beliča. Vuk je ostal preudaren sodnik in tovariš, saj je dobro razumel trenutne človeške slabosti, želel mladim po lepšem življenju, zato jim je grehe odpustil. Človeško slabost je vzel človeško. Vedel je, da so med njimi sposobni ideologi in pripradniki gibanja. Ni se zmotil v njih. Nekateri med njimi so kasneje storili velike reči za našo skupnost.

Vukov humani pristop razodeva, da je pojmoval človeka široko in sprejemal tudi njegove slabosti. Zaplete je rešil tovariško, nežalljivo. Takšen poštenjak in razumnik je lahko tudi kot novinar prepričljivo širil napredno proletarsko, socialistično misel v slovenskem javnem prostoru.

(Dalje prihodnjici)

KOLESARSTVO — 8. POKAL KS TIŠINA

Törnár republiški prvak

Kolesarski klub Pomurje iz Beltincev — sekcija Tišina je pripravila tradicionalno cestno kolesarsko dirko na 5,5 km dolgi krožni progi. Dirka je štela za pionirsko prvenstvo Slovenije in prvenstvo Pomurja ter 8. pokal KS Tišina. Na dirki je sodelovalo nad sto kolesarjev iz sedmih klubov. V tekmovalni skupini je bil najuspešnejši Simon Törnár, ki je zmagal med ml. pionirji in osvojil naslov republiškega prvaka pred Bojanom Kavašem, Danilom Mencingerjem, Brankom Šošom in Ludvikom Vogrničem, vsi Pomurje. V tekmovalni skupini je zmagal Pečnik (Branik), najbolje uvrščeni pomurški kolesar je bil Robi Ferčak, ki je zasedel peto mesto, Stanko Horvat je bil šesti, Simon Šoš osmi in Andrej Gumilar enajsti. Med starejšimi pionirji je

zmagal Bizjan (Astra), med pomurskimi kolesarji pa je bil Dušan Hajdinjak osmi, Janez Težak deseti, Božo Kupinič trinajsti in Jože Gumilar petnajsti. V konkurenci mladincev je bil v odsotnosti najboljšega pomurskega kolesarja Jožeta Ciguta najboljši Jože Škraban, ki je zasedel tretje mesto. Dušan Hajdinjak je bil dvanajsti, Robert Kopun pa trinajsti. Tekmovali so tudi rekreativci. Zmagal je Podbršček iz Krškega, Jože Škerlak iz Murske Sobotice je bil drugi, Strakl iz Gornje Radgone četrti in Škafar iz Beltincev peti. Prireditelj je ob lepem vremenu zadovoljila tudi gledalce. Po dirki so zaslužni podelili klubska priznanja. Pomurski prvaki so postali — Törnár (ml. pionirji), Ferčak (pionirji), Hajdinjak (st. pionirji), Škraban (mladinci) in Škerlak (rekreativci). F. M.

— REKREACIJA INVALIDOV —

Pokal Štefana Kovača gostiteljem

V Murski Soboti je bilo 6. srečanje invalidov Paračina, Voždovca in Murske Sobotice za memorial narodnega heroja Štefana Kovača. Največ uspeha je imela ekipa Murske Sobotice, ki je z 79 točkami zasedla prvo mesto pred Voždovcem, 62, in Paračinom, 39 točk. Najboljši posamezniki — kegljanje: Šturm (MS); streljanje: Bagari (MS), namizni tenis: Pelcl (MS) in pikado — ženske: Kostić (Voždovac). Udeleženci srečanja so pri spomeniku Štefana Kovača položili venec, o narodnem heroju pa je govoril Rudi Rapl-Savo. Prihodnje leto bo srečanje v Voždovcu.

V Murski Soboti je bilo tudi republiško prvenstvo invalidov v športnem ribolovu. Sodelovalo je 18 tekmovalcev. Zmagala je ekipa Murske Sobotice z 2125 točkami pred Mariborom, 275, in Radovljico, brez točk. Med posamezniki je bil prvi Žižek s 1350 točkami pred Kardinarom, 275, Drvaričem, 250, in Passero, 250 točk (vsi MS). Po kategorijah pa so zmagali — 3. kategorija — Janko Kardinar, 275, 5. kategorija — Štefan Drvarič, 250, in 9. kategorija — Ivan Žižek (vsi MS), 1350 gramov rib.

— KONJSKI ŠPORT —

Dorica MS druga

V Mariboru so bile kasaške dirke, na katerih so sodelovali tudi ljubotomski kasači in dosegli nekaj dobrih uvrstitev. V spominski dirki Julčeta Novaka, kjer so nastopili najhitrejši kasači, je zmagal Fit (Hrovat), medtem ko je Dorica MS z Markom Slavičem starejšim zasedla drugo mesto, čeprav je obkrožila vodila. Druge uvrstitve ljubotomskih kasačev: Abartka (Jureš) in Arno MS (Slavič) sta zasedla drugi mesti, Lidi Di (Hanzekovič), Duša MS (Slavič), Furor (Slana) so bili tretji, Larson (Hanzekovič) pa četrti.

NOGOMET

Mura in Nafta na vrhu

V tretjem kolu tekmovalja v slovenski nogometni ligi je soboska Mura gostovala v Novi Gorici in premagala Vozila s 3:0. Strelci za Muro: Marcina (avtogol), Jančar in Škaper. Lendavska Nafta pa je doma premagala Partizana iz Slovenj Gradca s 4:0. Strelci: Dovečar 2 ter Gašpar in Süč. To sta tretji zaporedni zmagi Mure in Nafta. V naslednjem kolu igra pomurska ligaška doma. Mura bo gostila Elko iz Mozirja, Nafta pa Steklara iz Rogaske Slatine. Mura in Nafta vodita s po 6 točkami.

PNL

Rezultati — 3. kolo	
Turnišče:Veržej	1:4
Polana:Bakovci	1:2
Beltinka:Dobrovnik	1:1
Črenšovci:Renkovci	4:2
Tišina:Hotiza	3:1
Odranci:Rakičan	4:2
Tišina	3 3 0 0 9:4 6
Veržej	3 2 1 0 7:2 5
Beltinka	3 2 1 0 6:2 5
Dobrovnik	3 2 1 0 6:3 5
Črenšovci	3 1 2 0 9:7 4
Odranci	3 1 1 1 7:7 3
Turnišče	3 1 0 2 8:9 2
Polana	3 1 0 2 2:4 2
Bakovci	3 1 0 2 4:8 2
Rakičan	3 0 1 2 6:9 1
Hotiza	3 0 1 2 3:6 1
Renkovci	3 0 0 3 3:9 0

I. MNL MS

Rezultati — 3. kolo	
Tešanovci:Radgona	3:2
Lipa:Čankova	3:3
Ljutomer:Apache	3:0
Filovci:Gančani	3:2
Dokležovje:Čarda	2:1
Tromejnik:Ižakovci	1:1
Dokležovje	3 3 0 0 13:5 6
Lipa	3 2 1 0 11:6 5
Tešanovci	3 2 1 0 7:3 5
Filovci	3 2 0 1 6:7 4
Ižakovci	3 1 1 1 8:7 3
Tromejnik	3 1 1 1 5:8 3
Gančani	3 1 0 2 5:6 2
Čankova	3 0 2 1 5:6 2
Ljutomer	3 1 0 2 4:5 2
Čarda	3 1 0 2 4:5 2
Radgona	3 1 0 2 5:7 2
Apache	3 0 0 3 3:11 0

ONL Lendava

Rezultati — 5. kolo	
Kobilje:Mladost	0:0
Mostje:Žitkovci	5:2
Bistrica:Nedelica	0:1
Petišovci:Panonija	3:0
Zvezda:Olimpija	0:4
Nafta:Lakoš	1:1
Kapca:Graničar	5:0
Petišovci	5 5 0 0 17:2 10
Nedelica	5 4 1 0 14:4 9
Mostje	5 4 0 1 12:9 8
Nafta	5 3 1 1 17:12 7
Mladost	5 1 3 1 12:8 5
Kobilje	5 2 1 1 10:6 5
Bistrica	5 1 3 1 7:6 5
Graničar	5 2 1 2 14:15 5
Kapca	5 2 0 3 13:14 4
Lakoš	5 0 3 2 4:8 3
Žitkovci	5 1 1 3 10:15 3
Olimpija	5 1 1 3 8:16 3
Panonija	5 1 0 4 2:9 2
Zvezda	5 0 1 4 3:19 1

II. MNL MS

Rezultati — 3. kolo	
Serdica:Hodoš	0:2
Bratovci:Vrelec	0:4
Križevci:Romah	2:4
Bogojina:Prosenjak	2:2
Puconci:Rogašovci	6:3
Seč:Šalovci	0:3
Grad prost	

— POLFINALE VAŠKIH IGER KS —

V Noršincih prvi Martjanci

V Noršincih so bile polfinalne igre vaških krajevskih skupnosti soboške občine. Sodelovalo je 6 ekip. Zmagala je ekipa Martjanec pred Puconci, Lipovci, Bogojino, Bodonci in Tešanovci. V nedeljo ob 10.00 pa bo v Bodoncih finale. Sodelovalo bo deset ekip.

— MOTOKROS —

Rogan osmi

Na republiškem prvenstvu v motokrosu, ki je bilo v Trzinu je oo pomurskih tekmovalcev bil zopet najuspešnejši trener soboških krosistov Jože Rogan, ki je v kategoriji do 250 cm zasedel v skupni uvrstitvi deseto mesto, v finalni vožnji pa je bil osmi.

— NOGOMET —

TRENERJI V BELTINCIH

V soboto, 20. t. m., bo ob 16.00 na igrišču v Beltincih prijateljska tekma nogometnih trenerjev Lendave in Murske Sobotice. Srečanje bo za gledalce gotovo privlačno.

FERI MAUČEC

40 LET POMURSKE KOŠARKE

Novo košarkarsko igrišče v Radencih

Z ustanovitvijo Pomurske košarkarske podzveze v Murski Soboti se je košarka vse bolj širila.

S to privlačno športno pagogo so se poleg osnovnih in srednjih šol začeli ukvarjati tudi v nekaterih društvi Partizan in delovnih kolektivih. Začeli so organizirati pomurska prvenstva, usposabljalni strokovne kadre in graditi košarkarska igrišča. Pri tem sta opravili pomembno vlogo društvi Partizan v Murski Soboti (Juteršnik, Marinič) in v Radencih (Znida-

rič), ki sta se lotili sistematičnega dela z mladino. Druge košarkarske sekcije pri društvih Partizana v Puconcih, Rakičanu in Lendavi, ki so začele gojiti košarko, so z odhodom mentorjev (Rodež, Birs, Vesterbah) prenehale z delovanjem. V letu 1963 je bilo ob olimpijskem plavalnem bazenu v Radencih zgrajeno novo košarkarsko igrišče, prvo na desnem bregu reke Mure, ki je prav gotovo veliko pripomoglo k razvoju košarke v tem zdraviliško-turističnem kraju.

SOBOTA V DRUGI REPUBLIŠKI LIGI

V tem času se je v Sloveniji izpopolnjeval tekmovalni sistem in leta 1963 se je ekipa Partizana Murska Sobotica kot pomurski prvak uvrstila v drugo republiško ligo. Žal pa je mlada in neizkušena košarkarska ekipa soboškega Partizana, ki sta jo vodila košarkarska delavca Marinič in Juteršnik, v drugi republiški ligi zasedla sedmo mesto in izpadla iz lige ter naslednjo sezono zopet tekmovala v pomurski ligi. Ekipo soboškega Partizana so večinoma sestavljali igralci, ki so študirali izven Murske Sobotice, zato niso mogli redno trenirati, kar je tudi eden od vzrokov za izpad iz druge republiške lige. Poleg tega pa so se srečevali tudi s finančnimi problemi. Po eni tekmovalni sezoni je ekipa soboškega Partizana zopet postala pomurski prvak in si pridobila pravico sodelovanja na kvalifikacijah za vstop v drugo republiško košarkarsko ligo, ki so bile v Litiji. Ekipa je zasedla tretje mesto in se ni uvrstila v višje tekmovalje. V tem času pa so bila že dobro organizirana pionirska košarkarska tekmovalja, katerih število se je vsako leto povečevalo. Leta 1964 je bila pri osnovni šoli v Radencih zgrajena še nova telovadnica, ki je omogočila nemoteno vadbo in igranje košarke kot edina telovadnica v radgonski občini. Tako so lahko tekmovali za občinska in pomurska prvenstva v Murski Soboti in Radencih.

(nadaljevanje)

Košarkarska ekipa Partizana Murska Sobotica 1963.

— STRELSTVO —

PETO MESTO NORŠINEC

V Potočju je bilo sedmo kolo tekmovalja v republiški ligi v streljanju z malokalibrsko puško. Ekipa Noršinec je nastreljala 715 krogov in zasedla peto mesto. Posamežno: Karel Turner 240, Branko Bukovec 238 in Štefan Balaško 237 krogov.

Ekipa Noršinec je sodelovala tudi na republiškem tekmovalju za pokal maršala Tita in z 2034 krogi zasedla sedmo mesto. Posamežno: Karel Turner 527, Štefan Balaško 520, Branko Bukovec 507 in Ljubo Špindler 480 krogov.

— ŠPORTNI RIBOLOV —

LJUTOMER ČETRTI

V Novem mestu je bilo tekmovalje športnih ribičev za pokal Krke. Tekmovalja so se udeležili tudi člani RD Ljutomer in zasedli četrto mesto. Med posamezniki je zmagal Magdič, Božič je bil peti, Škerget pa osmi (vsi Ljutomer).

— ROKOMET —

PORAZ POLANE V PRVEM KOLU

Začelo se je prvenstvo v slovenski ženski rokometni ligi. Ekipa Polane je kot novinec gostila rokometiške Itase iz Kočevja in izgubila s 17:21. Domačinke so igrale premalo zbrano, kar so izkoristile izkunejše gostje. Gole za Polano so dosegle: Gamze 6, I. Hozjan 3, Vugrinec 3, Virag 2 ter Horvat, Hozjan II in Laslo po enega.

Tekma drugega kola med Polano in Iskro bo v torek, 23. t. m., ob 19.00 v Murski Soboti. Po dolgem času bo to zopet priložnost za ljubitelje rokometu v Murski Soboti, da si ogledajo tekmo republiške lige.

USPEŠEN ŠTART DEKLET

Začelo se je tekmovalje v drugi republiški ženski in moški rokometni ligi — vzvod. Uspešno sta štartali ženski ekipi. Beltinka je v Sevnici premagala Lisco z 22:19. Strelke: Tkalec in M. Baša po 6 ter Kociper 4. Radgona kot novinec pa je doma premagala Rače s 24:23. Najboljša strelka je bila Petkova, ki je dala 16 golov. Od moških ekip so zmagali le rokometiški Bakovec, ki so v Celju premagali Aero Celje s 24:17. Najboljša strelca: Merčnik 10, Kozelj 4. Črenšovci so doma izgubili z Ormožem z 20:23. Najboljša strelca: Horvat 5, Gjerek 4. Krog je izgubil v Mariboru z Branikom s 24:32. Strelca: Benko 9, Titan 7. Radgona pa je izgubila v Šempetru s 26:39. Najboljša strelca: Adam 8 in Grah 6.

— KOŠARKA —

Uspeh košarkarjev Pomurja

V nadaljevanju prvenstva v slovenski mladinski košarkarski ligi — vzvod je ekipa Pomurja v Mariboru premagala Branik z 81:79. Najboljši strelci: Banič 31, Gomboc 15 in Tušar 13. Kadeti Pomurja pa so doma premagali Sl. Bistrico s 95:64. Strelci: Tušar 32, Banič 28 in Tinev 16.

V nadaljevanju tekmovalja kadetinj je ekipa Pomurja premagala Slivnico z 62:30. Strelki: Gerič 16, Kuharič 12 ter izgubila z Marlesom 56:64. Strelki: Kovačič 17 in Lihtenev 14. Mladinke Pomurja pa so izgubile z Marlesom 45:77. Najboljši strelki: Drožina 13, Korošec 12.

— NAMIZNI TENIS —

Sobočani zmagovalci v Freisingu

Članska ekipa Sobotice, za katero so igrali Ivan Kuzma, Robi Benkovič ter Tanja Sinic — igralo se je po sistemu evropske lige — je gostovala v Freisingu v ZRN in v konkurenci osmih ekip zasedla prvo mesto. Po nekaj letih je tako prvo mesto spet pripadlo Sobočanom, ki so bili že trikrat zmagovalci tega turnirja, v zadnjih letih pa je zmagovala ekipa z Dunaja. Sobočani so vse nasprotnike visoko premagovali, le v finalu sta Kuzma in Benkovič izgubila vsak po eno partijo, Tanja Sinic je ostala neporažena, prav tako tudi moška in mešana dvojica Kuzma — Sinic.

Rezultati v skupini: SOBOTA—TTC STAFFEL 4:0, TTC MOHNESEE 4:0, TTC FREISING 4:0, polfinale: SOBOTA—ROSENHEIM 4:0; finale: SOBOTA—SV ESTING 5:2. M. U.

ZRIM PRESENETIL

Kvalifikacijski pionirski turnir za sodelovanje na republiških selekcijskih turnirjih, ki je bil v Mengšu, je letos zbral rekordno število — nad 120 nastopajočih iz 25 slovenskih klubov.

Od Pomurcev so nastopili le predstavniki Sobotice in Beltincev, vendar z izjemo Zrima, ki je s tretjim mestom izredno presenetil, niso zadovoljivi. Uspeh Zrima je še toliko večji, ker je letos še mlajši pionir. Med najboljših 16 so se uvrstili Horvat, Trtnj...

in Lenarčič (vsi Bel), ki so si zagotovili mesta na republiških selekcijskih turnirjih, razočarala pa sta Sobočana Fišer in še zlasti Županek, ki se nista uvrstila med prvih 16.

Na podobnem turnirju pionirk v Ljubljani je sodelovalo 80 igralk iz 17 klubov in le Jasna Breznik iz Sobotice se je uvrstila med najboljših 16, drugim pa to ni uspelo, med njimi tudi Klavdija Korošec iz Beltincev. M. U.

KAR DVE SMRTNI NEZGODI

V preteklem tednu se je na pomurskih cestah zgodilo kar 20 prometnih nesreč, od tega v štirih primerih s smrtnim izidom oziroma hudimi telesnimi poškodbami ter precejšnjo materialno škodo. Pozna se, da so dopusti za nami in da je na cestah veno večja gneča, kar terja večjo previdnost udeležencev cestnega prometa.

7. septembra ob 20.15 se je voznik motornega kolesa Anton Šinko iz Murskih Petrovcov peljal po regionalni cesti skozi naselje Murski Petrovci, a zaradi neprimerne hitrosti ni mogel izpeljati ostrega levega nepreglednega ovinka. Ko je zavijal, mu je nasproti pripeljal voznik osebnega avtomobila Ladislav Šparaš iz Maribora. Kolesar je zadel v le-

vo sprednjo stran avtomobila, od koder ga je odbilo na desno stransko cesto in obležal je hudo telesno poškodovan. Odpeljali so ga v soboško bolnišnico, materialna škoda pa znaša 150 tisoč dinarjev.

8. septembra ob 8.40 pa se je zgodila prometna nezgoda na regionalni cesti v Ljutomeru. Voznik tovornega avtomobila Vladimir Veldin iz Brezna 121, občina Ormož, je peljal proti Veržetu. Na prehodu čez železniško progo mu je nasproti pravilno po desni strani pripeljal kolesar Mirko Krajnc iz Lukavec 17. Pred srečanjem s tovornjakom je nenadoma zavil na sredino vozišča. V trčenju se je kolesar hudo telesno poškodoval.

9. septembra ob 9. uri je izbruhnil požar v kuhinji stanovanjske hiše Milana Štefanca iz Gornje Radgone, Šlebingerjev breg 5. Oškodovanec je na plinskem štedilniku topil zaščito za avto. Medtem je odšel na dvorišče in pozabil na vklopljeni štedilnik. Ker se je zaščita pregrela, je začela kipeti in je zagorelo. Zgorelo je pet kuhinjskih elementov, barvni televizorski sprejemnik, štedilnik, hladilnik in razna posoda. Nastalo je za milijon dinarjev škode.

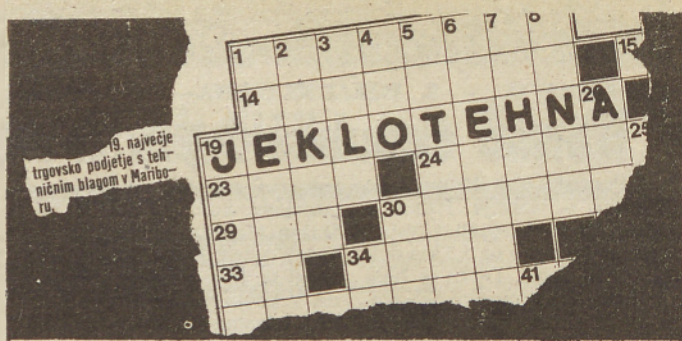
10. septembra okrog 18.45 je Daniel Kolenko z osebnim avtomobilom vozil po magistralni cesti iz Beltincev proti Murski Soboti. Pri Bratonjih je v križišču z lokalno cesto pripeljal s stranske ceste kolesar Štefan Peterka iz Beltincev. Na kamni 10, in izsilil prednost. Kljub zaviranju ni mogel preprečiti nesreče in je Peterko zbil po cestišču. Hudo telesno poškodovanega so odpeljali v soboško bolnišnico in 15. septembra je podlegel poškodbam.

9. septembra ob 17.00 se je G. E. iz Gornje Radgone peljal s kolesom z motorjem po lokalni cesti navzdol proti magistralni cesti v Gornji Radgoni. Pred njim se je v isti smeri peljala kolesarka M. B. iz Gornje Radgone pravilno po desni strani. Voznik kolesa z motorjem, ki ni imel potrđila o poznavanju cestnoprometnih predpisov, jo je tako tesno prehitel, da jo je zadel in je bila ob padcu hudo poškodovana.

12. septembra ob 8.50 je med čiščenjem kombajna za siliranje koruze 52-letni Jože Šrajner iz Gerlinec 115 dvignil napravo na dva lesena podpornika. Ta sta se podrla in kombajn ga je pokopal. Bil je takoj mrtev.

Podobna nesreča s smrtnim izidom se je zgodila že 3. septembra, ko se je nosilni del hidravličnega dvigala na tovornjaku SGP Pomurje podrl na Ivana Hozjana iz Črenšovca. Nosilni del je podprl Stanko Horvat s Petanjec 40 a in ne Ivan Hozjan, kot je bilo objavljeno v prejšnji številki Vestnika.

13. septembra okrog 22.30 pa so se stekli na prireditvenem prostoru v Lendavi. Janez Šimonič iz Lendave je ob tem udaril po obrazu Tiborja Horvata iz Lendave in odšel domov. Horvat pa je poiskal še 3 Rome, in sicer Franca Kolomparja, Štefana Olaha in Ignaca Horvata, ki so na dvorišču hiše Šimoniča napadli lastnika. Ta se je sprva branil s sekiro, nato pa je pobegnil v hišo. Nato so Romo nasilno vdrl v stanovanje, jer je Kolompar udaril Šimoniča z desko trikrat po glavi. Ta je bil hudo telesno poškodovan in je na zdravljenju v soboški bolnišnici. Rome so prijavili javnemu tožilstvu.

ARCOMURKA
VELETRGOVINA

Potrošnik

N. SOL. O.

TO IZBIRA MURSKA SOBOTA, ARH. NOVAKA 2

Sozd ABC POMURKA, Veletrgovina Potrošnik, tozd Izbira M. Soboti v skladu s 65. členom Statuta in po sklepu delavskega sveta

razpisuje

prosta dela in naloge

POSLOVODJA V PE BLAGOVNICA — ODDELEK STANOVANJSKA OPREMA

Pogoji:

- srednja izobrazba komercialne ali poslovodske smeri oz. izobrazba VK delavca trgovske ali druge ustrezne smeri oz. izobrazba KV delavca trgovske ali druge ustrezne smeri,
 - najmanj 3 leta delovnih izkušenj.
- Izbrani kandidat bo za opravljanje razpisanih del in nalog imenovan za dobo 4 let.
- Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Veletrgovina Potrošnik, tozd Izbira, Arh. Novaka 2, Murska Soboti — za razpisno komisijo.
- Razpis velja 15 dni po objavi.

Mercator - Univerzal

trgovina na drobno, p.o.

69220 Lendava, Partizanska 22
tel.: n.c. (069) 75110, 75113, 75112, 75141

Razpisna komisija

razpisuje

dela in naloge poslovdij poslovnih enot

1. Blagovnica — Galanterija Lendava
2. Oprema Lendava
3. Preskrba Lendava
4. Tkanina Mursko Središče
5. Železnina Velika Polana
6. Metka Turnišče
7. Blagovnica — Bife Lendava

Delavci bodo izbrani za dobo 4 let, od 1. 11. 1986, s polnim delovnim časom.

Kandidati morajo za opravljanje razpisanih del in nalog izpolnjevati poleg z zakonom določenih, naslednje pogoje:

- podl. — 6.:
- V. stopnja strokovne izobrazbe trgovinske, komercialne ali ekonomske usmeritve in 2 leti delovnih izkušenj v blagovnem prometu ali
 - IV. stopnja strokovne izobrazbe prodajalca in 5 let delovnih izkušenj v blagovnem prometu
 - sposobnost organiziranja in vodenja delovnega procesa pod 7.:
 - V. stopnja strokovne izobrazbe gostinske usmeritve in 2 leti delovnih izkušenj v gostinski dejavnosti ali
 - IV. stopnja strokovne izobrazbe gostinske usmeritve in 5 let delovnih izkušenj v gostinski dejavnosti
 - sposobnost organiziranja in vodenja delovnega procesa
- Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev objave sprejema Razpisna komisija DO Mercator-Univerzal Lendava, Partizanska 22, 8 dni po objavi.
- Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po izidu razpisa.

ZŠAM AVTO ŠOLA
LJUTOMER

Razpisuje

VPIS V ŠOLO

za poklic voznik motornih vozil v letnik 1986/87.
Rok za vpis je 15. oktober 1986, vplačilo ob prijavi je 20.000 din.
Informacije na sedežu avtošole, N. Rajh 15.

lek Ljubljana

LEK, TOVARNA FARMACEVTSKIH IN KEMIČNIH IZDELKOV, n. sol. o., Ljubljana, Verovškova 57

TOZD KOZMETIKA, proizvodnja kozmetičnih izdelkov, r. o., Ljubljana, Verovškova 57

Poslovana enota v LENDAVI

objavlja

prosta dela in naloge

VODJA SLUŽBE ZA VZDRŽEVANJE IN SPLOŠNE ZADEVE

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba strojne oz. druge ustrezne smeri
 - 2 oz. 4 leta delovnih izkušenj
 - zaželen izpit iz varstva pri delu
- Razgovore in psihološko testiranje bomo organizirali v Lendavi.
- Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev objave sprejema 8 dni po objavi kadrovske-pravni sektor delovne organizacije LEK, Ljubljana, Verovškova 57.

70 ljubljanska banka

Pomurska banka Murska Soboti

Razpisna komisija delavskega sveta delovne skupnosti LB Pomurske banke Murska Soboti

razpisuje

za 4 leta
prosta dela in naloge

VODJE SEKTORJA ORGANIZACIJE IN SPLOŠNIH POSLOV

Kandidati za opravljanje del in nalog morajo izpolnjevati splošne pogoje in imeti:

- visoko strokovno izobrazbo (VII. stopnja) s področja prava ali druge ustrezne usmeritve ter štiri leta delovnih izkušenj pri odgovornejših delovnih nalogah,
- sposobnost za razvijanje in utrjevanje samoupravnih socialističnih odnosov,
- moralnopolitične vrline, ki izražajo celovitost strokovnih, družbenopolitičnih in moralnoetičnih meril, predvsem pa celovito oceno uspešnosti dosedanjega dela,
- druge pogoje, ki jih predpisuje zakon.

Ponudbi za razpis mora kandidat priložiti dokazilo o šolski izobrazbi. Iz ponudbe morajo biti razvidne delovne izkušnje na zahtevanih področjih dela za razpisana dela.

Prijave pošljite v zaprti ovojnici v 15 dneh po objavi na naslov: Ljubljanska banka Pomurska banka Murska Soboti, Trg zmage 7, 69000 Murska Soboti, z oznako »za razpisno komisijo«.

O izbiri kandidatov bo odločil na predlog razpisne komisije delavski svet delovne skupnosti v mesecu oktobru 1986. Kandidate bomo o izbiri obvestili pismeno v 8 dneh po delavskem svetu delovne skupnosti.

ARCOMURKA

agromerur

perutinarstva in transport n. o. sol. o.
Murska Soboti

TOZD TRANSPORT

ABC POMURKA, Agromerur tozd Transport M. Soboti

objavlja

JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev

1. tovorni avto znamke TAM 5500, letnik 1973, neregistriran, vozen — izključna cena 450.000 din;
2. tovorni avto TAM 2001, letnik 1973, neregistriran, vozen — izključna cena 400.000 din;
3. tovorni avto MERCEDES 1113, letnik 1973, nekompleten, neregistriran, vozen — izključna cena 400.000 din;
4. tovorna prikolica TEHNOSTROJ AP 8—21, letnik 1973, neregistrirana, vozna — 500.000 din;
5. motor TAM 6500, letnik 1981, nekompleten — izključna cena 100.000 din;
6. motor FAP 1516, letnik 1978 — izključna cena 150.000 din.

Javna dražba bo v sredo, 24. 9. 1986, ob 10. uri na dvorišču Agromerurja.

Ogled osnovnih sredstev je možen 2 uri pred začetkom dražbe. Interesenti morajo pred začetkom vplačati 10 odstotno varščino od izključne cene.

Prometni davek plača kupec.

OSNOVNOŠOLSKI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD
Trstenjakova 73, MURSKA SOBOTA

obvešča starše, da bo

VPIS ŠOLSKIH NOVINECEV

19., 22., 23. in 24. septembra 1986 od 8. do 14. ure za ves šolski okoliš na osnovni šoli Dane Šumenjak (OŠ I), razen za Krog, kjer bo vpis 25. septembra 1986 od 8. do 12. ure.

Vpisujemo otroke, ki so rojeni leta 1980 ter januarja in februarja leta 1981, pogojno pa tudi otroke, rojene do 31. avgusta 1981.

Ob vpisu je potrebno predložiti izpisek iz rojstne matične knjige in enotno matično številko otroka.

Skupščina občine Murska Soboti razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za prodajo osebnih avtomobilov

1. IMV 30 TS, leto izdelave 1979, izključna cena 1.500.000 dinarjev,
2. VW 1303 J, leto izdelave 1975, izključna cena 120.000 dinarjev.

Javna dražba bo 24. septembra 1986 ob 9. uri na dvorišču Skupščine občine M. Soboti, Alija Kardoša 2.

Ogled avtomobilov je možen uro pred začetkom dražbe na dvorišču SO M. Soboti.

Pred začetkom na dan javne dražbe med 8. in 9. uro morajo interesi plačati 10 % varščino.

Prometni davek plača kupec.

Mercator - Sloga

trgovina na debelo, drobno
ter gostinstvo, p.o.

69250 Gornja Radgona
Partizanska 12a

Delavski svet MERCATOR-SLOGA, trgovina na debelo in drobno ter gostinstvo, p. o., Gornja Radgona

razpisuje:

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili (ni reelekcija)

1. POSLOVODJA II PE MAJA, Radenci
 2. POSLOVODJA II PE POHIŠTVO, Gornja Radgona
- Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:
- kandidat mora imeti poslovodsko, srednjo šolo ali poklicno trgovsko šolo z delovnimi izkušnjami nad 5 let,
 - sposobnost vodenja poslovne enote in sposobnost komuniciranja s strankami.
- Kandidat bo imenovan za dobo 4 let, po poteku te dobe pa je lahko ponovno izbran.
- Kandidati naslovijo svoje prošnje z ustreznimi dokumenti v 15 dneh po razpisu na naslov: Razpisna komisija MERCATOR-SLOGA, p. o., Gornja Radgona, Partizanska c. 16.
- Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka roka za prijavo.
- Osební dohodek: 100-odstotna osnova 122.720.000 din.

Radijski in televizijski spored od 19. do 25. septembra

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	CETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v petek, 19. septembra (informativni del, mladinska oddaja, Elektrotehna se predstavlja ... Kam konec tedna, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 17.20—23.55 Teletekst RTV Ljubljana. 17.35 Poročila. 17.40 Pesmi in zgodbe za vas: Zlata goska, poučna oddaja TV Zagreb. 17.55 Modro poletje, 14. del španske nadaljevanke. 18.20 Industrijsko oblikovanje: grafično oblikovanje. 18.45 Risanka. 19.00 Danes: obzornik ljubljanskega območja. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 20.05 Afrika, 3. del angleške dokumentarne serije. 21.10 Derrick, nemška nanizanka. 22.10 Tv dnevnik. 22.25 Pocieni detektiv, ameriški film. TV ZAGREB 9.00 Izobraževalni spored (do 12.40), 16.40 Nemščina, 17.10 Književni tv-vrtljak, 17.40 Poročila, 17.45 Dajmo, družimo se! — otroška nanizanka, 18.15 Kulturna dediščina — izobraževalna oddaja, 18.45 TV-koledar, 18.55 Številke in črke — kviz, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Pustolovščine Sherlocka Holmesa, angleška nadaljevanke, 20.55 Klub 4 — zabavnoglasbena oddaja, 21.40 TV dnevnik, 21.55 V petek ob 22h — kulturni magazin, 23.25 Program plus, 00.35 Poročila. TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Primer za dva, 21.20 To so bili časi, 22.05 V carstvu strasti (fi) Drugi program 16.20 Bolnišnica na robu mesta, 17.15 Svet živali, 18.00 Tehnik, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Velika družina, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Šport, 22.15 Vražji mož (film), 23.30 In tako je umrla Rjabačinska (film) TV MADŽARSKA 8.25 Naš ekran, pon. 8.45 Jesensko sonce, TV film, 10.00 Upokojski dopoln, vmes Spomin na primadono in športni muzej, 16.40 TV spored za 3 dni, 16.45 Puščavska kultura, 17.10 Lect, etnografska serija, 17.35 Švedska po Palmeju, 18.00 Okno, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Linda, Rebeka, 21.15 Umetnina tedna, 21.20 Parabola, 21.50 Diamantna piramida, TV igra, 23.00 TV dnevnik. TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program, Risanke, Ante, laponski deček sedmi kontinent — dokumentarec, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Giuseppe Verdi: Falstaff — opera — orkester gledališča San Carlo iz Neaplja — dirigira Daniel Orel, 22.40 TVD vsedanes, 23.00 Zadeva Watergate — dokumentarec, 23.50 Šport.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v soboto, 20. septembra (informativni del, sobotna reportaža, Iskanje-znanje-ustvarjanje, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232) TV LJUBLJANA 7.45—11.55 in 15.00—22.40 Teletekst RTV Ljubljana. 8.00 Poročila. 8.05 Zlatorog. 8.20 Slovenske ljudske pravljice: O treh kraljevih sinovih, 1. del. 8.35 J. Ribičič: Miškolin — Miškolin v kreppljih. 8.45 Čirule-čarule: Čarovska dežela. 8.50 Pesmi in zgodbe za vas: Zlata goska. 9.05 Festival MPZ Celje '85, 5. oddaja. 9.35 Periskop. 10.20 Afrika, ponovitev 3. dela angleške dokumentarne serije. 11.20 Ljudje in zemlja — ponovitev. 11.50 Poročila (do 11.55). 15.15 Poročila. 15.20 Charlie in Maria, švedski mladinski film. 16.15 Nikšič: DP v nogometu — Sutjeska: Hajduk, prenos. 18.00 Človek in voda, dokumentarna oddaja TV Novi Sad. 18.30 Na zvezi, oddaja za stik z gledalci. 18.50 Risanka. 19.00 Danes: v šesti prestavi. 19.30 TV dnevnik. 19.45 Vreme. 19.50 Zrcalo tedna. 20.15 Igrani film. 21.55 TV dnevnik. 22.10 Vi deogodba. TV ZAGREB 9.00 Izobraževalni program, 10.30 Vesti, 13.35 Informativno zabavna oddaja, 14.05 Miti in legende, 14.20 Ciklus filmov Grete Garbo, 16.00 Vesti, 16.15 Nogomet: Sutjeska — Hajduk, 18.00 Kamniti zvoki — narodno zabavna glasba, 18.30 Prisrčno vaši, 20.00 Lady Caroline, angleški igrani film, 23.30 Program plus. TV AVSTRIJA Prvi program 14.30 Gabriela (film), 16.00 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenki tv spored, 18.30 Veselo v soboto, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Velika priloznost, 21.50 Šport, 22.35 Koroška 86 (zabavna prireditev), 23.35 Glasbena lestvica TV MADŽARSKA 8.30 Vikend program, 9.00 Risanka, 9.20 Za najstnike, 10.00 O preskrbi z mesom, 11.00 Suženstvo, pon. 12.10 Kdo bo zmagal danes? 14.00 Dva, kriminalka, 14.50 Vikend program, 16.00 Življenje na zemlji, 17.30 SOS za otroško vas, 18.00 Vikend program, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Muhasti letni časi, zabavni magazin, 21.15 Vikend program, 23.00 TV dnevnik. TV KOPER 14.00 TV novice, 14.10 Otroški program, Risanke, Ante, laponski deček — telefilm sedmi kontinent — dokumentarec, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Mesto danes, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Zgrešene ambicije — tv nanizanka, 21.30 Ana — glasbena oddaja, 22.30 TVD vsedanes, 22.45 Kavalirji neba — telefilm, 23.30 Gore in avanture — festival dok. filma o gorah — Trento.	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Reportaža iz pobratenih občin Slovenije in Hrvaške, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232) TV LJUBLJANA 7.50—12.35 in 14.20—22.35 Teletekst RTV Ljubljana. 8.05 Poročila, otroška matineja. 9.30 A. Berkesi: Pragovi, 3. del madžarske nadaljevanke. 10.30 Domači ansambli: Ansambla Slovenija in Henček. 11.00 Rašica pri Velikih Laščah: Prenos trubarjevih slavnosti. 12.30 Poročila. 14.35 Moby Dick, ameriški film. 16.25 Poročila. 16.30 Srebrna cesta, švedski film. 17.00 Pod lipo, prenos iz Trnave v Savinjski dolini. 18.45 Risanka. 19.00 Danes: potrošniška porota. 19.30 TV dnevnik. 20.00 A. Sidran: Oče na službenem potovanju, 3. del nadaljevanke TV Sarajevo. 21.00 Jazz na ekranu: Big band RTV Ljubljana. 21.30 Reportaža z nogometne tekme — CZ:Velež. 22.00 Športni pregled. 22.30 Poročila. TV ZAGREB 9.30 Brazde, oddaja v madžarskem jeziku, 10.30 Nedeljsko popoldne za otroke, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Izobraževalna oddaja, 14.15 Hišica v pretriji, 15.05 Sestane brez dnevnega reda, 17.15 Filmski ciklus J. Fonda, 18.55 Šport Billy, 19.30 Dnevnik, 20.00 Oče na službeni poti, 21.30 Nogomet: C. Zvezda—Velež, reportaža, 22.00 Športni pregled, 22.45 Dnevnik, 23.05 Program plus. TV AVSTRIJA Prvi program 11.00 Vzhodni studio, 12.00 Usmeritev, 14.05 Nedeljsko popoldne, 17.40 Klub seniorjev, 18.25 Družinski magazin, 19.00 Volitive 86, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Macbeth (drama), 22.45 Šport Drugi program 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mesto zločina, 21.55 Sam proti mafiji (film), 23.00 Govorica glasbe TV MADŽARSKA 8.30 Vikend program, 9.05 Otroški festival, 9.45 Pohištvo — proizvodnja in prodaja, 10.40 Glasbeni butik, 11.40 Risanka, 12.05 Glasbeni potpuri, 14.00 Oglejmo si skupaj, 14.30 Dvorci čakajo na gospodarja, 15.30 Družabna igra, 16.20 Budimpeštanski velesejem. 16.45 Gostja oddaje: Podpredsednica ministrskega sveta dr. Csehakova, 18.00 Delta, 19.00 Teden, 20.05 39 stopnic, angleški film. 21.50 Vikend program. TV KOPER 14.00 Športna nedelja, 19.00 Povratek odpisanih — tv nanizanka, 20.00 Dubrovnik — dokumentarec, 20.30 Sedem dni, 21.00 Film: Pustolovec Jones — igrajo: Gary Copper, Loreta Joung, 22.30 Kavalirji neba — telefilm, 23.00 Delta dokumentarna oddaja.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 22. septembra (informativni del, športna oddaja, prispevek s področja SLO in družbene samozščite, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 16.50—23.05 Teletekst RTV Ljubljana. 17.05 Poročila. 17.10 Planinski domovi. 17.35 Modro poletje, 15. del španske nadaljevanke. 18.00 Poletni festival 86: Teatro de danza Espanola, (španski plesi). 18.45 Risanka. 19.00 Danes: Podravske obzornik. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 20.05 L. B. Beton: Omočila sem se s Klondikom, 2. del kanadske nadaljevanke. 21.00 Omizje. 23.00 Poročila. Oddajniki II. TV mreže: 18.00 Beograjski TV program. 18.55 Premor. 19.00 Indirekt. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Znanost. 20.50 Včeraj, danes, jutri. 21.05 Propagandna oddaja. 21.10 Ptice trnovke, 1. del avstralske nadaljevanke. 22.00 Dobre vibracije, 23.00 En avtor, en film — P. Krelja: Sprejemna postaja. 23.25 Šahovski komentar (do 23.45). TV ZAGREB 8.25 Vesti, 8.30 Otroški program, 9.00 Izobraževalni program, 16.50 Kronika Bjelovara in Varaždina, 17.25 Črke in številke — kviz, 17.45 Otroška oddaja, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 22.00 Meridijani, 22.30 Dnevnik, 22.50 Program plus; Drugi program 19.00 Antropološki zapisi, 19.30 Dnevnik, 20.00 V torek ob osmih — glasbena oddaja, 21.05 Čas podviga — dokumentarec, 21.50 Metropolitanski muzej; TV AVSTRIJA Prvi program 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.10 Zunanje-politični razpored, 21.15 Dallas, 22.00 Zrcalne slike, 22.45 Kobra, prevzemite (film) TV MADŽARSKA 8.30 Na strehi sveta, pon. 9.25 Alfonso pa pravi ... portret, 16.25 TV spored za 3 dni, 16.30 Zlata školjka, kitajska risanka, 17.10 Zgodovina letalstva, pon. 18.20 Industrijski svet, notranja politika. 18.45 Mini studio 86. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Suženstvo, 5. del brazilske serije. 21.15 Studio 86, kulturni TV tednik, 22.15 Tehnike v umetnosti. 22.30 TV dnevnik. TV KOPER 14.00 TV novice, 14.10 Otroški program — risanke, Otoci z otoka — telefilm, 17.30 Zdravnik in pacient — zdravniška rubrika. 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov — oddaja v živo. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičišče. 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: V zadnjem hipu — igrajo Daniel Darrieux, Mel Ferrer. 22.10 TVD vsedanes. 22.20 Zdravnik in pacient — medicinska rubrika. 22.50 Športni pregled. 23.20 Košarka Italijansko prvenstvo.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Vrtljak popevkarskih novosti, 16.30 — Aktualno v torek, 23. septembra (informativni del, pogovor v živo, Predstavljamo vam ... Iskrice, reklame), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 17.05—22.45 Teletekst RTV Ljubljana. 17.20 Poročila. 17.25 Baletna šola Maribor. 17.50 Živi planet: Novi svetovi, 12. — zadnji del angleške dokumentarne serije. 18.45 Risanka. 19.00 Danes: Zasavski obzornik. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 20.05 G. Materadze: Zgodbe o prvi ljubezni, gruzinska drama. 21.15 Integrali. 22.30 Tv dnevnik. Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik. 17.45 Kdor hoče, ta zmore, dokumentarna otroška oddaja. 18.15 Graničarji, izobraževalna oddaja. 18.45 Zabavnoglasbena oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 V torek ob osmih, narodna glasba. 20.45 Zrebanje lota. 20.50 Včeraj, danes, jutri. 21.05 Čas podvigov, dokumentarna oddaja. 21.50 Po sledeh trojanske vojne: Obleganje legende, 1. in 2. del dokumentarne oddaje (do 22.50). TV ZAGREB 8.25 Vesti, 8.30 Oddaja za otroke, 9.00 Izobraževalne oddaje, 12.25 Tekmovanje glasbene mladine, 17.20 Vesti in kronika Osijek, 17.45 Otroški program, 18.15 Graničarji, izobraževalna oddaja, 18.55 Kviz, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zrebanje lota, 20.05 Notranje politična oddaja, 21.00 Dobro mi je — angleški igrani film, 22.50 Program plus; Drugi program 19.00 Antropološki zapisi, 19.30 Dnevnik, 20.00 V torek ob osmih — glasbena oddaja, 21.05 Čas podviga — dokumentarec, 21.50 Metropolitanski muzej; TV AVSTRIJA Prvi program 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.10 Zunanje-politični razpored, 21.15 Dallas, 22.00 Zrcalne slike, 22.45 Kobra, prevzemite (film) TV MADŽARSKA 8.30 Na strehi sveta, pon. 9.25 Alfonso pa pravi ... portret, 16.25 TV spored za 3 dni, 16.30 Zlata školjka, kitajska risanka, 17.10 Zgodovina letalstva, pon. 18.20 Industrijski svet, notranja politika. 18.45 Mini studio 86. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Suženstvo, 5. del brazilske serije. 21.15 Studio 86, kulturni TV tednik, 22.15 Tehnike v umetnosti. 22.30 TV dnevnik. TV KOPER 14.00 TV novice, 14.10 Otroški program — risanke, Otoci z otoka — telefilm, 17.30 Zdravnik in pacient — zdravniška rubrika. 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov — oddaja v živo. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičišče. 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: V zadnjem hipu — igrajo Daniel Darrieux, Mel Ferrer. 22.10 TVD vsedanes. 22.20 Zdravnik in pacient — medicinska rubrika. 22.50 Športni pregled. 23.20 Košarka Italijansko prvenstvo.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno v sredo, 24. septembra (informativni del, gospodarska tema, Iz delegatskih klopi, reklame), 18.00 — »21-232« — propagandno-glasbena oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 15.55—23.00 Teletekst RTV Ljubljana. 16.10 Sombor: DP v rokometu (Ž)—Bane Sekulić: Belinka Olimpija, prenos Novi Sad. 17.25 Poročila. 17.30 Slovenske ljudske pravljice: O treh kraljevih sinovih, 2. del. 17.50 Modro poletje, 16. del španske nadaljevanke. 18.15 Ladije na Jadranu: Zibelka ladij, 1. del izobraževalne serije TV Zagreb. 18.45 Risanka. 19.00 Danes: Dolenjski obzornik. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 20.05 Dokumentarec meseca: Dva, tri, kroge nad peklom. 20.50 Film tedna: Quilombo, brazilski film. 22.45 Tv dnevnik. Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik. 17.45 Mali upornik, otroška serija. 18.15 Znanost. 18.45 Dobre, stare uspešnice, zabavnoglasbena oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Hiša, 10. del poljske nadaljevanke. 21.15 Poročila. 21.20 Umetniški večer. TV ZAGREB 8.25 Vesti, 8.30 Mali upornik — otroška nadaljevanke, 9.00 Izobraževanje, 12.50 Vesti, 16.05 Izobraževanje, 17.20 Vesti in Kronika občine Split, 17.45 Mali upornik, 18.55 Kviz, 19.15 Male skrivnosti velikih kuharskih mojstrov, 19.30 Dnevnik, 20.00 Politični magazin, 21.00 Izbrani trenutek, 22.30 Program plus. Drugi program 18.30 Zagrebška panorama, 19.00 Mladinska televizija, 19.30 Dnevnik, 20.00 Hiša — serijski film, 21.20 Umetniški večer. TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Glasbena oddaja, 21.50 Šport, 22.20 Temeljna stvar (tv igra) TV MADŽARSKA 8.30 Doktorice, pon. nemškega TV filma, 9.40 Pojejo igralci, 16.20 Stiki, pogovor ob pismih gledalcev, 16.50 Perpetuum mobile; veliki pes, mali pes, 17.35 Magazin pop-glasba, 18.25 Telesport, 19.30 TV dnevnik. 20.05 Starsky in Hutch, serijska kriminalka. 20.55 Ozadje vesti, pogledi in mnenja o javnih zadevah. 21.45 Rezerviran čas, 22.45 Stara madžarska plezna glasba. 22.50 TV dnevnik. TV KOPER 14.00 TV novice, 14.10 Otroški program, Risanke, Pleme vran — telefilm, Sedmi kontinent — dokumentarec, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Solaris — znanstvena fantastika. 22.30 TVD vsedanes. 22.40 Bellamy — telefilm. 23.30 Smučanje dokumentarec.	

Prodaj

NEMŠKE OVČARJE Z RO-
DOVNIKOM (stare dva meseca)
prodaj. Feliks Jerebic, Rihta-
rovci 30, p. Radenci. M-4482
KALIFORNIJSKE DEŽEVNI-
KE, 4 legla, prodaj za 100.000
din. Telefon popoldne: 24 682.
M-4483
TRAKTOR TORPEDO, DE-
UTZ, letnik 1983, tip 6006-S, z
bočno koso, prodaj. Jože Ran-
taša, Kupetinci 3, p. Videm ob
Ščavnici. IN-19518
TRAKTOR IMT 555, FERGU-
SON, 38 KS, prodaj. Ivan Ker-
man, Urban 16, 42312 Štrigova.
IN-19517
RENAULT 4 GTL, letnik 1983,
prevoženih 33.000 km, ugodno
prodaj. Benko, Sotina 51.
M-4440
HIŠO Z GOSPODARSKIM PO-
SLOPIJEM V PESKOVCIH z
8 ha zemlje prodaj. Informaci-
je: Zora Tot, Peskovci 31, ali te-
lefon: 78 088. M-4069
DVOINPOLSOBNO STANO-
VANJE, 76 m², prodaj. Kličite
po 15. uri: 25 032. M-4347
HARMONIKO MELODIJA,
60-basno, zamenjam za diatoni-
čno (prostotonsko) z doplačilom.
Krog, Trubarjeva 61. M-4472
JESENOVE HLODE prodaj.
Janez Raj, Nedelica 14. M-4473
RENAULT 12, delno karamboli-
ran (tudi po delih), ter motor in
menjalnik za zastavo 101 pro-
dam. Naslov v upravi lista.
M-4475
NOVE SODE ZA VINO,
300—500 l, prodaj. Nedelica
150, p. Turnišče. M-4476
ZASTAVO 750, letnik 1983,
prevoženih 18.000 km, prodaj. Ve-
česlavci 119. M-4477
MLADO KRAVO, brejo, pro-
dam. Janko Horvat, Pečarovi
19. M-4478
OJACEVALEC FENDER TV
IN KITARO REVERB, KOPIJA
FENDER, DVA MIKROFONA
FBT IN PEDALE ZA KITARO
PRODAM. Jože Hajdinjak, Kr-
plivnik 88, p. Grad. M-4479
RENAULT 4, delno karamboli-
ran, ugodno in poceni prodaj,
tudi po delih. Bogojina 37.
M-4480

**GOSTILNA
HOTIZA
vabi na pico**

8

KOMPLETNO POHIŠTVO ZA
DNEVNO SOBO ugodno pro-
dam. Cipot, Murska Sobota,
Lendavska 37 a. M-4484
ODLIČNO OHRANJEN, MA-
LO RABLJEN TRAKTOR ZE-
TOR 6911 s kabino in originalni
priklon za enosno prikolicco ter
VIDEO-REKORDER NORD-
MENDE S KAMERO IVS pro-
dam. Informacije po telefonu:
74 321, interna 23, do 15. ure, v
torek do 17. ure. M-4485
TOVORNI AVTO TAM 60 T5,
prekucnik, prodaj. Nemec, Bo-
račeva 46, ali telefon: 73 090.
GR-12719
KABINO ZA TRAKTOR
533-539-542 prodaj ali menjam
z doplačilom za varnostni lok.
Naslov v upravi lista. GR-12727
GS SUPER 1,3, prevoženih
42.000 km, registriran do septem-
bra 1987, prodaj. Telefon:
75 989. LE-10355
GOZD V KUŠTANOVCIH, štiri
parcele, prodaj. Janez Temlin,
Kušanovci 27, p. Mačkovi. LE-
10364
BAGER TIP 174/16 prodaj.
Gaberje 71. LE-10359
DVOBRAZDNI IZKOPALNIK
KROMPIRJA prodaj. Jože
Raščan, Mala Polana 77. LE-
10358
PRIKOLICO ZA TRAKTOR
PRODAM. Čentuba 478. LE-
10357
MALE DOBERMANE, stare
sedem tednov, in moped s štirimi
prestavi prodaj. Karel Tot,
Kapca 52 b. LE-10356

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika),
Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavcar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Ko-
vač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisni-
štvo), Branko Zunc, Endre Gonter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21
383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-
propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo
Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 83 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
Celoletna naročnina 4.500,—, polletna 2.250,— din; letna naročnina za tujino 322 šlingov, 46 mark,
24 kan. dol., 18 am. dol., 38 šv. frankov; letna naročnina za delovne organizacije 6.000,— din. Tekoči
račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana
50100—620—00112—5049512. Cena posamezne številke je 120,— din. Tiska CGP Večer Maribor. Po
pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

VINOGRADNIKI

V zalogi imamo različne so-
de. Za obisk se priporoča
SODARSTVO MARJAN
MAUČEC, GANČANI 149.

ZASTAVO 101, letnik 1978, pro-
dam. Matija Raduha, Lipa 37.
M-4528
DVOBRAZDNI PLUG BATU-
JE prodaj. Jože Gaberc, Stara
Nova vas 51 a. M-4529
LETOŠNJO KORUZO NA
STORŽIH, večjo količino, pro-
dam. Naslov v upravi lista. M-
4530
GROZDJE Z BRAJD (»franco-
zar«) prodaj. Elek Lovenjak,
Černelavci, Lendavska 6. M-
4531
GROZDJE Z BRAJD (jurka)
prodaj. Ana Kolman, Satahovi
24, telefon: 26 501. M-4532
HARMONIKO (prostotonsko)
prodaj. Jože Vogrinčič, Murska
Sobota, Lendavska 25. M-4533
NOVI PREDNJI LEVI BLA-
TNIK IN ZADNJI DESNI
ROBNIK ZA RENAULT 18
prodaj. Miroslav Špindler, Buč-
kovci 38. IN-19525
ŠIVALNI STROJ SAVICA pro-
dam. Panič, Uziška 1, Ljutomer,
telefon: 81 426. IN-19527
NOVO HIŠO IN POSLOPJE z 1
ha zemlje, pri glavni cesti, ob av-
tobusni postaji (Negova 20), pro-
dam. Pišite ali se ogasite na na-
slovu: Ivan Hajnžič, Ghegova 2,
Maribor. IN-19528
OTROŠKO POSTELJICO Z JO-
GIJEM in odevico prodaj. Tele-
fon: 81 585. M-4534
MOPED TOMOS APN 6, star
eno leto, ugodno prodaj. Mur-
ska Sobota, Šercerjevo naselje
11. M-4535
GROZDJE IZ VINOGRADA
(šmarnica, klinton) prodaj.
Motvarjevci 80. M-4536
TRAKTOR 539 prodaj. Tele-
fon: 78 042. M-4538
BARVNI TELEVIZOR GORE-
NJE, večji ekran, prodaj. Trste-
njakova 44. M-4539
ZASTAVO 101, garažirano, s
plinsko napravo (ali brez), ugod-
no prodaj. Informacije: telefon
73 040, int. 638 — dopoldne. M-
4540
SEDEŽNO GARNITURO, sko-
raj novo, prodaj. Branko Mer-
klin, Černelavci, Zadržna 20.
M-4542
ŠMARNICO, 800 l, prodaj. Vo-
roš, M. Sobota, Stara 1. M-4543
ZASTAVO 101, staro devet let,
prodaj. Naslov v upravi lista.
M-4544
GOLF, letnik 1979, december,
prodaj. Z. Velnarja 23. M-4547
TRI KRAVE, breje, prodaj.
Gaberje 151. LE-10367
TRAKTOR STEYR, 18 KS, s ko-
so in jermenico, ter kolo APN 4
z motorjem prodaj. Avgust To-
plak, Spodnji Ivanjci 33. M-4549
TROSILEC ZA GNOJ KRPA-
N, nov, prodaj 20 % ceneje. Eli-
zabeta Toplak, Stanetinci 14, p.
Cerkvenjak. M-4551
ŠTEDILNIK (2 elektrika, 2 plin)
prodaj. Kocelja 6, stanovanje
5, telefon: 22-100. M-4553
FORD ESCORT 1,3, L letnik
1980, karamboliran, prodaj. Te-
lefon: (069) 23-622. M-4567
OPEL KADETT, star 3,5 leta,
prodaj. Telefon: (069) 73-262.
M-4570
PEČ ZA CENTRALNO KUR-
JAVO, italijansko, 25.000 kalorij,
rabljeno, poceni prodaj. Son-
nenschein, Bakovska 6, telefon:
21-341. M-4571
BELO VINO (šmarnico) pro-
dam. Kobilje 41. M-4572
DIANO, letnik 1981, obnovljeno
in dodatno opremljeno, prodaj.
Mikloša Kuzmiča 7, telefon:
22-507. M-4573
KOMBINIRANI ŠTEDILNIK
(2 elektrika, 2 plin) prodaj.
Renkovi 127. M-4574
ZASTAVO 750 LC, letnik 1979,
in PRENOSNI TELEVIZOR
ISKRA JASNA prodaj. Snako
Vrščič, Alija Kardoša 8, Murska
Sobota, telefon: 26-044. M-4575
ZASTAVO 101, karambolirano
(tudi po delih), prodaj. Sodišni-
ci 11. M-4576
SEJALNICO OLT, 14-vrstno,
malo rabljeno, prodaj. Pečarovi-
ci 70. M-4577

VOZIČEK ZA DVOJČKA, glo-
bok, prodaj. Vida Ferko, Raki-
čan, Lendavska 13, telefon:
26-670. M-4578

NOVO KLETKO ZA ZAJCE Z
NAPAJALNIKOM IN OTRO-
ŠKO KOLO prodaj. Trajbar,
Martjanci 56. M-4554
PARCELO GOZDA PRODAM.
Informacije po telefonu: 069
78-032. M-4555
BELO CEPLJENO VINO (poceni)
in 5 m² trdih drv prodaj. Na-
slov v upravi lista. M-4556
RENAULT 4 TL SPECIAL, v
dobrem stanju, prodaj. Černe-
lavci, Gorička 74, telefon:
24-986. M-4557
GROZDJE Z BRAJD PRO-
DAM. Petanjci 22. M-4558
GRADBENO PARCELO PRO-
DAM. Darko Bagari, Predanovci
59. M-4559
MALE PUJSKE PRODAM. An-
drejci 11. M-4561
ŠKODA 100 Š napredaj. Franc
Novak, Murska Sobota, Trste-
njakova 25. M-4562
DRVA, 6 m³, prodaj. Ivanovci
15, p. Fokovci. M-4563
NEDOGRAJENO HIŠO PRI
PTUJU, zgrajeno do IV. gradbe-
ne faze, prodaj. Telefon po 16.
uri: 062 772-313. M-4564
STAREŠO ZIDANO HIŠO V
BREZOVCIH s 30 ari parcele in
ohišnico (elektrika, voda) pro-
dam. Krenos, Černelavci, Len-
davska 26. M-4565
ZASTAVO 101, letnik 1976, traj-
nogorečo etažno peč EMOCEN-
TRAL 20 in trifazno črpalko,
1,1 KW, prodaj. Jože Rogan,
Severjeva 15, telefon: 24-068.
M-4566

ZASTAVO 101, letnik 1977, in
ZASTAVO 750 prodaj. Ivan
Režonja, Ivanci 45. M-4624
KORUZO ZA SILAŽO, 50 arov,
prodaj. Ivan Kelenc, Črenšovci
179. M-4625
KORUZO Z NJIVE, trdinko,
prodaj. Tropovci 19 c. M-4626
KORUZO ZA SILIRANJE ALI
ZRNJE, 34 arov, prodaj. Mur-
ska Sobota, Partizanska 28. M-
4628
EMO CENTRAL 20, malo ra-
bljeno, prodaj 60% ceneje kot
stane nova. Merklin, Vidonci
115, p. Grad. M-4629
ŠKODA 120 L, registrirano do
avgusta 1987, prodaj. Gederov-
ci 16 a. M-4630
HUSQUARNO 125, letnik 1981,
z majhno okvaro, prodaj za
200.000 din. Telefon: 71 343. M-
4631
VW PRODAM. Petrovci 88. M-
4632
HARMONIKO HOHNER,
72-basno, prodaj. Cena po do-
govoru. Renato Gomboc, Kobi-
lje 45. M-4633
ZASTAVO 750 LE, letnik 1981,
registrirano do septembra 1987,
prodaj. Franc Panker, Pečarovi-
ci 79. M-4634
GOLF, letnik 1978, registriran
do 18. avgusta 1987, prodaj. Sa-
lajko, Murska Sobota, Gregorči-
čeva 55, informacije po 15. uri,
telefon: 21 538. M-4636
TRAKTOR STEYR 30 s čelnim
nakladalnikom prodaj. Moto-
vilci 29. M-4637
ZASTAVO 101 GTL, staro dve
leti, garažirano, prodaj. Telefon
od 15. do 17. ure: 22 259. M-
4638

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je nepričako-
vano, tiho in brez slovesa, komaj v 43. letu starosti, za
vedno zapustil dragi mož, oče, sin in brat

Ivan Hozjan

avtomehanik iz Črenšovec 79 d

V naših srcih je bolečina, med nami praznina. Nadvse boleča je resnica, da te nikoli
več ne bo med nami. Naše misli so vedno pri tebi in tvoj dragi lik ostane v naših sr-
cih do konca dni.

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem
in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, nas tolažili, naše-
ga dragega pokojnika pospremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti ter
mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Iskrena hvala č. duhovnikoma za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke,
predstavniku KS, kolektivu SO Lendava, dijakom 2 a razreda SDEŠ M. Sobota in
osebju zdravstvene ambulante Črenšovci. Posebna zahvala je namenjena sodelav-
cem podjetja SGP Pomurje za vso pomoč ter družinam Šernek in Legen iz Ljublja-
ne in družini Štefana Hozjana iz Trnja III.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Črenšovci, 5. 9. 1986

Globoko žaljuči: žena Ančka ter hčerki Janja in Tadeja

V SPOMIN

24. septembra bodo minila tri
leta velike žalosti, odkar nas je
zapustil dragi mož, oče, stari
oče in tast

Ludvik Poredoš

iz Brezovec

V naših srcih pa živiš in boš živel do konca naših
dni.

VSJ NJEGOVI

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno za-
pustil naš dobri mož, oče, stari oče in
tast

Štefan Horvat

iz Nedelice 98

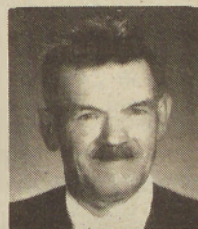
Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem,
kolektivu TMK Lendava, kolektivu Integrala — Promet
in delavnice ter kolektivu Deloze.

Iskreno se zahvaljujemo sosedovi družini Dominko, g. kapla-
nu za pogrebni obred in pevkama za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat hvala za darovane vence, cvetje in izrečeno so-
žalje!

Nedelica, 12. septembra 1986

Žaljuči: žena Barbara, hčerka Nada, Sinovi Štefan, Jožef in
Franc z družinami

Če bi solza mrtvega zbudila,
tebe, dragi očka naš,
ne bi črna zemlja krila.

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je za vedno za-
pustil naš dragi mož, oče in stari oče

Ludvik Rituper

iz Moščanec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom za vso
pomoč, sorodnikom in znancem, ki so ga spremljali na zadnji
poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Zahvalo izrekamo g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke, govornici KS tov. Marti Horvat za poslovi-
ne besede, kolektivoma prirojevavnice toz Oblačila Mura in
Mesne industrije, oddelek polkonzerv.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žaljuči: žena Emilija, sin Štefan in hčerka Olga z družino

Prodaj

WARTBURG, letnik 1976, obnovljen, prodaj. Srečko Šijanec, Veržej 181. M-4579
LESEN KORUZNJAK, dolg 5 m, skoraj nov, ter jabolka za jabolčnik in hrške prodaj. Vaneča 47. M-4580
GROZDJE PRI DOMU NA BRAJDAH UGODNO PRODAM. Rakičan, Prešernova 5. M-4583
MALE PUJSKE PRODAM. Rakičan, Panonska 66. M-4584
MIZARSKO DELOVNO MIZO (»HOBLOPANK«) prodaj. Informacije po telefonu: 24 095. M-4585
126 P, letnik 1982, prodaj. Kufersin, Murska Sobota, Staneta Rozmana 12. M-4586
TRAKTOR URSUS 355, dobro ohranjen, po ugodni ceni prodaj. Franc Kocuvan, Precetinci 39, 69243 Bučkovci. IN-19596
HRASTOVE PLOHE, debeline 5 in 8 cm, nujno prodaj. Janez Kovačič, Gibina 46, p. Ljutomer. IN-19531
SIPOREX, debelina 5 cm, 9 m², prodaj. Vlado Žnidarič, Stara Nova vas 19, 69242 Križevci pri Ljutomeru. IN-19529
TRAKTOR TORPEDO DEUTZ, star dve leti, odlično ohranjen, prodaj. Cven 66, telefon: 81 963. IN-19530
TAM 3500 prodaj ali menjaj za osebni avto. Telefon: 062 773 900. M-OP
53 AROV ZEMLJE IN STARO HIŠO V DOBROVŠČAKU 3 prodaj. Informacije po telefonu: 062 39 338. M-OP
DVA SODA, 500 l, in DVA SODA, 200 l, rabljeni, prodaj. Avgust Prelog, Beltinci. M-4590
KRAVO, staro štiri leta, breje sedem mesecev, prodaj. Gradišče 20. M-4591
VW 1200 J prodaj. Geza Bačič, Murska Sobota, Južna 12, telefon: 21 447. M-4592
PLUG IMT 755 in RAUKOMBI

DRAGEMU SINU IN VNUKU JOHANU LACU S HODOŠA ŽELITA OB ODHODU K VOJAKOM VSE NAJBOLJŠE, DOBRO POČUTJE V NOVO OKOLJU, PREDVSEM PA SREČNO VRNITEV — MAMICA IN OČKA. NAJLEPŠIM ŽELJAM SE PRIDRUŽUJETA STARA MAMA IN STARI OČE.

prodaj. Dezider Domjan, Bodenci 114 a. M-4593
RENAULT 10, motor v dobrem stanju, prodaj. Sinko, Krašči 73. M-4594
OPEL REKORD 1700 ugodno prodaj. Raj, Gomilica 58, telefon: 70 340. M-4596
PRIKOLICO ZA KAMPIRANJE Z OPREMO IN OPEL CORSA NAPRODAJ. Telefon zvečer: 22 338. M-4597
ELEKTRONSKE BOBNE SDS 8 PRODAM. Miha Balazič, Cven 15, telefon po 20. uri: 81 690. M-4598
NEDOGRAJENO STANOVANJSKO HIŠO V VERŽEJU prodaj. Informacije po 20. uri po telefonu: 81 690. M-4599
GROZDJE (jurka) prodaj. Murska Sobota, Kroška 5. M-4600
MESEČNE JAGODE (HUMILOVE VZPENJALKE): rastejo do 2 m ob opori ali na zemlji, na eni sadiki do 5 kg plodov, velikih kot jajce, okus in vonj gozdnih jagod, rodijo od maja do maja, tudi pozimi in ne zmrznejo, sadijo se septembra, po 15 dneh že rodijo. Plačilo po povzetju (za najmanj 20 sadik po 50 din in navodilo). Milanka Mitutinović, Odžaci, 37240 Trstenik. M-OP
BARVNI TELEVIZOR GORENJE UGODNO PRODAM. Informacije po telefonu: 24 941. M-MM
KORUZO, 20 arov, in grozdje, prodaj. Trstenjakova 38. M-4602
ZASTAVO 101 L, letnik 1978, IN BARVNI TELEVIZOR GORENJE prodaj. Murska Sobota, Miklošičeva 13. M-FD
GROZDJE Z BRAJD ugodno prodaj. Murska Sobota, Vegova 11. M-4603
PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO »BUDERUŽ«, 29.000 kalorij, ugodno prodaj. Telefon: 22 008. M-4604
ŠKODO 120 L, ugodno prodaj. Naselje 14. divizije 69, telefon: 21 029. M-4606
ŠTIRISED Z DVEMA FOTELJAMA, dobro ohranjen, prodaj. Ogleđ vsak dan od 15. do 20. ure. Mladen Cajnko, Lendavska 23 b. M-4607
PSICE, nemške ovčarje, stare dva meseca, prodaj. Tišina 56. M-4608

AMI 8, prevoženih 67.000 km, prodaj. Arh. Novaka 19. M-4609
MALE PUJSKE PRODAM. Krog, Plečnikova 50. M-4610
MALE PUJSKE PRODAM. Kupšinci 17. M-4611
GARSONJERO V MURSKI SOBOTO PRODAM. Telefon: 24 852. M-4612
TOMOS AVTOMATIK, starejši, dobro ohranjen, in športni otroški voziček, avtosedež, prodaj. Telefon: 25 417. M-4613
GROZDJE Z BRAJD prodaj. Murska Sobota, Ul. ob kanalu 18. M-4615
KORUZO Z NJIVE, 38 arov, prodaj. Ivan Gujtmán, Melinci 9. M-4616
MOTORNO ŽAGO STIHL prodaj. Karel Škraban, Martjanci 55. M-4617
GROZDJE Z BRAJD PRODAM. Karel Škraban, Martjanci 55. M-4617
OKROGEL VRBOV LES, premer 70 cm, prodaj. Hotiza — Ložič 157. M-4618
KORUZO Z NJIVE ZA ZRNJE PRODAM. Matija Lebar, Žižki 39. M-4619
SILAŽNI KOMBajn SIP PRODAM. Skakovci 17. M-4620
JABOLKA ZA JABOLČNIK IN ZA OZIMNICO prodaj. Naslov v upravi lista. M-4621
GROZDJE Z BRAJD PRODAM. Vrazova 17. M-4622
JUGO 45, 1983, 28.000 km, prodaj. Milanović, Naselje mladinskih delovnih brigad 11. M-4623

Kupim

ODKUPUJEM AVTOMOBILE IN KMETIJSKE STROJE. Žerovinci, telefon: 062 714-113. IN-19524
TROSILNIK SIP ŠEMPETER ZA HLEVSKI GNOJ, manjši, kupim. Naslov v upravi lista. GR-12727
KOSILNICO LAVERDA KUPIM. Mencigar, Gerlinci 14, p. Cankova. M-4521
GRADBENO PARCELO NA OBMOČJU BELTINCI—RADENCI kupim. Z doplačilom dam 2900 m² gozda. Informacije po telefonu: 063 33-155. M-4541
P 126 ali Z 750, ohranjeno, kupim. Ponudbe po telefonu: 22-678 — zvečer. M-4560
STAREJŠE DVOSOBNO STANOVANJE ALI MANJŠO STAREJŠO HIŠO V MURSKI SOBOTO ALI OKOLICI KUPI ZDOMKA. Telefon: 22-453. M-4568
LESENO MONTAŽNO GARAŽO KUPIM. Klement, Martjanci 92, telefon: 22-330, int. 22 — od 7. do 15. ure. M-4595
ŠKODO KUPE 110 R, prednjo vezno masko in zadnjo školjko kupim. Mirko Repoša, Orehovski Vrh 23, Gornja Radgona. M-4614

zaposlitve

DOBROSERČNO ŽENSKO ZA VARSTVO 3-LETNE DEKLICE IŠČEMO. Plačamo dobro. Kličite po telefonu: 24-922. Irena Lanščak, Murska Sobota, Cankarjeva 97. M-4464
KURJAČA ZA CENTRALNO OGREVANJE IŠČE TRGOVINA VARTEKS MURSKA SOBOTA. Informacije: telefon 21-280. M-4523
V REDNO DELOVNO RAZMERJE SPREJMEM ZIDARJA (Od 600 din na uro) in DELAVCA (Od 400 din na uro) Brezplačno stanovanje zagotovljeno. Zidarstvo Recek, Ob Lazniškem potoku 7, Laznice, 62341 Limbuš pri Mariboru. M-4552
ŠIVILJO ZA SERIJSKO DELO z dveletno prakso zaposlim. Branka Varga, Murska Sobota, Mladinska 48. M-4588
TAKOJ ZAPOSIMO DEKLETI ZA DELO V GOSTINSTVU: eno za pomivanje posode, drugo za strežbo. Hrana in stanovanje v hiši. Gostilna Ivanka Mlakar, Črničev 11, 64243 Brezje. M-MM
AVTOLIČARJA ZA NEDOLGOČASNO ZAPOSLOVANJE. Avto-servis FORD, Veščica 4 e, Murska Sobota, telefon: 23-507. M-4605

sobe

OPREMLJENO SOBO s souporabo kuhinje in kopalnice od 1. oktobra išče mlada uslužbenka. Naslov v upravi lista pod »POŠTENA«. M-4545
KOMFORTOT, CENTRALNO OGREVANO SOBO V LJUBLJANI ODDAM STUDENTKI 1. letnika. Ponudbe na upravo lista pod: TELEFON. M-4550
FAKULTETNO IZOBRAZEN MLAD PAR BREZ OTROK IŠČE GARSONJERO ALI ENO.

SOBNO STANOVANJE V MURSKI SOBOTO. MOŽNOST PREDPLAČILA. Ponudbe po telefonu: 71-569. M-OP

razno

PREKLIC!

Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 730671, izdane pri HKS Lendava, TZO Črenšovci. Ivan Hozjan, Črenšovci 125. M-4474

PREKLIC!

Preklicujem veljavnost spričevala za 8. razred OŠ Tišina, izdanega leta 1974, Branko Buček, Krajna 12, p. Tišina. M-4492

PREKLIC!

Preklicujem veljavnost spričevala II. letnika Strojne tehniške šole v Lendavi, za šolsko leto 1975/1976. Drago Drvarič, Murska Sobota, Žitna 29. M-4569
GOSPODINJE!
Če, vam skrinja rosi, toči ali ledeni, pokličite servis 062 774-806. Popravilo opravimo na vašem domu. Miran Žlahtič, Ptuj, Zagrebška cesta 54. M-OP
KMETIJO NA GORIČKEM, primerno za strojno obdelavo, damo v najem pod ugodnimi pogoji. Stefan Novak, Selo 130. M-4501
JAVNOST OBVEŠČAM, DA MONTIRAM STRELOVODE. Za naročila se toplo priporočam. Jože Titan, Rankovci 22, p. Tišina. M-4515

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene in mame

Gizele Gyurica

iz Sela

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter teti Ireni iz Fokovec in sosedu Gezi Kiancu z družino za nesebično pomoč. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Selo, 3. septembra 1986

ŽALUJOČI: mož Janez in sin Feri z Zdenko

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi drage mame, stare mame, prababice, svakinje in tete

Nade Šiftar

iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, dobrim sosedom in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in šopke ali kakorkoli drugače počastili spomin na njo ter nam ustno ali pisno izrekli sožalje.

Zahvaljujemo se g. župniku za pogrebni obred in poslovilne besede ter pevcem za odpete žalostinke.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

ZAHVALA

Za vso toplino, prijateljstvo in nesebično pomoč ob boleči izgubi očeta in starega očeta

Franca Švarca

iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Hvala pevskega zboru, govorniku in godbi na pihala.

VSI, KI SMO GA IMELI RADI

Utihi tvoj glas, obšlo je tvoje srce ostali so sledovi tvojih pridnih rok in kruto spoznanje da se nikoli več ne vrneš.

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 57. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

Šarika Ouček

iz M. Sobote

Tiho in skromno, kot je živela, je odšla tja, kjer ni več trpljenja, ne bolečin, le večni mir.

Hvala vsem, ki ste jo med težko boleznijo obiskovali in ji lajšali bolečine, celotnemu osebju neurološkega oddelka bolnišnice v Mariboru, vsem sosedom, sorodnikom in znancem. Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS za ganljive poslovilne besede. Iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam pa v najtežjih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami.

Žalujoči: sin Vlado in hčerka Beba z družinama, brata Arpi in Karel z družinama, sestra Jolanka in Hermina z družinama ter Irma z Ludvikom

UMRL JE

Ivan Hozjan

avtomehanik iz Črenšovca

Nasega dolgoletnega sodelavca in dobrega prijatelja bomo ohranili v trajnem spominu.

KOLEGI MEHANIKI IN ŠOFERJI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očca in dedija

Vlada Ašenbrenerja

iz Beltincev

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, prispevali v dobrodelne namene ter nam ustno ali pisno izrekli sožalje. Iskrena hvala govorniku, godbi in pevcem iz Beltincev.

Žalujoči: žena Franja, hčerka Sonja ter sinova Vili in Oto z družinami

ZAHVALA

Za vedno nas je zapustil

Ignac Toplak

iz Kapce

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem, ter vsem, ki so darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, nam pa izrekli sožalje. Iskrena hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, med. osebju Zdravstvenega doma Lendava za lajšanje bolečin in vsem, ki so ga obiskovali med boleznijo. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Barbara, sin Franc in hčerka Angela z družinama

ZAHVALA

Tragično in brez slovesa nas je v 74. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Ludvik Fujs

iz Pečarovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali in nam izrazili sožalje, dragemu pokojniku poklonili toliko prelepih vencev in cvetja ter ga v tako velikem številu pospremili k poslednjemu počitku. Zahvaljujemo se za nesebično pomoč kolektivu VVO Zalog, vsem sosedom, posebno Severjevim in Rakerjevim, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem žalostink in predstavnici KS tov. Heleni za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Pečarovci, Dolsko, 2. septembra 1986

Žalujoči: žena Franciška, hčerka Marija z družino in drugo sorodstvo

Pri medobčinskem partijskem sekretarju Beli Banfiju

Zakulisne igre in tabu teme

Redkokdaj imamo novinarji priložnost, da bi se mogli tako odkrito, brez ovinkov in dlake na jeziku meniti o aktualnem družbeno-političnem, predvsem kadrovskem, dogajanju zdaj in tu, kot smo se mogli v torek dopoldne na njegovo povabilo s sekretarjem medobčinskega sveta ZKS Pomurja Belo Banfijem. Čeprav se nas je po triurni izmenjavi mnenj lotila huda malodušnost, smo se vendarle razšli v upanju, da Zveza komunistov v Pomurju le ni povsem v »mat položaju«, kvečjemu da gre za resno krizo, ki ji je recept o tako imenovani vsestranski prenovi edina rešitev. Merimo kajpak (in posebej) na kadrovske prenovi, saj je očitno, da brez tovrstnih »čistk« ne bo šlo.

Po tem, ko je Bela Banfi na kratko razčlenil nedavne obiske delovnih skupin Centralnega komiteja ZKS v štirih pomurskih ozidih (Kmetijska zadruha Križevci pri Ljutomeru, Primatov tozd Skladišna oprema v Lendavi, Gorenje Elrad v Gornji Radgoni in Mesna industrija v Murski Soboti) je sledil dialog po načelu: naj ne bo nobene tabu teme. Komur je bila storjena krivica, je pošteno, da se ga rehabilitira in se mu vrne zaupanje. Tudi taki primeri so, smo slišali, še več pa take vrste, ki se kuhajo in okrog katerih se pletejo najrazličnejše zakulisne igre. Tako je na primer še vedno odprta afera s parcelami za Sifartjevim mlinom, ki — kot kaže — dobiva nove razsežnosti. Tako rekoč nikomur se ni nič zgodilo in ključne osebe so v bistvu na podobnih položajih, kot so jih zasedale. Kdo je pri tem odpovedal, kdo ne, bi težko sodili, dejstvo pa je, da bi morala uradna politika pri iskanju moralno-politične odgovornosti iti do konca, ne da je zastala na pol poti; da o postopkih, ki se več kot očitno zavlačujejo pri pravosodnih organih oz. organih pregona, niti ne govorimo. Zelo podobno se dogaja v zvezi z razpletanjem t. i. direktorske afere, ki najbolj prizadeva SGP Gradbeništvo Pomurje in njegovega direktorja Stanka Polaniča. Nihče se ne bi rad nikomur zameril, vsakdo ima kakšno zvezo in poznanstvo, sleherni kalkulira in špekulira, kako bi se izvelel po najkrajši poti. Žal jih ni tako malo s ta-

kimi namerami v organih družbenopolitičnih organizacij, kjer bi sicer morali biti komunisti tisti, ki bi v skladu s statutom in programom ter usmeritvami s partijskih kongresov šli v borbo mnenj in razčiščevanj. Novinarji smo se z medobčinskim partijskim sekretarjem zelo pošteno in odprto menili še o drugih kolektivih, kjer »pokajo šivi« in so na vidiku težke, neprijetne konfrontacije. Govorili smo o Pomurskem tisku, Certusu, Potrošniku, PTT, Ljubljanski banki in Zdravstvenem domu ter se še zlasti zadržali pri nameravanih kadrovskih menjavah na medobčinskih gospodarskih zbornici. Tu bo do tovrstnih sprememb nujno moralo priti, kajti sicer zamažemo govorjenje, kako bi bilo, če bi imeli v tej ustanovi mlade, zagnane, ustvarjalne ljudi.

Potemtakem je ta čas in predvsem v prihodnjih mesecih v Pomurju ena ključnih nalog, kako naj Zveza komunistov kot avantgardna organizacija, ki mora delovati znotraj fronte Socialistične zveze, pridobi ugled in zaupanje med ljudmi. Gotovo ne s politiko trde roke, pač pa z močjo argumentov. Do teh pa se bo lahko dokopala zgolj v odkritem, poštenem spoprijemanju z vsemi problemi in težavami, ki so posredno ali neposredno povezani z gospodarskimi razmerami v pokrajini ob Muri, saj ravno te terjajo ustvarjalne, pogumne in predvsem poštene kadre. Druge alternative ni in ne more biti.

Branko Žunec

ANDREJCI

Asfaltna cesta — pomembna pridobitev

V Andrejcih na Goriškem je bil v nedeljo pravi krajevni praznik, ki so ga praznovali s pomembno delovno zmago. Odprli so namreč 3,2 kilometra nove asfaltne ceste, ki kraj povezuje s Križevci. Za to priložnost so po novi cesti pripravili povorko in prikazali razvoj kmetijske mehanizacije. Osrednja slovesnost pa je bila v va-

lin, ki je poudaril pomen solidarnostnega zbiranja sredstev s samopriskevki kot v današnjih težkih gospodarskih razmerah uspešno in nujno obliko reševanja razvojnih nalog. Rezultat teh prizadevanj je tudi nova cesta, na katero so krajanje Andrejci čakali trideset let. Zato so je tem bolj veselili. Nova cesta, lani so jo modernizirali

Teodor Ratkal kot zaslužni krajan Andrejci odpira novo asfaltirano cesto. Foto: F. Maučec

ško-gasilskem domu, kjer je v imenu krajanov spregovoril predsednik vaskga odbora in podpredsednik KS Martjanci, Jože Gergar, ter posebej poudaril prizadevanja in prispevek krajanov pri modernizaciji ceste. Poleg krajanov in mladine iz Martjanec, Sebeborca in Andrejci je pri urejanju ceste sodelovala tudi mladinska delovna brigada Goriško. Slavnostni govornik na prizideviti je bil predsednik zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Murska Sobota Stefan Anto-

okrog en kilometer, letos pa 2,2 kilometra, je stala 60 milijonov dinarjev. Od tega zneska so 5,7 milijona dinarjev prispevali občani s samopriskevkom in gramozom, drugo pa je priskrbel samoupravna skupnost za cesto občine Murska Sobota. Ob tej priložnosti so mladi iz Andrejci pripravili kulturni program, trak pa je preževal in predal cesto namenu zaslužni krajan, Teodor Ratkal.

Feri Maučec

Jubilejna likovna kolonija

V ponedeljek dopoldne so se v Avtoradgoni zbrali udeleženci desete jubilejne likovne kolonije Gorenje Elrad. Devet umetnikov iz Maribora, Kranja, Trbovelj, Ajdovčine, Jesenice in Trilča bo šest dni upodabljalo kulturne znamenitosti v radgonski občini. Mentor je profesor in akademski slikar Slavko Koren iz Maribora. V sredo bodo ustvarjali v družbi radgonskih osnovnošolskih umetnikov.

bp

Četrta dirka za državno prvenstvo

Klub modelarjev Murska Sobota organizira v nedeljo, 21. t. m., ob 10.00 na ploščadi dijaškega doma v Murski Soboti četrto dirko za državno prvenstvo daljinsko vođenih av-

tomobilčkov. Sodelovali bodo vsi najboljši jugoslovanski tekmovalci. V središču pozornosti gledalcev bo seveda domačin Jože Obal, ki je na drugem mestu

BRANOSLAVCI

Kmečka vaška olimpiada

Krajanje Branoslavci so v nedeljo pripravili pravo prisko kmečko vaško olimpiado. Pet ekip: Branoslavci, Vogričevci, Cezanjevci ter Lukavci I in II je tekmovalo v nekaterih zanimivih igrah: zaganje drv, vleka vrvi, pretakanje, nošenje jabolk ... Igre so bile zanimive

in napete, tako da so se gledalci od srca nasmejali.

Kmečke vaške igre pa so popestrili tudi s prikazom najpoljščin. Tako so okoliški kmetje pripeljali najdebelejše buče, najlepši krompir in podobno. Prireditev je v celoti uspela.

D. L.

Kmečke vaške igre so bile zanimive, igralci pa so morali pokazati veliko spretnosti.

Ta buča velikanka je last Simeta Ivankoviča s Stare Ceste. Je sorte kanadska velikanka, težka pa prek 100 kilogramov. Sime je seme dobil iz SR Srbije in na polju mu je zrastle kar precej podobnih buč. Ta pa je največja. V njej je približno 1 kg semena.

LENDAVSKA TRGATEV

ZIDANICE — Zdaj so na območju Lendavskih gorici lesene in s slamo krite zidanice le še v Novem Tomažu, ni pa tako dolgo, ko so bili vinski vrhovi in polja polni takih stavb, v katerih so shranjevali vino in občasno posedeli. Pred trgatvijo so hišice popravili z blatom.

Turistično društvo Lendava se je v soboto spet izkazalo kot nepogrešljiv dejavnik v turistični ponudbi v mestecu ob vnožu goric. Pripravilo je tradicionalno turistično-folklorno prireditev

MNOŽICA — Kar šest tisoč občanov se je v soboto gibal na prizorišču Lendavske trgateve — nekateri so se držali pokonci, drugih pa noge niso držale. Posnetek je z glavnega prizorišča in je nastal dopoldne, ko alkohol še ni deloval.

Lendavska trgatev, ki se je je udeležilo menda kar 6 tisoč obiskovalcev. Imeli so kaj videti in poskusiti! Nastopile so številne folklorne skupine, pevci in instrumentalisti; vsi ti so prišli iz

sosednjih madžarskih mest pa iz Medžimurja ter seveda iz domačih krajev. Zelo živopisna je bila tudi povorka s kravjimi vpregami in traktorski prikolicami, kjer so prikazali trgatvene običaje. Dobro so se izkazali tudi gostinci in drugi ponudniki domačih dobrot. Manjkalo seveda tudi ni pijače — pravi lendavčan je bil po 1300 dinarjev. Obiskovalci so lahko kupili tudi sode, izdelke lendavske keramične »industrije« pa lektarske slaščice. V Lendavsko trgatev so se lepo vključile tudi igre Dela in Kompasa, v katerih sta se pomerili ekipi Polensaka in Lendave, ki je tudi zmaga. Turistična zveza Slovenije je lendavskemu turističnemu društvu za organizacijo trgateve podelila priznanje.

Posnetki: Š. SOBOČAN

PEVKE — Tam, kjer je vino, je tudi pesem! In ker je v Lendavi (lanski slabi letini navkljub) še vedno veliko starega vina, ga je treba čimprej popiti, saj so ponekod že začeli trgati rane sorte in mošt že teče. Tudi pevke iz Gornjega Lakoša so zvrnile nekaj kozarčkov.

LONČARJI — Izdelki lendavskih lončarjev (Opekarna Dolga vas) so pri kupcih zelo cenjeni. Tudi tokrat so šli dobro v promet, zlasti posode za potice. Kaže torej, da bo toliko odlašana naložba v »keramično industrijo« upravičena.

V GORICE — Lendavske gorice obsegajo čez 600 hektarjev in so pretežno v lasti zasebnikov iz Lendave in bližnjih vasi. Pred trgatvijo je treba marsikaj postoriti, in dokler še ni bilo toliko traktorjev, so se v gorice vozili s kravo vprego.

NATEGE — V igrah Dela in Kompasa sta se pomerili ekipi Polensaka in Lendave. Ena izmed iger je bila tudi zajemanje vina z nategami oziroma »šefi«. Ker sta obe skupini doma na vinogradiških območjih, sta bili enako učinkoviti.

LUŠČENJE — Zdaj koruzo le tu in tam luščijo na »stolcih«, kajti za to opravilo imamo že motorne luščilnike. Ženske, ki so se pomerile v luščenju na stari način, pa so tega še večje. Pogled nanje pa je tudi lep, mar ne?

DOBROTE — Gibanice, kiflini, lovski bograč, perci, odojek, kruh z zaseko, lendavsko pristno vino, žganica, medica ... hočete več? Vsega tega in še marsičesa drugega je bilo v izobilju, kar je dokaz, da gostinci ponujajo vse več domačih dobrot.